The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the Daugavas Vanagi. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone — EM 8-0792. Cable Address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvērs, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA
SATURDAY, AUGUST 6, 1955

LATVIJA
AMERIKĀ

61./392. n-rs — SESTDIEN, 1955. GADA 6. AUGUSTĀ — 5. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanagi. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — Arnolds Zvērs, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājuma daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 colas telpu 1 slejā

Komūnistu Kīna ceļā uz Apvienotām Nācijām

Ziņas par ģenerāli J. Balodi

Ģenerālis Jānis Balodis, kā to vēstī par apstākļiem Latvijā saņemtā informācija, pašreiz uzturas 15 kilometrus no Maskavas. Ģenerālis saņemot 1500 rubļu lielu pensiju mēnesī. Viņa kundze bijusi Rīgā un interesējusies par iespējām dabūt tur dzīvokli. Ja dzīvokļa jautājumu izdošoties nokārtot, ģenerālis ar kundzi atgriezīšoties Latvijā.

Cik ilgi jau blī. Latvijas armijas virspavēlnieks un kara ministrs ir pensionāra godā, par to ziņu nav. Jādomā, ka šis atkal ir viens piemērs, kā apmiglot laužu prātus brīvajā pasaulē par komūnistu dabas maiņu. Nebūs jābrīnās, ja ģenerāli Balodi mēģinās lesaistīt boļševiku propagandas darbā, tāpat kā mācītāju Tursu, kas savu uzdevumu Anglijā veica archibīskapa lomā.

Varam tikai sirmajam karavīram izteikt mūsu dziļāko līdzjūtību par viņa traģisko likteni.

Latvijas Saeimas prezidija locekļu protests

Saskaņā ar Maskavas jauno ārpolitisko kursu PSRS Augstākā padome izteikusi vēlēšanos iestāties Starptautiskajā parlamentāriešu ūnijā. Pēdējā devusi savu piekrišanu, kādēļ Augstākās padomes izvirzītā „parlamentāriešu" grupa piedalīsies Starptautiskās parlamentāriešu ūnijas nākamajā 44. kongresā.

Sakarā ar to Latvijas Saeimas vicepriekšsēdis bīskaps J. Rancāns un sekretārs A. Blodnieks nosūtījuši Starptautiskajai parlamentāriešu ūnijai protestu, aizrādot, ka Augstākā padome ir diktātoriskās PSRS organs, kas nav ievēlēts brīvās demokratiskās vēlēšanās, bet gan ar vienu komūnistisku kandidātu sarakstu. Protestā vēl aizrādīts, ka pēc Padomju Savienības armijas varmācīgās iesoļošanas Latvijā 1940. g. 17. jūnijā, PSRS Augstākā padome ir piedalījusies Latvijas valsts nelikumīgā inkorporācijā Padomju Savienībā un brīvās demokratiskās Latvijas republikas iznīcināšanā. Ar savu 1940. gada 5. augusta dekrētu tā iekļāva Latviju Padomju Savienībā pēc 1940. g. 14. jūlijā nelikumīgi ievēlētās Latvijas Saeimas ierosinājuma.

Starptautiskā parlamentāriešu ūnijā ieiet brīvi vēlēto demokratisko parlamentu pārstāvji un līdz šim tajā nebija uzņemts neviens totālitāro iestādījumu pārstāvis. Ja parlamentāriešu ūnija tagad piekritusi uzņemt savā vidū PSRS Augstākās padomes locekļus, tad tas ir solis, kas kompromitē Starptautisko parlamentāriešu ūniju un pašu parlamentārisma ideju. Maskava ar to, protams, nekā nezaudē, ja Augstākās padomes locekļus pagodina un pielīdzina parlamentāriešiem.

MASKAVA AICINA ADENAUERU

Bonnā. — Rietumvācijas kanclers Adenauers Bonnā izteicās, ka saņēmis aicinājumu ierastieq vizītē Maskavā augusta beigās vai septembŗa sākumā. Aicinājumu Adenauers saņēmā ar Padomju Savienības sūtniecības Parīzē starpniecību.

Ja Rietumvācijas kanclers Kremļa aicinājumu pieņem, tad tas nozīmē ,ka Adenauers Maskavā ieradīsies vismaz mēnesi pirms četru lielvalstu ārlietu ministru konferences, līdz ar to komūnistiem dodot pietiekami daudz laika, ja ne Adenauera pārliecināšanai, tad vismaz savas tālākās stratēģijas plānošanai.

JAUNIEŠI PULCĒJAS LONDONĀ, ONT.

Pagājušās nedēļas nogalē Londonā notika plašas Jaunatnes dienas, kur debatēs, sporta spēlēs, izbraukumā un deju priekos piedalījās ap 150 jauniešu. Plašāks atreferējums par sarīkojumu sekos LA nākošā numurā. Uzņēmumā dalībnieku grupa. H. Kligera foto

VĀCIJA RADA PLAISAS KOEKSISTENCĒ

Padomju Savienības diplomāts brīnās par francūziem

Francijā pašreiz atklātībā parādījušās dažādas franču diplomātu piezīmes no četru pasaules lielvalstu valdību galvu konferences Ženēvā. No šīm piezīmēm var tikai secināt, ka Padomju Savienības pārstāvju smaidīšana konferences laikā nav nekādi savienojama ar viņu politiku. Vislabāk Padomju Savienības pārstāvju brutālā rupjība izpaužas pēdējo privātsarunās ar Francijas ministru prezidentu Foru. Šo privātsarunu laikā krievi nebija ne mazākās jausmas, ka katrs viņu vārds tiek noklausīts un atzīmēts... Eizenhauera ēsma, **maršals Žukovs,** sarunājoties divātā ar Francijas ministru prezidentu, paspēja izgrūst: „Jūs cerējāt no Ženēvas konferences uz mājām aizvest kara laupījumu 18 milj. austrumvāciešu apmērā. Tā nu vis tas nebūs!" **Maršals Bulgāņins:** „Vācijas jautājums vēl nav tiktāl nobriedis, lai varētu runāt par vienošanos." Komūnistu partijas pirmais sekretārs **Chruščevs** Vācijas jautājumā francijas ministru prezidentam aizrādīja, ka „arī mums vēl ir savas trumpas piedurknē paslēptas."

No šiem dažiem izteicieniem, kas tik patiesi parāda Padomju Savienības īsto seju, var jau paredzēt četru lielvalstu turpmākās sarunas nākotnē. Vācijas jautājumā, kas pašreiz ir lielākais šķērslis vienošanās panākšanai Rietumu un Austrumu starpā, Padomju Savienība no saviem plāniem neatkāpsies. Krievi ir aprēķinājuši, ka Vācijas jautājumā laiks ir viņu pusē. Ja nepieciešams, viņi gaidīs vēl desmit gadu. Varbūt, ka par vienošanos varēs sākt runāt 1965. gada oktobrī, bet katrā ziņā vēl ne 1955. gada oktobrī.

Daudz lielākas cerības panākt vienošanos atbruņošanās jautājumā, vismaz bruņošanās samazināšanas jautājumā, jo bruņošanās ir ļoti sāpīga Padomju Savienības saimniecībai. Tai pašā laikā Padomju Savienību uztrauc amerikāņu bumbas, bumbveži un visā pasaulē lielā skaitā izkaisītās aviācijas bazes. Par internacionālo komūnismu Padomju Savienība visvēršama. **Vienīgais jautājums, kas šai sakarā vēl ir palicis neatrisināts, ir: kā un kādos apstākļos Vācijas apvienošana tiks panākta."**

Chruščevs: „Mēs neticam nevienu minūti, ka Francija grib redzēt apvienotu Vāciju. Tas, ko jūs sakāt, ir tikai tīra propaganda. Mēs tīri labi saprotam, ko jūs gribat panākt. Ar savas propagandas palīdzību jūs cenšaties iekarot vāciešu sirdis. Bet šo spēli var spēlēt divi. Arī mēs zinām šo to par propagandu."

Nebūtu brīnums, ja Padomju Savienība, kas Vācijas apbruņošanas līgumu ratificēšanas laikā tā centās atšķelt Franciju no Savienotām valstīm, tagad turpinātu savu toreiz tik nesekmīgi iesākto politiku, ceušoties panākt šķelšanos Rietumu sabiedroto starpā.

Lai grozītu vāciešu domāšanas virzienu, Padomju Savienība gatavojas uz masveidīgu smadzeņu mazgāšanu. Ar vienu roku vāciešiem tiek solīts, ar otru ņemts atpakaļ. Ar vienu vārdu, Padomju Savienības valdība aicina Vācijas kancleru Ādenaueru apmeklēt Maskavu, sakāpinot vāciešu cerības par Vācijas apvienošanu. Pēc neilga laika, Ženēvas konferencē, Padomju Savienība paziņo, ka Vācijas apvienošanas jautājums vēl nav nobriedis, un vāciešu cerības tiek pārvērstas dziļā pesimismā. Bet tai pašā laikā notiek kaut kas pavisam cits, notiek tas, ko grib panākt komūnisti un proti, ka visu vāciešu acis tagad tiek vērstas uz Maskavu. **Padomju Savienībai ir izdevies pierādīt, ka Vācijas apvienošana atkarājas tikai no Maskavas želastības. Rietumu uzmudinājumi un solījumi vāciešiem vairs neimponēs, jo viņiem būs skaidri pierādīts, ka apvienotas Vācijas panākšana atrodas Padomju Savienības rokās.** Maskava cer, ka ar šādu savas varas nešaubīgu demonstrēšanu tai izdosies vāciešu domāšanu ievadīt sev labvēlīgās sliedēs. Padomju Savienība gan arī tīri labi saprot, ka tas būs panākams tikai pēc tam, kad Rietumvācijas kanclers Ādenauers būs atstājis politisko skatuvi.

BULGĀRIJA ATZĪSTAS

Telavīvā. — Pēc nesekmīgu melu pilnas nedēļas komūnistu Bulgārija beidzot atzinusies, ka Izraēlas pasažieru lidmašīnas notriekšanā, kur tika nogalinātas 58 personas, vainojami divi bulgāru izmeklētāji un nevis pretgaisa artilerijas uguns, kā to ziņoja līdz šim.

Bulgārijas aviācijas ministrija paskaidro, ka vainīgos lidotājus nekavējoties sodīs, ka Bulgārijas valdība maksās sāpju naudu nogalināto piederīgiem un atlīdzinās daļu no Izraēlas lidmašīnu sabiedrības zaudējumiem. Tai pašā laikā Bulgārijas valdība apsolījusi raudzīties, lai līdzīgi uzbrukumi nākotnē neatkārtotos. — Par to gan parūpējusies arī Izraēlas valdība, novirzot visu pasažieru gaisa satiksmi pēc iespējas tālu no Bulgārijas robežām.

Ženēvā. — Par spiegošanu apvainotie un komūnistu Ķīnas cietumos apcietinājumā turētie amerikāņu lidotāji ir atbrīvoti. Ko nespēja panākt Sav. Valstu valdības draudi un Apvienoto Nāciju ģenerālsekretāra Hammeršilda vizīte Pekingā, tika panākts sūtņu konferencē Ženēvā. Ar to komūnistu Ķīna liek amerikāņiem saprast, cik ārkārtīgi liela nozīme ir tiešām sarunām abu valstu starpā.

Rietumu diplomāti, kas Ženēvas konferencei seko ar visdzīvāko interesi, paredz, ka, sarunām turpinoties līdzšinējā satiecīgā gaitā, komūnistu Ķīnai ir iemesls cerēt, ka tā drīzi vien jau atradīsies Apvienoto Nāciju tautu saimē.

Ženēvas sarunas ir pārbaudījuma laiks komūnistu Ķīnai. Ja komūnistiem izdodas amerikāņus pārliecināt, ka viņi patiesi gatavojas sadarboties, ka viņi ir gatavi ievērot pamieru Formozas šaurumā, kur gada sākumā abas minētās valstis atradās atklāta kara priekšvakarā, ja komūnistu Ķīnai izdodas pārliecināt Sav. Valstis, ka tā nemēģinās uzkundzēties Formozā ar militāras varas palīdzību, tad ir iespējamas ne tikai sarunas Sav. Valstu un komūnistu Ķīnas ārlietu ministru starpā jau vistuvākā laikā, bet iespējama arī drīza komūnistu Ķīnas uzņemšana Apvienotajās Nācijās.

Par ļoti svarīgu Rietumu diplomāti uzskata Sav. Valstu ārlietu ministra Dallesa runu, kurā pēdējais aicina komūnistu Ķīnas valstsvīrus atklāti deklarēt visas pasaules priekšā, ka komūnisti nelietos militāro varu Formozas salas iegūšanai. Ir iemesls domāt, ka par savu labo uzvedību Pekinga tiks bagātīgi atalgota. Ļoti iespējams, ka kā samaksu par pamieru Formozas šaurumā Sav. Valstis atzīst komūnistu Ķīnas valdību un atbalsta komūnistu Ķīnas uzņemšanu Apvienotajās Nācijās. Tās ir dīvas lietas, pēc kurām Ķīnas komūnisti ir cīnījušies gadiem ilgi. Tikai līdz šim vienmēr bez panākumiem.

Diplomātiskās attieksmes komūnistu Ķīnas un Nepalas starpā

Katmandu, Nepalā. Nelielā Himalaju kalnu karaļvalsts Nepala ziņo, ka tā panākusi vienošanos ar komūnistu Ķīnas valdību Pekingā apmainīties sūtņiem, tādā veidā „nodibinot diplomātiskās attieksmes abu kaimiņvalstu starpā.

SARKANĀ ĶĪNA ATBRĪVO AMERIKĀŅU LIDOTĀJUS

ŽENĒVAS SARUNAS SAV. VALSTU SŪTŅA PRĀGĀ DŽONSONA UN KOMŪNISTU ĶĪNAS VARŠAVAS SŪTŅA VANGPINGNANA STARPĀ VAINAGOJAS PANĀKUMIEM. KOMŪNISTU ĶĪNA ATBRĪVO AMERIKĀŅU LIDOTĀJUS; ARĪ CIVĪLISTU ATBRĪVOŠANA VAIRS IR TIKAI LAIKA JAUTĀJUMS. PĒC ŽENĒVAS SARUNĀM SAGAIDĀMA SAV. VALSTU UN KOMŪNISTU ĶĪNAS ĀRLIETU MINISTRU TIKŠANĀS

Ženēvā. Tiešas sarunas komūnistu Ķīnas un Sav. Valstu sūtņu starpā Ženēvā sākās ar nepārprotamu komūnistu cenšanos pierādīt amerikāņiem savu labo sadarbošanās gribu. Konferences pirmajā dienā komūnistu Ķīnas pārstāvis ziņoja, ka Pekingas valdība atbrīvojusi 11 amerikāņu kara lidotājus, kas, notiesāti par spiegošanu, atradās apcietinājumā komūnistu Ķīnā. „Es ceru", sacīja Vangpingnans, "ka šis Ķīnas valdības solis labvēlīgi ietekmēs mūsu tālākās sarunas."

Pēc patīkamās ziņas saņemšanas, ka komūnisti beidzot atbrīvojuši apcietinātos amerikāņus, Sav. Valstis nekavējoties pievienojās Komūnistu Ķīnas priekšlikumam, ka kā nākamais jautājums Ženēvas sarunu darba kārtībā būtu jāuzņem civīlistu atbrīvošana. Komūnistu Ķīnā tiešā vai netiešā apcietinājumā pašlaik atrodas ap 40 amerikāņu civīlistu, kuriem komūnisti līdz šim ir lieguši izbraukšanas tiesības.

Sav. Valstīs tai pašā laikā atrodas lielāks skaits Ķīnas pavalstnieku, kas Sav. Valstīs ieradušies studiju nolūkos. Sav. Valstu valdība paskaidro, ka kopš šī gada aprīļa mēneša likums par studentu aizturēšanu Sav. Valstīs ir atcelts, un, kas vien vēlas, var atgriezties mājās. Līdz šim neviens to nav gribējis. Cik var saprast, tad komūnistu Ķīna gribētu piespiest Sav. Valstis deportēt studentus uz mājām arī pret viņu pašu gribu. Līdz šim amerikāņi ir atteikušies to darīt.

Komūnistu Ķīnas un Sav. Valstu sūtņu konferences otrā dienā radās iespaids, ka arī komūnistu Ķīnā aizturēto amerikāņu civīlistu atbrīvošana ir tikai laika jautājums. Daudz sarežģītāk jau ir atrisināt ķīniešu studentu deportēšanas problēmu. Cik zināms, tad Indijas ministru prezidents Nēru, kas par svētu pienākumu atzīst iejaukties katrā konferencē, lai kurā pasaules stūrī tā arī notiktu, ir nācis ar priekšlikumu Sav. Valstu prezidentam Eizenhaueram, ieteikdams pieaicināt vēl kādu trešo valsti, kas pārliecinātos, ka studenti patiesi negrib atgriezties un kas palīdzētu tiem, kuŗi būtu izšķīrušies braukt mājās. Ženēvā ar to pašu domu Sav. Valstu pārstāvi, Džonsonu, sūtni Prāgā, mēģināja ietekmēt Indijas prezidenta speciālvestnieks Menons.

Chruščevs grib būt ‚humānāks'?

KAUT GAN PADOMJU SAVIENĪBA IZPLATĪJUMA PĒTNIECĪBAS LAUKĀ ESOT AIZSTEIGUSIES PRIEKŠĀ SAV. VALSTĪM, KRIEVU ZINĀTNIEKI TOMĒR IR GATAVI SADARBOTIES AR AMERIKĀŅIEM MĀKSLĪGĀS PLANĒTAS RAŽOŠANĀ

Maskavā. Padomju Savienības komūnistu partijas pirmais sekretārs Chruščevs Maskavā preses pārstāvjiem paskaidroja, ka Padomju Savienība ir gatava sadarboties ar Sav Valstīm mākslīgās zemes satelītplanētas ražošanā — „ja tas ir cilvēces interesēs". Pagājušā nedēļā Baltais nams prezidenta Eizenhauera vārdā izdeva paziņojumu, kuŗā amerikāņi izsaka gatavību dalīties informācijā par pirmo cilvēka darināto planētu arī ar citām valstīm, ieskaitot Padomju Savienību. Šai sakarā vaicāts vai arī Padomju Savienība sadarbosies ar amerikāņiem mākslīgās planētas radīšanā Chruščevs visgudri paskaidroja: „Es esmu kaut ko par to dzirdējis, kaut gan pamatīgāk ar šo jautājumu vēl neesmu iepazinies, tādēļ galīgu spriedumu es pašreiz vēl nevaru dot. Bet ja tas notiek humānitātes interesēs, tad Padomju Savienība šo plānu būs vienmēr gatava atbalstīt."

Sekojot Padomju Savienības zinātņu akadēmijas biedra, prof. Sedova runai Kopenhāgenā, grūti saprast, kādēļ Padomju Savienības zinātnieki būtu gatavi sadarboties ar amerikāņiem mākslīgās planētas ražošanā. Prof. Sedovs sacīja, ka izplatījuma iekarošanā Padomju Savienība ir aizsteigusies priekšā Sav. Valstīm un ka krievi savu mākslīgo planētu sāks riņķot ap zemes lodi jau nākamo 18 mēnešu laikā. Rietumvācijā bija pienākušas ziņas, ka Padomju Savienības pētījumus izplatījuma iekarošanas laukā vada vācu zinātnieki un ka krievu plānu īstenošanu kavē līdzekļu trūkums. Prof. Sedovs izteicās, ka šādu plānu reālizēšanai Padomju Savienība ar līdzekļiem nerēķinās. Sedovs uzsvēra arī, ka vācu raķešu lietpratēji Padomju Savienībā nestrādā;.

ATRASTS ĪSTAIS VAINĪGAIS

Jeruzālemē. Pēc ilgākas liegšanās pieškirt nepieciešamās vīzas Izraēlas izmeklēšanas komisijai, kas bija ieradusies Grieķijā no Telavīvas, lai ievāktu informāciju virs Bulgārijas notriektās Izraēlas satiksmes lidmašīnas katastrofā, komūnistu Bulgārijas valdība beidzot atļāva trīs Izraēlas pārstāvjiem pārlieot Bulgārijas robežu.

Pēc izdarītas izmeklēšanas Izraēlas pārstāvji, tāpat kā kāds angļu novērotājs, kas arī piedalījās lidmašīnas drupu apskatē, secinājuši, ka lidmašīnas katastrofā nav vis vainojama Bulgārijas zenītartilerija, bet gan bulgāru strūklizņiedzinātāju uguns. Kā zināms, pēc brutālā uzbrukuma, kur tika nonāvētas 58 personas, bulgāri lidmašīnas katastrofas cēloņus vairākas dienas noklusēja, pēc tam paziņoja, ka lidmašīna atradusies virs Bulgārijas territorijas un ka to nogāzusi bulgāru pretgaisa artilerija. Tagad, kā redzams, komūnisti pienākti jaunos melos, jo izmeklēšanā noskaidrojies, ka pasažieru lidmašīna kritusi par upuri iznīcinātāju ugunij.

Izraēlas komisija savā izmeklēšanā noskaidrojusi ka:

1. Izraēlas pasažieru lidmašīnu notriekuši komūnistu strūklizņiedzinātāji.

2. Pirms Izraēlas komisijas apskates bulgāri darbojušies ap lidmašīnas drupām, cenzdamies noslēpt iznīcinātāju uzbrukuma pēdas.

Prezidents Rī gatavojas pārņemt varu Ziemeļkorejā

Seulā, 2. augustā Seulā Dienvidkorejas prezidents Singmans Rī pārsteidza pasauli ar savu vēstījumu, ka Dienvidkorejas valdība gatavojas atjaunot savu varu komūnistu okupētajā territorijā. Prezidenta pārsteiguma runa nāca tikai dažas stundas pēc tam, kad vasaras atpūtā aizejošiem deputātiem viņš bija piekodinājis būt gataviem atgriezties darbā, ja valsts interesēs tas pēkšņi būtu nepieciešams. Prezidents Rī neko tuvāk nepaskaidroja, kā Dienvidkorejas republika gatavojas atjaunot savu varu pār komūnistu Ziemeļkoreju. Rī vienīgi sacīja, ka viņš ir pieprasījis komūnistu bruņotiem spēkiem izvākties no Ziemeļkorejas noteikta laika robežās.

BĒRNU SVĒTKI SAULAINĒ SVĒTDIEN, 14. AUGUSTĀ

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

SAPRAŠANĀS AR APSPIEDĒJIEM

A. ZVĒRIŅŠ

Visas zīmes norāda, ka četru lielo konference Ženēvā ir ievadījums jaunam posmam pasaules politikā. Bet visi nav vienis prātis, vai šis pagrieziens ir uz labo vai jauno pusi. Politiķu un preses toņis abpus dzelzs priekškaram ir kļuvis manāmi mērenāks ar nomanāmu vēlēšanos panākt izlīgumu. Tiek apsvērta Maskavas varas vīru viesošanās rietumu valstīs un rietumu valstsvīru apmeklējums Padomju Savienībā. Vairojas arī dažādu citu delegāciju savstarpējie apciemojumi. Garīdznieku delegācija, kurā ietilpa arī komūnistu ieceltais Latvijas archibīskaps G. Turss, veica lielu propagandas darbu Maskavas labā. Un tas ir ar visām citām delegācijām.

Parastais cilvēks rietumos uzskata apmeklētājus no Padomju Savienības kā tautas pārstāvjus. Patiesībā tie visi ir vai nu zvērināti komūnisti, vai arī iebiedēti nekomūnisti, kas neuzdrošinās izteikt neviena vārda pret komūnismu. Un nav neviena ,kas parastajam cilvēkam rietumos to paskaidrotu. Līdzīga vienpusīga loma piekrīt arī rietumnieku delegācijām, kas apceļo Padomju Savienību. Arī tie, sarunājoties ar „tautu" dzird tikai komūnistu valdībai patīkamus vārdus. Šeit nevar būt nekāda runa par tautu tuvināšanos un saprašanos. Visi šie savstarpējie apciemojumi kalpo vienīgi komūnistu mērķiem, iežūžināt rietumu tautas patīkamās illūzijās.

Ir saprotamas Rietumu pasaules ilgas atbrīvoties no ballēm, no kara draudiem, izbeigt auksto karu un baudīt mieru. Lai to sasniegtu, rietumu cilvēks ir gatavs maksāt augstu cenu ,daudzi būtu ar mieru pat maksāt katru cenu. Šo apstākli krievi prot ļoti labi izmantot savā labā. Tomēr šāda rietumnieku tieksme pēc miera par katru cenu var kļūt likteņiga brīvajai pasaulei. Spiežot roku komūnistu valdības pārstāvim, parastais rietumnieks cenšas aizmirst, ka tas spiež roku apspiedējam, vergu turētājam, spīdzinātājam un slepkavam. Ja rietumnieki grib slēgt draudzību ar Padomju Savienības nelielo valdošo šķiru, tad tie nevar iemantot apspiesto masu draudzību. Brīvās pasaules priekšā tagad nostājas likteņīgais jautājums — vai nu uzskatīt par saviem sabiedrotajiem barga kungus Maskavā, vai arī tautu. Rietumu pasaules plašajām masām, kas ieaugušas savas demokrātijas tradicijās, arvien vēl nav pilnīgi skaidrs, ka Maskavas valdība nereprezentē savu tautu, ka tur tauta nestāv aiz savas valdības, bet gaida brīdi, kad varētu no tās atbrīvoties. Un ja vienreiz šis brīdis pienāks, tad tas rietumnieks, kas meklējis izlīgumu ar komūnistu varas vīriem, nevarēs cerēt uz atbrīvoto masu simpatijām.

Ja brīvā pasaule slēdzot draudzību ar Maskavas kungiem, klusu ciešot akceptētu tautu apspiešanu, terroru, deportācijas un genosidu, kāds ir aiz dzelzs priekškara, tad tas radītu smagu morālu krizi, kuras ietekme būtu jūtama gadsimtus ilgi. Brīvā pasaule tad vairs nepelnītu savu apzīmējumu „brīvā." Nav iespējams slēgt kompromisu starp brīvību un verdzību, starp taisnību un netaisnību, starp cilvēcību un necilvēcību. Tā sauc. neitrālistu ideoloģija, kuras spilgtākais pārstāvis ir Nēru, laikam jāsaprot tā, ka tie ir ar mieru upurēt 50 proc. brīvības, 50 proc. taisnības un 50 proc. cilvēcības.

Vērojot šo pagrieziena pasaules politikā mums nav jānogrimst pesimismā, bet aukstasinīgi jāseko turpmākai notikumu attīstībai. Nav nekāda pamata nolaist rokas un teikt „nav vērts cīnīties," kā to viens otrs jau ir darījis. Nav jāaizmirst, ka arī mēs esam brīvās pasaules sastāvdaļa un zināmā mērā varam ietekmēt tās domāšanu. Mēs nemaz neesam tik „maza saujiņa." Komūnisma upuru skaits, kas nokļuvuši brīvajā pasaulē, ir jārēķina miljonos. Pie tam šī mūsu „mazā saujiņa" ir ļoti aktīva grupa, kuras ietekme proporcionāli ir daudz lielāka par tās skaitlisko daudzumu. Ar lielu gandarījumu varam uzņemt mūsu sirmā valstsvīra Dr. M. Valtera uzstāšanos preses konferencē Ženēvā, kur viņš pacēla jautājumu, kāds ir četru lielo veidoklis Baltijas valstu problēmā, kur visiem ir zināms, ka Padomju Savienība ir okupējusi Baltijas valstis. Šis jautājums konferences rīkotājiem bija tik nepatīkams, ka Valteru izraidīja no zāles. Lai tas mūs neatbalda. Mums jāturpina sava cīņa. Un šodien mūsu aktīvitāte ir vajadzīga vairāk kā jebkad.

SALKA POTEI KANADĀ LABI PANĀKUMI

Patīkama ir ziņa, ko federālais veselības ministrs Pauls Martins sniedzis tautas vietnieku namam jūlijā, aizrādīdams, ka starp 880.000 Kanadas bērniem, kas šogad potēti ar Salka poti, nav bijis neviena bērnu triekas gadījuma.

Programmas īstenošana, pēc Mārtiņa izteicieniem, pārtraukta jūlija un augusta mēnešos, jo ārsti atzīst par nepieļaujamu potēšanu izdarīt bērnu triekas sezonas laikā; rudenī programmu turpinās bez pārtraukumiem.

Šīs skaidrais stāvoklis ir krasā kontrastā ar sajukušo situāciju Savienotajās Valstīs. Tur tādēļ, ka dažī sēruma sūtījumi noraidīti kā nedroši un pēc potēšanas ir saņemti ziņojumi par saslimšanu ar bērnu trieku, potēšanu ar Salka poti apturēja, pēc tam vairākas reizes uzsāka no jauna.

Liela daļa Kanadas panākumu nopelnu pienākas Toronto universitātes Konauta laboratorijām un to direktoram Dr. R. D. Defrisam, kas šai vasarā aiziet pensijā.

Pretēji ASV praksei, kur poti ražo zināms skaits tirdzniecības firmu, Kanadā visas vajadzīgās potes pagatavotas Konauta laboratorijās. Šīs milzu organizācijas stingrās kontroles un ilggadīgie piedzīvojumi sērumu ražošanā visdažādākām vajadzībām, liekas, ir Kanadai devuši drošu un, cerēsim, arī iedarbīgu poti pret bērnu trieku.

Konauta laborātorijas ražo pretpotes pret dažādām slimībām ,jau kopš 40 gadiem, un šai laika sprīdī tās ir rādījušas nepārspētus sniegumus aizsardzības medicīnai. No Konauta laboratorijām nākušas pretpotes, toksoidi, insulins, antibiotiski līdzekļi un citi preparāti, ko lieto cīņā pret žokļa krampjiem, difteriju, garo klepu, reumatismu, masalām, cukura slimību, bālasinību un citām cilvēka ķermeņa likstām.

Pirmās potes pret bērnu trieku dotas skolniekiem, kas ir visjaunākie un ieņēmīgākie. Jācer, ka ar Konauta laboratoriju palīdzību bērnu trieka Kanadā ar laiku kļūs par tikpat retu parādību kā difterija vai tīfs.

Atriebība ir salda...

Pensionētai skolotājai Lucijai Kitlei, Memfisā, novietojot savu auto, gadījies saskrambāt kādu citu mašīnu. Tiesnesis, kas bijis skolotājas kādreizējais audzēknis pamatskolā, pasludinājis sodu, ka vainīgajai 20 reizes glīti un pareizi jāuzraksta viens un tas pats teikums: „Parkojot auto, turpmāk būšu uzmanīgāka!"

Iesvētības Norandā. No kreisās: Māc. Eduards Ķerģis, Dallis Melnbārdis, Norandas draudzes pr-ks Indriķis Baumanis.

SĀKTI PRIEKŠDARBI 18. NOVEMBRA SVINĪBĀM

Pagājušās nedēļas nogalē Toronto organizāciju pārstāvji bija aicināti uz apspriedi, lai pārrunātu šī gada 18. novembra svinību norisi. Tā kā no 13 gaidītajiem sādes dalībniekiem bija ieradušies tikai 6 — LNAK pārstāvis A. Svenne, DV — P. Broks, TLB — A .Rublis, 1. ev.-lut. draudzes — A. Roze, baptistu draudzes — A. Arājas, Gaidu — vad. A. Martinsone, minētie org. pārstāvji pārunāja galvenokārt telpu un programmas jautājumus. Nākošajā sēdē, kad, cerams, ieradīsies vairāk pārstāvju, varētu šos pieņēmumus arī vēl papildināt. Paredzams, ka svinības notiks turpat, kur pagājušā gadā — Harborda technikuma zālē, jo DV priekšlikums — rīkot valsts svētku koncertu un aktu Ītona auditorijā, lai tam piešķirtu cēlāku un svinīgāku izskatu, netika pieņemts, jo rūpes dara līdzekļu jautājums.

Nolēma aicināt koncerta daļā E. Žebransku un Dainas kori, telpu dekorējumu lūgs izkārtot tēlotāju mākslinieku apvienībai; no kanadiešiem, domājams, runās Ont. min. prezidents Frosts un Toronto pilsētas galva N. Filips. Jautājums, kas runās latviešu vārdā, palika neizšķirts, bet nolēma gan apsveicējiem runas laiku ierobežot līdz 3 minūtēm. Kā deklamātoru aicinās V. Pukatu.

LIETUVIEŠU SKAUTI NEVARĒS PIEDALTIES DŽAMBOREJĀ

Toronto Globe and Mail, sakarā ar vispasaules skautu nometni, kas šoreiz būs Kanadā, atzīmē, ka vairāki simti jaunkanadiešu skautu, to starpā poļi, lietuvieši un ungāri, piedzīvojuši vilšanos, jo tiem neatļauj piedalīties džamborejā.

Skautu vadība savukārt paskaidro, ka tā esot taisnīga pret visiem, un tikai technisku grūtību dēļ nav varēts ievērot visu vēlēšanās. Piemēram, poļu skautu kustība darbojas, nepievienojoties Kanadas skautiem. Tāpat daļa etnisko grupu skautu nav pirmās klases pakāpē, kas nepieciešams, lai varētu piedalīties vispasaules skautu nometnē.

*

15 Ontario skauti Jaunskotijas bankas rīkotā sacensībā ieguvuši bankas godalgu — brīvu piedalīšanos skautu vispasaules džamborejā. Sarakstā ir arī latviešu zēna Jāņa Gerdala vārds (no Hamiltonas).

PATEICĪBA

Sirsnīgākā pateicība visiem, kas atcerējās mani 60. dzimšanas dienā, it sevišķi šīs dienas rīcības komitejai par pūlēm atceres brīža rīkošanā, DV Centrālai valdei un prkam pulkvedim V. Janumam, ASV DV valdei un priekšniekam A. Pukītem, DV Kanadā valdei un prkam V. Muktam, DV apvienības Čikāgā priekšniekam Aug. Vanagam, valdei, revīzijas komisijai un dāmu komitejai LPB pr-kam O. Liepiņam, sekretāram O. Akmentiņam, Latvija Amerikā pārstāvim K. Kalngaram par sirsnīgiem vārdiem. Tāpat sirsnīgs paldies mācītājam P. Kirsonam par svētrunas pateicības vārdiem, un mīļš paldies visiem, kas manas dzīves vakara cēlienā mani apveltīja tik jaukiem novēlējumiem.

Rūdolfs Poruks, Čikāgā, ASV

KANADĀ TORONTO

● Sestdien, 6. augustā, Sidrabenē notiks bērnu sporta svētki. Programmā paredzētas sacensības vieglatlētikā, kā 60 m skrējiens, tāllēkšana, augstlēkšana, lodes grūšana, bumbas mešana, šķēršļu skrējiens un peldēana. Svētku sākums plkst. 11, Tajos bez nometnes dalībniekiem var piedalīties arī visi citi bērni. Vakarā, plkst. 8.30 notiks nometnes lielais ugunskurs, kuŗu vadīs J. Pālens.

● 13. aug. vakarā Saulainē notiks lielais ugunskurs. Svētdien, 14. augustā, pl. 10.30 dievkalpojums, pēc tam bērnu sacensības stendos un sportā.

● Māc. A .Briedis sestdien, 30. jūlijā kristīja Astrīdu Ritu Kalniņu un viņas māsu Viju Kalniņu, Kārļa un Maijas meitas, kas dzīvo Gana Noque, Ont. Svētdien, 31. jūlijā, — Astrīdu Smidrovski, Antona un Helenas meitu. Salaulājis Otto Strazdu un Gertrūdi Šmiti.

Sestdien, 30. jūlijā apglabāts Jānis Siliņš, 73 g. v. Prospect kapos, Toronto.

● Pārāk nekaunīgi izrīkojies kāds „laipns" tēvocis katoļu Pēterā baznīcā Toronto. Kāds tēvs ar savu 8 gadus veco meitiņu iznākuši no baznīcas ,kur sastapušies ar laipno „onkuli." Tēvam bijis jāiet uz apbedīšanas biroju, kārtot kāda drauga apbedīšanas lietu. Lai bērns nebūtu jāņem līdz uz apbedīšanas biroju, laipnais „onkulis" pakalpīgi piedāvājies meitiņu aizvest atpakaļ uz baznīcu un tur tēvu uzgaidīt. Tēvs tam arī piekritis, um svešais meitiņu aizvedis uz baznīcu, kur kādā gaitenī viņu nekautrīgi aizkārīs. Policija nekavējoties iesākusi vainīgā drudžainu meklēšanu un cer to drīzi notvert, jo neliešа apraksts ir pietiekami zināms.

MONTREĀLA

● Māc. H. Kušils kristīja George Alexander Bruemmer, Elizabetes un Arista dēlu. Salaulājis 9. jūlijā Uldi Valteru un Ausmu Vārpu. 16. jūlijā Alfrēdu Skujiņu un Yvonni Zimmerman.

HAMILTONĀ

● Māc. E. Pavasars kristīja Gunu Feneli un Silviju Noru Gulbi.

Mirusi Otilija Blēķe — 53 gadi v.

EDMARA MEDŅA PANĀKUMI ANTVERPENĒ

Beļģijā; Antverpenē, tuvojas noslēgumam Jaunatnes šacha pasaules meistarsacīkstes, kurās pēc pirmajām 3 kārtām pirmā vietā izvirzījies ASV pārstāvis Edmars Mednis, kopā ar krievu Spaski un spānieti Farre. Pirmās divi kārtās Edmars uzvarēja un trešajā nospēlēja neizšķirti pret Spaski.

Tā bija turnīra sensācija, un no tā stipri atkarājas arī tālākie izaākumi. Spaskis, kā zināms, bija dalījis 3. vietu Pad. Savienības pēdējās meistarsacīkstēs.

Jo spraigs bija turnīra pirmais posms, kad 24 pārstāvji no 23 valstīm sacentās desmit vietu dēļ, kas bija paredzētas finālā. Cik šīvas bija šīs priekšsacīkstes, norāda tas vien, ka finālā neiekluva Anglijas pārstāvis Lloids, Rietumvācijas — Klagess, Francijas — Millers un pat iedomātais favorīts — austrālietis Purdijs.

Edmars Mednis drošī un noteikti izcīnīja vietu trešajā, visstiprākā grupā, ar 3 uzvarām un 4 neizšķirtām, 5:2 punktiem.

LATVIEŠUS AUSTRIJĀ GAIDA GRŪTAS DIENAS

Organizējas latviešu savienība Austrijā

Ar š. g. 27. jūliju stājies spēkā Austrijas miera līgums. No mastiem — laukumos un jumtos — nozuduši „atbrīvotāju" karogi. To vietā plīvo Austrijas sarkanbaltsarkanais karogs. Vēl 90 dienas — varbūt pat daudz mazāk — un nebūs arī pašu „atbrīvotāju." Kāds tad kļūs Austrijā bēgļu stāvoklis, to rādīs nākotne. Bēgļu „aizstāvji" jau savas tiesības zaudējuši. Līdz šim valdība aizbildinājās, ka „svešvalodas runājošo bēgļu" labā nevarējusi neko darīt, jo „Ivans" Sabiedroto kontrolkomisijā bēgļu jautājumos aizvien teicis „Bet." Nu valdība var rādīt savu humāno stāju un gribu darbos. Iespēja jau ir: okupācijas armijas jau izvācas un bez darba paliek tūkstoši svešvalodas runājošo bēgļu. Vairums gados veci, ar iedragātu veselību un samazinātām darba spējām. No viņu izvietošanas vai neizvietošanas darbā varēs vērtēt valdības humāno rīcību un spriest par bēgļu nākotni Austrijā.

Viena priekšrocība, kuŗas agrāk nebija, jau bēgļiem ir: ar š. g. 15. aprīli Austrijā ir spēkā Bēgļu konvencija. Austrija gan daudzos pantos paturējusi brīvas rokas, un visumā bēgļiem ierādītas tikai tādas tiesības, kādas ir Austrijā likumīgi iecelojošiem ārzemniekiem, bet uz konvencijas 15. panta pamata bēgļu nacionālās grupas var dibināt savas legālās, bezpeļņas un bezpolītiskas organizācijas bēgļu interešu aizstāvēšanai valdības iestādēs, pie AN bēgļu komisāra, starptautiskās un vietējās palīdzības organizācijās. Bēgļu nacionālo grupu pārstāvju sanāksmēs jau atbalstu, respektēšanu un sadarbību solījis AN bēgļu komisārs, valdības pārstāvji un palīdzības institūtu vadītāji. Līdz šim bēgļu organizācijas nebija atļautas. Tās strādāja „pagrīdē." To darbību daudz netraucēja, bet arī daudz nerespektēja — maz AN bēgļu komisārs, bet nemaz — WCC, LWF, NCWC u. c., kas noteica un rīkojās ar AN bēgļu komisāra un citu starptautisku institūtu līdzekļu sadalīšanu un izlietošanu „bēgļu stāvokļa uzlabošanai." Bēgļu pārstāvjiem līdzrunāšanas tiesību nebija, un līdzekļi aizgāja mērķiem, kas bēgļiem nekādu labumu nenesa, vai arī pilnīgi nezināmos ceļos.

Tagad visas bēgļu nacionālās grupas steidz legālizēt savas organizācijas pēc Austrijas „Vereinsund Versammlungsrecht" statūtiem, lai tad tās apvienotos vienā „Centralberatungsstelle für Fremdsprächige Flüchtlinge," (tāda jau ir vācu tautības bēgļiem) un tad sūtītu pārstāvjus pie valdības Vinē pastāvošā „Flüchtlingsbeirat," kurā līdz šim bija pārstāvēti tikai vācu tautības bēgļi.

Arī Austrijas latvieši nav gulējuši. Līdzšinējie kopas vadītāji: K. Nellis, A. Driķis un J. Zemzars, kā proponēti, izstrādājuši statūtus legālai Austrijas latviešu organizācijai „Vereinigung der Letten in Österreich" — Latviešu savienība Austrijā — ar sēdekli Zalcburgā un darbību visā Austrijā. Tās mērķis:

a) apvienot visus Austrijā dzīvojošos latviešus bez tiecības un pavalstniecības izšķirības;

b) kopt sakarus un veicināt nepieciešamo darbību par iekļaušanos Austrijas kultūrālā un saimnieciskā dzīvē;

c) radīt labākus sociālos un kultūrālos apstākļus un kopt un veicināt austriešu un latviešu labās attieksmes un saticību;

d) atbalstīt morāli un materiāli trūcīgos un aizstāvēt viņu intereses;

e) apzīmēt un kopt latviešu kapus Austrijā;

f) uzturēt un kopt sakarus ar latviešiem un latviešu kultūrālām, palīdzības un garīgām organizācijām ārzemēs;

g) dot padomus tiesiskos un saimnieciskos jautājumos un aizstāvēt iestādēs;

h) pārstāvēt kultūrālās un materiālās intereses bēgļu starptautiskos institūtos un brīvprātīgās palīdzības organizācijās.

Latviešu savienības Austrijā statūti jau apstiprināti valdības iestādēs, atliek sasaukt konstruēšanās pilnsapulci un ievēlēt pārvaldes organus, kas notiks jau tuvākā laikā. Jāatrisina tikai vēl līdzekļu jautājums grāmatvedības, grāmatu, aktu, kartotēku u. c. iegādei, kā to prasa likums, jo LSA būs padota Austrijas iestāžu kontrolei.

Līdz ar LSA valdes u. c. organu ievēlēšanu un darbības uzsākšanu, kas tiks savlaicīgi izziņots latviešu laikrakstos, darbību izbeigs līdzšinējā Latviešu pārstāvība Austrijā. DV Austrijas nodaļa jau likvidējusies, jo DV statūti Austrijā nav legālizējami.

Vairākums Austrijas latviešu jau pieteikušies par LSA biedriem, pārējie sekos. Ārpus LSA paliks tikai pāris latviešu, kas arī līdz šim pie trimdas kopas nav piederējuši, 8 gadus nav pildījuši elementārāko pienākumu pret kopu: nav nomaksājuši nodevu, bet ik uz sola to šķēluši. Paldies Dievam, ka tādu nav daudz.

Austrijas latviešu garastāvoklis nav un nevar būt mošs. Visus nomāc neziņa par rītdienu. Nav ko cerēt, ka tā kļūs labāka. Jārēķinās, ka tā kļūs vēl sliktāka. Retie darbam spējīgie un strādājošie jau tuvākās nedēļās būs bez darba. Maz cerību, ka dabūs jaunu, jo bez darba būs tūkstoši austriešu un tautas vāciešu, kuŗiem uz darbu ir priekšrocības tiesības. Austrijas saimnieciskais stāvoklis, sakarā ar milzīgiem makājumiem un preču devumiem Padomju Savienībai, kā arī ar armijas organizēšanu, pasliktināsies. Tas vispirms skārs bēgļus. Līdz šim Austrija savas saimnieciskās grūtības uzvēla okupācijas armijām. Kam tagad tās uzvels? Bēgļiem! Un pamatoti. Bagātās zemes, kā ASV un citas, no Austrijas paņēma tikai darbam spējīgos bēgļus un, kā Austrālija un Kanada, ņem tikai jaunus austriešus — labus speciālistus. Austrijā vēl arvien 35.000 svešvalodas runājošo bēgļu. No tiem vairums darbam nespējīgo, kas apgrūtina valsts kasi.

Austrijas latvieši pateicas tautiešiem un latviešu organizācijām, biedrībām un draudzēm visā pasaulē par līdzšinējo morālo un materiālo atbalstu un cer, ka šis atbalsts arī turpmāk neizpaliks. Viņi cer arī, ka tautieši, organizācijas, biedrības un draudzes, kas līdz šim sadarbojās ar Austrijas latviešu trimdas kopas vadītājiem, šo sadarbību neliegs arī viņu jaunajai Latviešu savienībai un tās darbiniekiem!

Kaut šīs cerības piepildītos!

Aris

BĒRNU LABĀ

DV Toronto nod. valdes piešķirusi līdzekļus bērnu vasaras nometņu izdevumu segšanai 5 nedēļām tādiem bērniem, kuŗus vecāki paši nespēj uz nometnēm sūtīt. Vecāki, kas vēlētos šo izdevību izmantot, var pieteikt savus bērnus nometnei pa tel. vai personiski DV namā, 123 Huron St., tel. EM 8-0792.

Baltā lapsa briesmās

Vairākās Eiropas zemju izstādēs ievērojamu vietu un daļā dzimuma apbrīnu iemanto Kanadas tālo ziemeļu baltās lapsādas kažoks, kuŗu uzskata kā dāmu vakara „mēteli" un ko tuvākā laikā varēs iegādāties arī Kanadas dāmas, kuŗām vakaros ir vēsi...

Pēc kanadiešu modes skates, kas notika Milānā, Parīzē un Briselē, šo dapsādu kažoki pārdoti pārsteidzošos vairumos. Kanadas polāro apgabalu traperus šī vēsts tiešām iepriecina. Baltā Kanadas lapsa sastopama tikai tālo ziemeļu apgabalos, kur izbeidzas mums pazīstamo augu valsts un sākas tundra, tāpat arī Arktiskās salās. Katru gadu ar slazdu palīdzību noķer ap 45.000 balto lapsu, bet vislielākais šo ādu pieprasījums bija 1943. un 1944. gadā, kad parastā cena par baltās lapsas ādu sasniedza $38. Turpretim pēdējos gados ādu pieprasījumi stipri samazinājās. Bet, kā rāda pēdējo dienu notikumi Eiropā, tad iespējams, ka Kanadas baltā lapsa ieņems ievērojamu vietu Kanadas kažokādu tirdzniecībā, ja vien netrūks kaprīzu dāmu, balto lapsādu kažoku cienītāju.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, MONTREAL, P.Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

Apdrošināšana
14 labākajās sabiedrībās
VALD. BEBRIS
Tel. WA 2-5913,
48 Rathnally Ave, Toronto

LASĪTĀJU VĒSTULES

NEMETISIM AKMENI

Ir daudz pārrunā izraisījušas laulības dažādu nacionālitāšu starpā — jauktās laulības. Arī Latvijā Amerikā par šo jautājumu tika diskutēts un varēja noprast, ka vairums tomēr ir pret.

Lasīju The Sault Daily Star 25. jūlija n-rā, ko domā par jauktajām laulībām daži kanadieši. Izrādās, tie tās nemaz nenosoda. Nedomāju, ka arī mums vajadzētu pret tām pārāk krasi nostāties. Varbūt mēs savu vērtību kādreiz pārspīlējam, jo, ja tas tā nebūtu, tad vai būtu radies sakāmvārds — kas sunim asti cels, ja pats neceļs!

A. P., Vavā, Ont.

NOPIETNS PĀRPRATUMS DIPLOMĀTIJĀ

LNC Eiropā pag. priekšnieks Arnolds Apse piesūtījis Latvijas sūtņiem, organizāciju vadītājiem un sabiedriskiem darbiniekiem Eiropā LNC Eiropā statūtus un politisko deklarāciju. Pavadvēstulē jo sevišķi uzsvērts, ka LNC Eiropā kā nacionāli patriotiska organizācija aktīvi cīnīsies pret komūnismu un par Latvijas brīvību. sadarbosies ar citām nacionālām cīņas organizācijām, sekmēs Latvijas sūtņu darbību un sadarbosies ar Eiropas centrālo organizāciju LAK EC katrā iespējamā veidā.

Pārsteidzošā kārtā kāda atbildīga persona likusi savam padomniekam atbildēt A. Apsem, ka: 1) latviešu centrālā organizācija Eiropā ir LAK EC, un tādēļ jauna centrāla organizācija Eiropā nav vajadzīga; 2) Francijā dzīvojošo latviešu centrālā organizācija ir Latviešu apvienība Francijā, un tādēļ Francijā nekāda jauna latviešu centrālā organizācija nav vajadzīga; 3) latviešu centrālā organizācija ASV ir ALA, un tādēļ LNC Amerikā vajadzētu iesaistīties ALA'ā; 4) Latviešu Apvienība Francijā esot vairākkārtīgi aicinājusi A. Apsi iestāties Apvienībā, bet Apse to neesot darījis, un 5) tādēļ A. Apses vēstule - paziņojums par LNC Eiropā nodibināšanu un paziņojumam klāt pieliktā LNC deklarācija un statūti nav uzskatāmi nopietni.

Komentāri te nav lieki, jo šo vēstuli sūtījis nevis kādas citas organizācijas vadītājs, kam varētu nepatikt jaunas organizācijas rašanās, bet vēstule rakstīta atbildīgas personas vārdā un uzdevumā.

Tādēļ šī vēstule ir jāuzskata par nopietnu pārpratumu. Pārpratums ir arī, ka LNC Eiropā vai citur gribētu būt latviešu centrālā organizācija LAK EC vai ALA nozīmē. Nekad tas nav domāts un teikts. Bez tam, LNC ASV ir taču ar ALA's biedrs, ar to atzīstot ALA'u par centrālo organizāciju ASV. Nekur arī līdz šim nav dzirdēts nopietns pārmetums kādam tautietim, kādēļ viņš neiestājas tanī vai citā biedrībā, jo katrs par to brīvi izšķiras pats.

Esmu pārliecināts, ja rakstītāji nopietni izlasītu LNC politisko deklarāciju un statūtus, tad viņi pārdomātu par ricinošajiem vārdiem latviešu nacionālai organizācijai, tāpat kā to jau Nujorkā ir darījis kāds bij. Latvijas ministrs, kas arī reiz šāva pāri strīpai.

V. L., Bostonā

Hamiltonā
Latvijas Amerikā
abonēšanas maksu, sludinājumus un informāciju pieņem
JĀNIS GAILITIS,
79 SMITH AVE,
Hamilton, Ont. Tel. 8-3247

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai inicāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī nesaskanēt redakcijas viedoklim.

ZIEDOSIM STUNDAS ALGU TRŪKUMCIETĒJIEM

Ziedojumi iemaksājami:

ASV:

DV ASV kasierim vai vietējās DV apvienības

KANADĀ:

DV KV kasierim: Mr. V. Čuriškis, 46 Aberdeen Ave, Toronto, Ont. vai vietējās DV nodaļās

Ziedojumus lūdzam regulāri iemaksāt.

DV ASV valde, DV KV valde

„Kāds nepatīkams cilvēks', saka Chruščevs

POLITISKĀ ATMOSFAIRA PĒC ŽENĒVAS KONFERENCES

Dr. M. VALTERS UN POĻU REDAKTORS PROTESTĒ. LONDONAS PASKĀBAIS VĒRTĒJUMS. BOĻŠEVIKU MĒRĶIS IZNĪCINĀT RIETUMNIEKU SADARBĪBU UN AIZSARDZĪBU

MŪSU LONDONAS SPECIĀLKORESPONDENTA ZIŅOJUMS

Augstsprieguma pilnajā Ženēvas gaisā vesela armija drošības ierēdņu rūpējās par katra incidenta novēršanu. Vārds bija dots četriem lielajiem, bet publikai bija jāpaliek pavisam mierīgai. Nekādā gadījumā nebija vēlama eventuālās saskaņas traucēšana. Par spīti šai „demokratiskai" sanāksmei visdemokrātiskākā valstī patieso domu neizteikšana bija tomēr visnotaļ vēlamākā nekā izteikšana.

To vispirms piedzīvoja mūsu bijušais ministrs un sūtnis, vecais Miķelis Valters, kas Ženēvā bija ieradies ar Vācijas latv. laikraksta žurnālista karti. Kā žurnālists viņš apmeklējis vairākas četru lielo preses konferences, kur mēģinājis visu klātesošo uzmanību pievērst apstākļiem Baltijas valstīs. Dažreiz viņš pirms tiešā jautājuma jau dažos teikumos bija raksturojis patieso sāvokli mūsu zemē. **Jautājums gandrīz vienmēr bija, ko četru lielo konference darīs, lai atdotu brīvību Baltijas valstīm... Un parasti šis jautājums palika neatbildēts. „Kāds nepieklājīgs cilvēks!' esot televīzijas raidījumā čukstējis Chruščevs.**

Bez kāda brīdinājuma Ženēvas policija aicinājusi Valteru uz iecirkni, pēc kam viņš atkal atlaists vaļā. Bet Ženēvas Preses nama vadība viņa žurnālista karti anullēja, un viņam pašam šai namā ieeja tika noliegta. Tāda, lūk, bija Ženēvas „konferences rīkotāju un apsargātāju demokratiskā" prakse! Bet Miķelis Valters tomēr bija paguvis pievērst pasaules atklātības uzmanību Baltijas lietām vairāk, nekā to bija spējuši daudzi citi. Lielā trimdas saimes daļā M. Valters nav populārs viņa aso uzskatu un nesamierināmās dabas dēļ. Bet šis Ženēvas gadījums pierāda, ka arī tādi cilvēki mums ir ļoti nepieciešami.

Citāda rakstura skandālam tai pašā Preses namā par iemeslu bija komūnistisko poļu žurnālista provakācija. Viņi tur bija sarīkojuši svinības sakarā ar „tautas demokratijas" režīma nodibināšanās desmito gadskārtu Polijā. Uz šo svinēšanu bija saaicināti ļoti daudz ārvalstu preses pārstāvju, un galds vai lūza no dažādiem dzērieniem. Rīkotāji bija cerējuši, ka žurnālisti labprāt izvēlēsies dzeršanu uz ēšanu par brīvu un neies uz bāru vai restorānu, kur par visu smagi jāmaksā. Cerības attaisnojās tikai pa daļai. Bet vēl nepatikamākā lieta bija cita. Poļu Londonas dienas avīzes Dziennik Polski ārlietu redaktors Bregmans, izdzirdis par šo sarīkojumu, bija vairākkārtīgi apmeklējis Preses nama direktoru Keleru un enerģiski protestējis. Pēdējais paskaidrojis, ka Šveicei ar Poliju ir normālas attieksmes un nav nekāda iemesla, kāpēc poļu žurnālisti nevarētu Preses namā uzņemt savus viesus.

— Kad nu visi bija sasēdušies pie galda, pēkšņi no lielās zāles galerijas atskanējā saucieni franču un angļu valodā: Šīs svinības ir apvainojums poļu tautai! Komūnistiskais režīms iznīcinājis Polijas brīvību! Tas iznīcinājis arī preses brīvību, un tāpēc šis sarīkojums ir apvainojums arī brvajiem žurnālistiem!

Preses nama sargi veda Bregmani ārā, bet viņam palīgā atsteidzās vairāki rietumu žurnālisti. Skandāla apraksti iekļuva arī vienā, otrā rietumvalstu avīzē.

Beidzot kāda cita „aizdomīga persona" nemaz nenokļuva līdz Ženēvas Preses namam. Šveicieši aizturēja krievu emigrantu žurnālistu Jozefu Tvarkovski — Narodnij Trudovoj Sojuz locekli — un internēja viņu kādā Lozannas vasarnīcā!

Bet vai visus šīs īpatnējās, zīmīgās un pamācīgās pavadparādības Ženēvas konferencei nāca par labu, vai tās šo sanāksmi izglāba no strupceļa?

Pēc pirmiem visai labvēlīgiem komentāriem un konferences dalībnieku iedrošinošiem izteicieniem vispārējais sabiedriskais noskaņojums par Ženēvu Anglijā kļūst aizvien skābāks un skābāks. Par spīti Īdena ļoti diplomātiskiem vārdiem parlamentā un par spīti Bulganina un Chruščeva gaidāmam braucienam uz Angliju angļu vadošās aprindas nesaskata ne mazāko pierādījumu tam, ka krievi gribētu mierīgi sadzīvot blakus ar rietumniekiem. Pierādījums gan ir tam, ka krievi patlaban negrib riskēt ar karu, kurā tiem būtu grūti uzvarēt. Tāpēc pagaidām tie sava stāvokļa uzlabošanai un varas izplēšanai izvēlējušies citādu metodi. Visā visumā Eiropā iestājies strupceļš, Zināms spēku līdzsvars, ko nekādā gadījumā nevar teikt par Tālajiem Austrumiem. Katru brīdi Indoķīnā var sākties atkal karš, Malajā cīņas joprojām turpinās, un arī Formozas problēma aizvien vēl ir karsta.

Londonas politiskās aprindās uzsver, ka Padomiju politikas patiesās sejas saskatīšana nesagādā nekādas grūtības. Daudz smagāks jautājums, ir kā pārliecināt **Rietumu sabiedrisko domu**, lai tā atbalstītu nepieciešamos soļus padomju politisko mērķu atvairīšanai. Kā jau agrāk esam minējuši, zināms pagurums un apatija tiklab Anglijā, kā ASV ir ārkārtīgi svarīgs faktors krievu labā, ar ko arī pēdējie ļoti rēķinās.

Krievu pašreizējā propaganda pārspēj visu līdz šim pieredzēto smalkuma un viltības ziņā. Ja kāds no rietumu politiķiem noreagē labvēlīgi uz krievu priekšlikumiem, tad to nekavējoties visas pasaules priekšā apzīmē par kara kūdītāju. Ja turpretim viņa reakcija ir labvēlīga, tad līdz ar to pašu viņš atbalsta politiku, kuras mērķis neapšaubāmi ir rietumu aizsardzības līnijas sadragāšana. Klusu ciešana savukārt nozīmē līdzdalību nelaimes tuvināšanā.

Kāds ļoti labi informēts angļu politisks novērotājs izteicās: „Man ir 20 gadu ilga politiska pieredze. Esmu bijis konfidencionālās attieksmēs ar vairākiem pašreizējiem ministriem, kā arī piedalījies slepenās starptautiskās sanāksmēs. **Visu lielo pasaules drāmu no 1938. līdz 1955. gadam esmu vērojis, sēdēdams pirmajos solos. Bet nekad es stāvokli neesmu redzējis tik sarežģītu un tik bīstamu kā pašreiz. Es nezinu nekāda cita padoma, kā lūgt avīžu vīrus sniegt faktus un vēlreiz faktus, par boļševikiem un visu pašreizējo situāciju, tādu, kāda tā ir, un nevis tādu, kādu mēs to vēlētos. Pretējā gadījumā rietumu alianse drausmīgā boļševiku propagandas spiedlēna rezultātā var tiešām sabrukt. Un tāpēc par katru cenu sabiedrībai jādod vairāk informācijas."** V.

Kanadas jaunais liesmu metējs labākais pasaulē

Kanadas valdība piešķīrusi 5000 dolaru majoram Henrijam Sorensenam kā pateicību par jaunā liesmu metēja izgudrojumu. Aizsardzības ministrijas iestādes „pārbaudot Sorensena jaunizgudrojumu, atzinušas, ka jaunais liesmu metējs esot labākais, kāds vispār līdz šim pasaulē pazīstams. Jaunais liesmu metējs nosaukts par Irokieti. Sīkākas ziņas par šo ieroci netiek izpaustas. Šī 5000 dolaru lielā pateicības balva ir lielākā naudas summa, kāda vispār kādam Kanadas armijas piederīgam piešķirta. Jaunā ieroča izgudrotājs, 45 gadi vecais majors, pēc izcelsmes dānis, savā mūžā nav saņēmis nekādu augstāku tehnisku izglītību, tomēr viņu dēvē par Kanadas liesmu metēju lielāko speciālistu. Majors Sorensens paredzējis savam liesmu metējam arī jaunu lietošanas taktiku. Majors S. nodarbināts Kanadas izmēģinājumu un jaunatklājumu daļā Safildā, Manitobā, kas darbojas aizsardzības ministrijas uzdevumā.

Pēc astoņiem nopietna darba gadiem majoram S. izdevies neiedomājami uzlabot Kanadas armijas pēdējā pasaules karā lietoto liesmu metēju Wasp un, kā izsakās armijas vadošās personas, jaunais Irokietis esot vismaz 50 procentu labāks par līdzšinējo. Majora S. jaunais izgudrojums radījis lielu interesi britu salās un Savienotajās Valstīs, kur izgudrotājs demonstrējis savu jauno ieroci. Majors S. ieradies Kanadā pirms 30 gadiem un neilgi pēc tam iestājies Kanadas armijā.

Dzīvīte, dzīvīte...

ATBILDĪBA UN TUKŠUMS

Nobela un Pulicera godalgu laureāts Viljams Fokners nesen kādam žurnālistam izteicis savas dvēseles atklāsmi: „Es piedzimu, lai būtu klaidonis. Vislaimīgāks es biju tad, kad man nebija nekā. Kad mana mēteļa kabatās atradās zeķu pāris, saīsināts šekspīra izdevums un viskija pudele. Tad es biju laimīgs, es nevēlējos vairāk nekā, un man nebija nekādas atbildības!"

Simtiem saprātīgu un izdarīgu tautiešu šodien trimdā arī jūtas laimīgi, kad viņiem nav nekādas atbildības. Arī bez visas viskija pudeles viņi nejūt nekādu atbildību nedz pret Latvijas pagātni, nedz latvju tautas nākotni.

Kad lugu rakstniekam Prīstlejam jautāts, ar ko viņš izskaidro amerikāņu sludinātāja Billija Grēma panākumus britu salās, viņš atteicis, ka tās neesot britu alkas pēc reliģijas, bet pēc — izrādes. Dzīve ir tukšums, kas jāaizpilda. Politikai, lai tā plesaistītu tautu, jākļūst par izrādi. Patriotisms arī ir izrāde ar dārgu inscenējumu. Nu Billijs ar savu plūdlīnijas organizāciju arī reliģiju padarījis par izrādi.

Vai nav tā, ka arī daudz mūsējo latviskajās sanāksmēs nemeklē veldzi savām svešatnē nogurušajām latviešu dvēselēm, bet izrādi, lai tur nodemonstrētu savu ārējo piederību tautiešu kopai. Iekšēji jau sen daudzos ir tikai — latvisks tukšums... Taurus

Abonementu pieteikumus, sludinājumus un informāciju pieņem
čikāgā
LA pārstāvis
K. KALNGARS
Chicago 41, Ill.
4936 W. Henderson St.,
Tel. AVenue 3-3529

PLKV. K. LOBES GAITAS TORNĀ

Dr. R. ŠĒRA ATMIŅAS PAR PULKVEŽA GAITĀM

1944. g. oktobra beigās vai novembra sākumā tika mēģināts koncentrēt izkaisītās latviešu vienības Tornas centrā, un sakarā ar to dažu pulku komandieri un citi virsnieki(to starpā arī es, kā kādas vienības ārsts) pavadījām plkv. Lobi Tornas kazarmu inspekcijā. Pa būvēm un telpām delegāciju veda kazarmu pārzinis, vācietis privātā mētelī ar partijas zelta nozīmi redzamā vietā pie apkakles.

Starp citām novietojamām telpām šis vācietis mūs ieveda manežā, kas neilgi pirms tam, cik atceros, bija lietota zirgu novieošanai. Zeme tur bija netīra un mitra, sienas apsvīdušas, smaka nav tuvāk jāapraksta...

Plkv. Lobe nobālēja aiz dusmām, bet tomēr mierīgi noprasīja, vai manēža domāta arī karavīru apmetināšanai. Pēc apstiprinošas atbildes saņemšanas nākošais pulkveža jautājums bija: „Kāpēc šai manežā vairs metur zirgus?" Vācietis atbildēja: tur ir pārāk auksts, zirgi ir ļoti daudz slimojuši kamēr tur bija novietoti." Tikai tad pulkveža dusmas vairs nebija apvaldāmas. Atrāvis savu mēteli un parādījis Vācu krustu zeltā, viņš uzbrēca partijas vīram un lika man kā tulkam pateikt, ka latviešu karavīri ir tādas pašas apgādes cienīgi kā jebkuras vācietis formas tērpā, it sevišķi, jo tie tagad aizstāv pašu Vāciju, kopš puse Latvijas jau zaudēta ienaidniekam. Viņš pavēlēja vācietim atslēgt un nodot latviešu rīcībā jauno vingrošanas zāli kazarmu rajonā, kuru viņš iepriekš bija noliedzis apskatei, jo tā esot bijusi paredzēta citām vajadzībām.

Tie, kas šai hallē bija novietoti līdz 1945. g. 20 janvārim, to nekad neaizmirsīs. Frontes teātris tur rīkoja izrādes. Tā saucamā 6. nodaļa (leitn. Laufera) tur radīja „Kurzemes pulka avīzi", kam bija sava nozīme pulka gaitās arī vēlāk. Karavīri nezināja, ko plkv. riskēja apiedamies ar vācu NS partijas biedru aprakstītā veidā. Ja nemaldos, tas bija neilgi pirms kara beigām, kurp vācieši viņu sauca viņa nacionālās nostājas dēļ leģionā.

Plkv. K. Lobes vadībā man arī bija iespējams organizēt plašu rentgena akciju tuberkulozes atklāšanai Tornas latviešu karavīru starpā. Tie 400 vai vairāk, kas izkļuva no Tornas pirms 20. janvāra un nonāca sanatorijās, par to var pateikties galvenokārt plkv. Lobem, kas pavēlēja man darīt šai lietā, kas vien iespējams, neraugoties uz NS partijas ierēdņu protestu.

Tās ir tikai divas epizodes, kas rāda plkv. Lobes stāju. Esmu pārliecināts, ka starp latviešiem būs vēl daudz tādu, kas var stāstīt par līdzīgiem gadījumiem plkv. Lobes valstiskajā stājā. Lai tie seko atv. kapt. Arnolda Skrēbera piemēram un ļauj latviešu saimei dzirdēt pozitīvo, kuŗa būs pietiekami daudz, lai pilnīgi apslāpētu aiz matiem pievilktos apvainojumus.

Kas šodien tiek vērsts pret plkv. Lobi, kas zina, varbūt jau rītu būs vērsts pret tikpat cienījamu latvieti, karavīru vai citu kādu darbinieku.

Ar lielu sašutumu lasīju laikrakstā Latvju Ziņas par apvainojumiem, ar kādiem apmētā pulkv. K. Lobi.

Pulkvedi K. Lobi pazīstu kopš tā laika, kad viņš Tornā 1944. g. rudenī komandēja tur sakopotās latviešu vienības.

Vēlos pastāstīt par notikumu, kas pēc manām domām daudz labāk pierāda K. Lobes valstisko nostāju, nekā pret viņu vērstie apvainojumi varētu pierādīt pretējo, pat tad, ja tie būtu bijuši pamatoti.

Ja jau mūsu enerģijas nepietiek, lai atvērtu rietumtautām acis par patiesību, kā mēs zaudējām brīvo Latviju, tad taču tā pati enerģija nav jāizlieto strīdu radīšanai pašu starpā.

Dr. R. Sērs.

TRĪS JAUNI INŽENIERI SIDNEJĀ

No kreisās: T. Jumiķis, J. Saiva un A. Rozenauers.

Akadēmiski izglītoto latviešu pulkam Sidnejā nesen pievienojās T. Jumiķis, G. Saiva un A. Rozenauers, kuŗiem Jaundienvidvelsas tehniskā universitāte piešķīrusi B.E. gradu un apstiprinājusi tos par pilntiesīgiem inženieriem.

Tautmīlis Jumiķis divus gadus apmeklējis Vircburgas ģimnaziju, pilnu vidusskolas kursu beidzis Sidnejā. Viņš tagad ir būvinženieris un tūdaļ iesaistījies savas nozares darbā.

Guntars Saiva 1947. gadā beidzis Saules ģimnaziju Gēstachtā, Vācijā. Vienu semestru studējis Baltijas universitātē Pinebergā. Sidnejā beidzis mēchanikas fakultāti. Strādā par produkcijas inženieri EMAIL rūpnīcās.

Alfreds Rozenauers ir prof. Dr. ing. N. Rozenauera dēls. Ģimnaziju beidzis Pinebergā un Sidnejā studējis elektrotechniku. Strādā Jaundienvidvelsas elektronodaļas plānošanas darbā.

Visi trīs inženieri ir korporācijas Selonijas locekļi.

Atomcentrāle Kanadai

Kanadas Atomenerģijas viceprezidents W. B. Lēvis pareģojis, ka atomrūpnīcas elektrisko enerģiju Kanadas ekonomiskām vajadzībām sāks ražot starp 1960. un 1965. gadu. Pašreiz Kanadas zinātnieki nodarbojas ar atomenerģijas pārvēršanu elektriskajā, ar noteikumu, lai tā nebūtu dārgāka kā ogļu ražotā. Savu paziņojumu viceprezidents nolasījis 75 inženieru-ķīmiķu sanāksmē un drīzumā tie apmeklēs Kanadas atomrūpnīcu Čolkriverā, Ontario. Pēc Levisa domām pirmā atomcentrāle varētu sākt darboties ap 1958. gadu, un neesot šaubu, ka pēc atomcentrāļu ražotās elektrības būšot lieli pieprasījumi.

Žēlsirdīgā māsa ceļo

Kanadā, Dienvidafrikā, Austrālijā un vēl daudzās citās zemēs ir liels žēlsirdīgo māsu trūkums, jo slimības vajā cilvēci arī atomlaikmetā.

Izmantojot sava aroda prasmi, viena no šīm latvietēm tagad vēlas apskatīties pasauli. Tā ir jauna latviešu meitene Benita Goldberga, kuŗa nodarbināta kādā slimnīcā Heldelbergā, Melburnā. Nākamajā gadā viņa pieteikusies māsas darbam Johannesburgā, Dienvidafrikā. Vēl vēlāk B. Goldberga no turienes cer apskatīt arī Kanadu.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

MILVOKOS

Karstam laikam pieturoties, ūdeņi ir vienīgā vieta, kur tautieši satiekas nedēļas nogalēs.

Ezeru un upju Milvoku apkārtnē ir Dieva svētība, un, kur tādi ir, tur sastopmai latvieši.

Arī darbdienās pilsētai piegulošā ezera krastā var sastapt daudzus tautiešus. Ja kādam iešautos galvā doma Milvoku latviešu skaitu aprēķināt proprocionāli tam, cik viņi sastopami peldvietās, tad rezultāti būtu tāds, ka Milvoki ir ļoti latviska pilsēta.

Tikai sestdien, 13. augustā, Milvoku DV apvienība lūdz godātos tautiešus neizklīst uz visām debesu pusēm, bet pulcēties skaistajā River parkā, kur vakarā notiks zaļumballe. Tā ir tā pati vieta, kur šogad tika rīkoti Līgo svētki. Tie, kas grībētu izbaudīt makšķerēšanas, peldēšanās un saulošanās priekus, turpu var doties jau no paša rīta. Dejošana sāksies 7 vakarā, un, skatoties pēc laika apstākļiem un katra personiskās vēlēšanās, notiks telpās vai brīvā dabā.

Alus būs dabūjams uz vietas. Iejas maksa $1.00, sākot ar 14 g. v.

Runājot par karsto laiku — un kā par to lai nerunātu, ja 26. jūlijā te bija reģistrēts 101 grads, ēnā, kas bija augstākā temperātūra kopš 15 gadiem, tad jākonstatē, ka tas tomēr nav atturējis DV apv. teātra ansambli atkal uzsākt mēģinājumus.

Ar E. Vulfa lugu Svētki Skangalē ,kas savā laikā te tikā uzvesta ar lieliem panākumiem, ir domāts drīzumā apciemot tautiešus Kalamazū un Grand Rapidos.

ATOMLAIKMETĀ

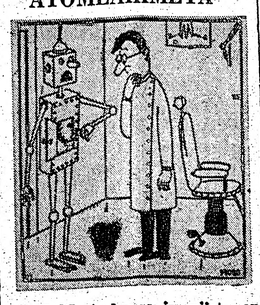

— Zobārsta kungs, izraujiet man šito zobu!

KOMŪNISMA JŪGĀ PIRMS 15 GADIEM

LAI ATCERAMIES, BALTO TRIMDAS MAIZI ĒDOT

21. jūlijā (turpinājums)

Pēc sēdes atklāšanas, ko izdarīja gados vecākais „deputāts" Davids Krūze, notiek kompartijas izraudzītā prezidija vēlēšanas. Par priekšsēdi ievēl komūnistu P. Briedi, pārējo prezidija locekļu vārdi tautai sveši, izņemot „darba inteliģences" pārstāvjus — doc.P. Galenieku un kreiso advokātu J. Vāgneru. Mazs apjukums jaunievēlētajā prezidijā, kad tribīnē kāpj kompartijas dūzis „deputāts" Žanis Spure un paziņo, ka viņš, izpaužot Latvijas tautas gribu, pasludina padomju varas nodibināšanos Latvijas territorijā un pasludina Latviju par padomju sociālistisku republiku. Sūtnis Derevjanskis paklausīgajam māceklim aplaudē un viņam līdzi visa zāle. Vienīgi Vāgners sačukstas ar Galenieku un priekšsēdi Briedi, norādot, ka tās lietas kārtot nevar, Spure nevar „pasludināt", viņš, kā deputāts, var tikai ierosināt, likt sēdei priekšā, tad „saeimai" jānobalso, jāpieņem. Arī šo formalitāti attapīgi izkārto: pērejas formulas veidā Saeima vienbalsīgi nolemj to, ko varenais Spure. Višinska rīkojumu pildot, bija jau vienpersoniski pasludinājis. „Deputāti", sajūsmā piecēlušies, sāk dziedāt Internacionāli. „Tā būs pēdējā kauja...", pirmoreiz skan telpā, kur reiz dzima Latvijas brīvvalsts. Un šo sarkano varmāku himnu pacilāti dzied latvieši, starp kuriem vairāki pat armijas tērpos, vienam pat Lāčplēsis! Klausītāji pie skaļruņiem raud un izslēdz uztvērējus. Kāds kauns un negods! Daži burta kalpi sašutuši klāsta saviem piederīgiem, ka nule dzirdētais Saeimas lēmums ir nelikumīgs, pretējs valsts satversmei, kas valsts iekārtas grozījumiem prasa tautas nobalsošanu. Bet kas komūnistu okupantiem vispār ir bijis likumīgs? Reāli domātāji pamet aklā bezcerībā ar roku un nosaka, ka ja kompartija gribētu izdarīt arī satversmīgo tautas nobalsošanu, tā terorā sadzīs tos pašus 95% vēlētāju, ja ne vairāk, kas devās pie urnām vēlēt šo „saeimu". Krievu tanku un čekas moku kambaŗu ietekmē latviešu tauta bija kļuvusi mīksta kā vasks. Vājais cilvēks tomēr vēlējās labāk dzīvot, kaut arī uz ceļiem nospiests sarkanā jūgā, nekā stāvus mirt...

Šodien, vienā laikā, līdzīgas „tautas pārstāvju" sanāksmes, ar gluži tādām pašām runām, deklarējumiem un lēmumiem, notika arī Tallinā un Kauņā. Mūsu tautas liktenbrāļi ir vienādā pamestības stāvoklī ar mums. Vilis Lācis to veikli izmantoja, kad tas 15 gadus vēlāk, 1955. g. jūlijā, „Miera kongresā" Helsinkos apzvērēja, ka „padomju režīms Baltijas valstīs nav uzspiests ar varu, bet tās pašas brīvprātīgi pievienojās brīvajām padomju republikām"...

Saeima savā pirmajā sēdē šodien, nerimtīgām ovācijām skanot, vēl nolēma nosūtīt Staļinam pateicības telegrammu par Latvijas atbrīvošanu no plutokratu jūga, kā arī pieņēma likumu par zemes nacionālizēšanu, pasludinot visu zemi par valsts īpašumu.

Kad pēc „saeimas" sēdes manifestanti tiek dzīti apsveikt savus „deputātus", kuŗi tikko īstenojuši „Latvijas tautas gribu", viņi nes sev līdz jau sen sagatavotus mākslinieku plakātus, kur Latvija tiek saukta par laimīgo 14-to padomju republiku, bet dažas butaforijas stāsta, ka tikai tagad mūsu tauta sāks sev celt jaunu pasauli. Vērīgas acis ar bažām ievēroja, ka Rīgas pils tornī vairs nepland valsts prezidenta standarts. Arī tas vēl...

(Turpinājums sekos)

KANADAS AUGSTĀKĀ TIESU IESTĀDE

Kanadas augstāko tiesu iestādi reprezentē deviņu locekļu Kanadas augstākā tiesa. Pirms 1949. gada strīdi, kuŗus nevarēja izšķirt Kanadas tiesu iestādes, bija jāpārceļ uz Londonu, pārsūdzot Lielbritanijas Privātā padomē. Tagad, turpretim, Kanadas augstākai tiesai ir pēdējais vārds visās Kanadas lietās, kaut gan vēl ir vesela virkne ievadītu prāvu, kas iesāktas pirms 1949. gada, kuŗas vēl arvien var iesniegt Privātai padomei.

Bez civilām un kriminālām lietām, kuŗas var iesniegt minētai augstākai tiesai, tā izšķir arī visus konstitucionālos jautājumus un federālās un provinces valdību domstarpības. Pēc konstitūcijas likumiem, saskaņā ar Supreme Court aktu, trīs no deviņiem tiesnešiem jāizrauga no Kvēbekas provinces juristiem. Pēc paražas, kaut arī ne pēc likuma, otrus trīs izrauga no Ontario provinces. Atlikušie 3 tiesneši nāk no piejūras provincēm, vidējo rietumu provincēm un Britu Kolumbijas, pa vienam no katras vietas.

Visiem tiesnešiem jāpārvalda kā franču, tā arī angļu valoda. Augstākā tiesā ieceltie tiesneši, kas nepārvalda franču valodu pietiekamos apmēros, nekavējoties sāk mācīties šo valodu, parasti Jeanne D' Arc institūtā. Tiem jābūt spējīgiem saprast tieslietu un citus tehniskos terminus abās valodās.

Kaut gan Kanadas augstākās tiesas locekļi, piedaloties Parlamenta atklāšanā vai citās oficiālās ceremonijās, valkā krāšņus sarkanus tērpus, kas rotāti sermuliņa ādām, tie savas sēdes notur, valkājot parastos melnos savas profesijas tērpus. Tikai nelielu daļu viņu uzdevumu sastāda pierādījumu uzklausīšana. Ilgas stundas viņiem jāveltī izmeklēšanas pētījumiem, īpaši konstitucionālos jautājumos, kad tie nepiedalās sēdēs.

PANĀKUMI DARBĀ

Latvieši arvien varējuši lepoties ar saviem izciliem censoņiem, kuŗu darbi liek skanēt latviešu labajam vārdam. Pierādījies arī, ka uz stipra ģimenes ceļma aug spēcīgi un veseli zari.

Tā vienā ģimenē nesen tik cieši kopā vijās prieceīgi un bēdīgi notikumi: tēva nāve un meitas panākumi darbā.

Jaunā direktrise A. Kance

Ar š. g. 29. jūliju Aina Kance iecelta par Pitman komerceskolas direktrisi. Aina Kance ir pazīstamā zeltkaļu vecmeistara Jāņa Bētiņa meita.

Aina beigusi Rīgas pilsētas trešo ģimnaziju un sāka studēt tiesību zinātnes. Ar evakuācijas vilni Bētiņi tiek aizskaloti uz Vāciju, kur Aina Bētiņa strādā UNRRAs galvenajā mītnē Minchenē un Heidelbergā, kamēr vecāki uzturas Eslingenā. UNRRAs dienestā A. Bētiņa ir 2. kl. virsniece un viņas izpalīdzīgo roku atcerēsies vēl daudzi.

1948. gadā uz līguma pamata A. B. ierodas Kanadā, pēc kam, nodibinot ģimenes dzīvi, pārceļas uz Vankuveru, kur sāk apmeklēt Pitmana kolledžu, ko beidz ar izcilām sekmēm un paliek tai pašā skolā par skolotāju, mācot korespondenci, stenografiju un pareizrakstību.

Divus pēdējos gadus A. Kance bija priekšnieces palīdze savā skolā, bet sākot ar šo gadu viņa būs direktrise un skolas darbu veidos pēc sava gara un idejām.

Tā Jānis Bētiņš pratis ne tikai kalt skaistas rotas gan karaļu galmiem, gan vienkāršiem ļaudīm, bet arī saviem bērniem izkalis stipru nākotni, dodams viņiem izglītību un rādot ceļu, kas ved uz panākumiem. L. Ozolkalne

CEĻA VĀRDI

Kad liktenis tevi izspiež no pirmās vietas valstī, palīc savā vietā un palīdzi ar padomu.

Kad tev aizspiež rīkli, palīc savā vietā un palīdzi ar savu klusēšanu. Seneka

*

Kam tu domājies ticam, ir tas, ko tu īstenībā vēlies.
Ebnere-Eienbachs

Runāt par mīlestību nozīmē mīlēt. Balzaks

*

Politika ir iespējamību māksla. Bismarks

*

Politika ir vairāk māksla nekā zinātne. Blunčelijs

Politika ir saprašanās par steno.
Hugo fon Hofmanstāls

KOEKSISTENCES MĒRĶIS — NATO IZNĪCINĀŠANA

Divi strāvojumi padomju valdošajās aprindās

Pa slepeniem avotiem iegūtas visai ticamas ziņas par divām politiskām strāvām Padomju Savienības valdošajās aprindās. Šī informācija labi palīdz ieskatīties motīvos, kas Maskavu pamudinājusi sākt četru lielo sarunas.

Kremļa varenos var iedalīt divās daļās — labajos un kreisajos. Tie nav pilnīgi izsmeļoši apzīmējumi, un tiem nav arī sakara ar līdzšiniem terminiem rietumu politiskā dzīvē. Tiklab labā, kā kreisā spārna vīri ir dedzīgi komūnisti. Viņu domstarpības nav tik daudz par politiskās stratēģijas jautājumiem, bet gan par lietojamo taktiku. Viņi visi ir vienis prātis par padomju politikas gala mērķiem, par mierīgās koeksistences propagandas vēlamību un par to, ka pēdējā palīdz nostiprināt pašreizējo stāvokli Eiropā, tai pašā laikā atlaujot komūnismam izplesties tālāk Austrumāzijā.

AR UZMANĪBU UN IECIETĪBU

Labais spārns domā, ka koeksistences posmam jāilgst vairākus gadus, lai no tā iegūtu maksimālo rezultātu - NATO iznīcināšanu. Amerikāņu pozicijas tiklab Eiropā, kā Klusā okeanā būtu iespējams izārdīt ar uzmanīgu, pacietīgu un pakāpenisku rīcību.

KREISAIS SPĀRNS SAPROTAS AR PEKINGU

Kreisais spārns savukārt ir mazāk piesardzīgs un aizstāv uzskatu, ka koeksistence posmam jābūt ļoti īsam, un ka starptautiskam saspīlējumam drīz vien atkal jāatjaunojas. Kreisam spārnam ir liela saskaņa ar Pekingas uzskatiem, kas „mierīgo sadzīvošanu" vēlas tikai tik ilgi, kamēr komūnistu rokās būs Vietnama, Laosa, Kambodža un Formoza.

Labais spārns apgalvo, ka ilgāka gaidīšana radīs situāciju, kad rietumu aizsardzības līnijas pilnīgi izzudīs, bet Azijā būs tādas iespējas, kas tālu pārspēs pašreizējos Pekingas ierobežotos mērķus.

Grūti pateikt, kuŗa puse patlaban ir stiprāka, bet skaidrs gan ir tas, ka cīkstīšanās abu uzskatu starpā sāksies visai drīz.

KREISĀ SPĀRNA VADITĀJS — CHRUŠČEVS

Partijas „kreisos" vada Hruščevs, kam labas attieksmes ar Pekingu. Viņa galvenie trumpji — kontrole partijā un Pekingas atbalsts. Viņa lielākie mīnusi — ne gluži sirsnīgas attieksmes ar Bulgāniņu un viņa paša ļoti impulsīvais raksturs. Pēdējā laikā viņš atklātības priekšā pielaidis vairākas kļūdas, par ko viņu Bulgāņins asi kritizējis.

MIKOJANA AKCIJAS CEĻAS

Labā spārna priekšgalā ir Mikojans, kuŗa ietekme tiklab iekšējā, kā ārējā politikā kopš Maļenkova krišanas nemitīgi augusi. Viņa attiecības ar Bulgāņinu nav sirsnīgas, bet pastāvīgi uzlabojušās, kurpretim ar Chruščevu — visai naidīgas.

MOLOTOVS PELD PA VIDU

Molotovs joprojām palicis uzticīgs savam negrozāmam likumam un nav nostājies nevienā pusē. Maļiševs, kas vada atomiskās enerģijas komisiju, turpretim, ir noteikti Chruščeva pusē. Ja Mikojāns gūs virsroku, tad neapšaubāmi kritīs arī Maļiševs. Visā visumā liekas, ka Mikojanam izredzes labākas nekā viņa pretiniekam.

ŽUKOVA ZVAIGZNE DZIEST, KOŅEVA AUST

Kas attiecas uz bruņotiem spēkiem, tad šeit pārsvars kreisam spārnam. Labā spārna vadītājs maršals Žukovs vairs nepārvalda armiju tādā apjomā kā vēl pirms dažiem mēnešiem. Nepaies ilgs

(Nobeigums 8. lpp.)

Pūš vējiņš maigais...

VĒDINĀTĀJS – VIENĪGAIS GLĀBĒJS VASARAS TVEICĒ

ASV un Kanadas apgabalus atkal ir piemeklējis karstuma vilnis, kas, dažviet pieturēdamies ilgāku laiku, jau prasījis ievērojamus cilvēku dzīvību upuŗus. Protams, visvairāk no karstuma, īpaši, ja tas vēl savienots ar mitrumu, kāds uzklīdis Cikāgas un Indiānas vidienā, cieš mūsu trimdinieku vecākā paaudze, svešā zemē pārstatītie „ziemeļnieku ziemeļšļ", par kādiem mēs sevi dibināti ieskatām. Dārgie klimatizācijas aparāti jeb ērkondišioneri, mūsējo vairumam vēl tālu nav pa spēkam, kādēļ jāizlīdzas ar parasto elektrisko vēdinātāju — ventilātoru jeb fēnu.

Izdarot aptaujas pie vēdinātāju īpašniekiem, praksē pārbaudītas šādas atziņas ,kas varētu lieti noderēt tiem, kuŗi neziņa, kā no ventilātoriem iegūt maksimālo labumu. Vispirms, ja vēdinātājs nepieciešams, nežēlot desmit dālderus vairāk un nopirkt iespējami lielāko, vismaz ar 20 collu spārniem. Īpaši ieteicami ar maināmiem ātrumiem un virzienu gaisa iesūkšanai un izsūknēšanai. Elektriskie 20 collu iemontējami logu vēdinātāji ar trim ātrumiem šobrīd jau dabūjami daudzās vietās par 25 dolariem. Lielāki vēdinātāji maksā 60 un vēl vairāk dālderu.

Pērkot vēdinātājus, vērība būtu jāveltī cenai, motora garantijai, un cik daudz gaisa fēns vēdina. Ir kai 850 kubikpēdu gaisa minūtē, un ir tāda paša lieluma 12 collu vēdinātāji, kas vēdina 1500 kb. pēdu minūtē, tai pašā laikā ir 12 collu fēni, kas nevēdina pat pusi no tā. Elektrības patēriņš šiem vēdinātājiem nav liels, piem., 1500 kb. p. vēdinātājiem ap 100 vatu, 3900 kb. p. vēdinātājiem zem 200 vatu. Jāpērk tādu rūpnīcu ražojumi, kur visi šie dati (cik gaisa vēdina minūtē, cik vatu patērē strāvas, cik ilga garantija motoram) uzrādīti pircējam līdzdodamā prospektā. Ja vien rocība pieļauj, ieteicams pirkt vēdinātāju, kas vēdina vismaz 2000 kubikpēdu gaisa minūtē, bet jo vairāk, jo labāk, pie tam jāievēro, ka šo aparātu taču pērk vienreiz uz gadiem. Lai tveices dienās fēns patiesi dotu efektīgu veldzi, tam pieklājīga apmēra telpā jāapmaina šīs istabas gaiss pusotrās minūtēs. Ja jāvēsina vairākas plašas telpas, vēdinātājam lielāka slodze, mazāks efekts.

Mūsu „namsaimniekiem" trimdas pagastos parastās 5-6 istabu ģimenes mājiņās būs apmēram 6000 kb. pēdu gaisa. Noslēdzot divi istabas, bet pārejās turot vaļā, ar 3000 kb. p. vēdinātāju vienā no istabas logiem, visās pārējās telpās gaiss pilnīgi apmainīsies pusotrās minūtēs, bet turot visu 6 istabu durvis vaļā, gaiss apmainīsies ik 2 minūtēs, kas arī jau dos jūtamas sekmes.

Lietojot logu vēdinātājus (izplatītākie no tiem ir 20 collīgie), ikvienam būtu jāievēro sekojošie noteikumi: vēdinātāju pagriežot tā, ka tas no telpas izsūknē karsto gaisu, visās pārējās istabās logi aizverami, izņemot, visattālākajā, kur tie atverami (izņemot saules pusē), lai ieplūstošam svaigajam gaisam būtu garāks velkmes ceļš līdz fēnam. Ja telpas, kur neviens nedzīvo, nevēdinās, pārējās gaisa velkme būs jūtamāka. Kur istabām nav caurvelkmes, vispirms izvēdināma mājas viena daļa, pēc tam otra, kur logi bijuši aizvērti. Istabā un aiz loga ieteicami termometri, lai zinātu, kad vēdinātāju izslēgt: to darīt tikai tad, kad āra gaiss vismaz 2-3 gradus vēsāks par istabas gaisu. Tiem, kuŗi nevar gulēt pie fēna trokšņa, ieteicams vēdinātāju neturēt guļamistabas logā, bet vienā no pretējām istabām, sūknējot istabas gaisu laukā, bet guļamistabā paturot pa nakti atvērtu logu, kas nemitīgi tiks rauts iekšā un „vējiņš maigais" dos mierīgu dusu. Ļoti nozīmīgs ir valdošais vējš: ja šovakar pūš spirdzinošs rietums, vēdinātājs ar spārniem uz āru ievietojams ēkas austrumpuses logā un otrādi. Labs un pareizi izmantots elektriskais vēdinātājs šodien simtiem tūkstošiem aizstāj dārgos klimatizācijas aparātus, kas pie tam strādā ar skaļāku troksni, patērē daudz strāvas un neparocīgi vairāku izklaidus novietotu savrūptelpu kopizvēdināšanai.

VĀCIJAI VĒL VAJADZĪGI 10.000 VIRSNIEKI

No Bonnas ziņo, ka līdz 1. jūlijam, pēc aizsardzības min informācijas pieteikušies 143.000 brīvprātīgie ieskaitīšanai jaunās armijas vienībās, un 101.000 pieteikušies dažādiem armijas administrātīviem amatiem. Apm. 10% pieteikušies armijā ir nedienējuši, kuŗi pastiprinātā kārtā pieteikušies tieši pēdējā laikā, ko ministrija novērtē kā iepriecinošu parādību, kas liecina, ka jaunatne nav vienaldzīga pret jaunās armijas radīšanu. Nepieciešamo kadru komplektēšanai vēl vajadzīgi 78.000 dienestam derīgi brīvprātīgie, ja rēķina, ka kadriem vajadzīgi 150.000, bet no tiem, kas pieteikušies, tikai 50 proc. atzīti par derīgiem. Ministrija cer, ka brīvprātīgo pieteikšanās būs straujāka, kad būs skaidrība par nākošo karavīru algu un apgādi. Uz 28.000 virsnieku vietām pieteikušies 35.000 bet par derīgiem atzīti tikai apm. puse, kādēļ vēl vajadzīgi 10.000 dienestam derīgi, sevišķi zemāko dienesta pakāpju virsnieki.

Adenauera jaunie karavīri parādes un kaujas tērpā

VĒSTĪJUMS BRĪVAJAI PASAULEI

BIEDRA PRŪŠA STĀSTS UN PATIESĪBA

Biedrs Alfonss Pētera dēls Prūsis, kas esot Valsts projektēšanas institūta vecākais inženieris Rīgā, ir Komitejas par atgriešanos dzimtenē loceklis. Komiteja pēdējā laikā ar kādu aģitācijas avīzeli sākusi smidināt latviešus Amerikas kontinentā, piesūtot to tautiešiem, kuŗu adreses dabūjusi no kāda 1954. gada kalendāra. Gluži citāds stāsts ir latvietei, kas nesen izceļojusi uz Holandi, un kas biedra Prūša pasakas apgaismo no gluži citas puses.

Biedrs Prūsis raksta: „Jūs svešumā attur bailes. Jā, bailes, ko iedvesusi aizokeāna kungu un viņu zemisko rokas pulšu melu propaganda, kuŗi jums dienu un nakti atkārto it kā padomju zeme jūs uzņems kā atkritējus, jūs apspiedīs, sūtīs piespiedu darbos. Neticiet viņiem. Tie ir meli!" Un daudz vēl stāsta biedrs Prūsis.

Bet mūsu rokās ir nonākušas citāda satura ziņas, kas ir krasā pretrunā ar Prūša un citu viņam līdzīgo blēžu pasakām. Šī gada 17. aprīlī Rīgu atstāja latviete, kas tagad atrodas brīvībā Holandē. Mūsu tautiete Latviju atstājusi pilnīgi legāli kā Holandes pilsoņa sieva. Viņa kopš 1945. gada nepārtraukti cīnījusies, lai iegūtu tiesības izceļot, un tikai Maļenkova laika likums, kas atlauj padomju pilsoņiem laulāties ar ārzemniekiem, viņas cīņu novedis līdz uzvarai. Vīrs, Holandes pilsonis, varējis izceļot jau sen, bet tikai viens pats. Šo iespēju viņš tomēr nav izmantojis, bet kopā ar sievu visu laiku dzīvojis Rīgā un Vidzemē. Trīs mūsu tautietes vēstules, rakstītas Holandē, ir uz mana galda, un tās izvilkumos stāsta šādu stāstu:

VISI GAIDA UZ SAV. VALSTĪM

„Nav neviena, izņemot komūnistus, kas nevēlētos būt brīvajā pasaulē. Visi gaida kaŗu kā atpestītāju un dusmojas, ka ASV nekā nedara. Noliek termiņus gan pēc bībeles, gan palaistām baumām un sasprindzināti gaida glābējus.

Strādāt ir grūti, darbā tiek izsūkti visi spēki, bet brīvā laikā jāiet uz politiskām lekcijām, jāmācās Staļina Īsais kurss un jāliek eksāmeni. Bez tam vēl bieži notiek sapulces, kur stāsta, cik tagad ir labi, un ka Ulmaņa laikā valdījis bezdarbs un cilvēki cietuši badu. Bezdarbs, streiki un maizes trūkums esot parasta lieta kapitālistiskās valstīs.

GOVIS UN ZIRGI „STACHANOVIEŠI"

Visur ir tikai propaganda un lielīšanās. Maskavā ir lauksaimniecības izstāde, vasarās tur latviešu pāviljonā rāda govi, kas dodot 35 litrus piena dienā, un zirgu, kas velkot vairāk tonnu svara. Tos rāda ārzemniekiem un ved viņus uz priekšzīmīgām fabrikām un kolhoziem, paši uz savu roku tie nekur nedrīkst iet. Maskavā veikali ir pilni, jo mūsu cukurs un sviests aiziet uz Maskavu, un ārzemniekiem paliek ļoti labs iespaids. Kāds paskats ir dažus kilometrus tālāk, par to viņiem nav jausmas. Sportisti, kas reprezentējas ārzemēs, neko nestrādā, bet var nodarboties tikai ar sportu.

VIEGLA DZĪVE SPEKULANTIEM UN MĀKSLINIEKIEM

Labi var dzīvot tikai tie, kas zog un spekulē, bez tam partijas vīri. Tāpat lielas algas ir armijas virsniekiem, sākot ar kapteiņa pakāpi, un māksliniekiem. Caurmēra cilvēks saņem ap 400 rubļu mēnesī, un kā viņš ar to lai iztiek, to rāda cenas.

Sviests tirgū maksā 40-50 rb. kg., gaļa 14-24, piens 3-4 rb., kartupeļi 1.5 rb., bet miltus veikalos nemaz nevar dabūt.

STĀV RINDĀS UN KAUJAS

Noteiktās valsts cenas ir lētas, sviests veikalā maksā tikai 27 rubļi, bet — tur sviesta nav. Ja kādreizveikalā pārdod sviestu vai cukuru, tad tikai pa puskilogramam katram pircējam. Rindas ir bezgala garas. Lai savu kārtu sagaidītu, jāstāv jau no četriem rītā, un strādājošam nav laika rindā stāvēt, tiem jāpērk pārtika par dārgajām tirgus cenām. Rindās cilvēki nervozi, lamājas un kaujas. Pirms mūsu atbraukšanas Rīgā viena sieviete nosita otru ar pudeli pa galvu.

ZAĢĻI STRĀDĀ AR ŽILETĒM

Tramvajos bieži brauc zaģļu bandas, kas sāk spiest cilvēkus kopā un pa burzmu ar žiletēm pārgriež kabatas un visu izzog. Ja arī kāds to redz, nedrīkst teikt, jo ir bijuši gadījumi, ka ar žiletēm pārgriež cilvēkam degunu vai aci. Tumšajos vakaros un naktīs uz ielām nosit cilvēkus, tie tiek ievilkti kāpņu telpās un izģērbti pliki. Neviens ar labām drēbēm nedrīkst iet uz ielas. Bieži, kamēr cilvēks darbā, tiek uzlauzti un apzagti dzīvokļi.

SARAKSTĪŠANĀS IR BĪSTAMA

Ir arī citāda nedrošība, un tie ir spiegi. Ja ar vīru ko runājām, iepriekš paskatījāmies, vai kāds neklausās aiz durvīm. Runā, ka uz katra cilvēka ir trīs spiegi, kuŗiem atkai ir savi spiegi. Gulēt ejot pārdomājām, vai darbā nav kas izteikts nepareizi, — tad Sibirija droša, tā stāvēja kā mūžīgs rēgs acu priekšā. Leģionāri jau tika izsūtīti, citi sodu izcieta un atgriezās. Dažus izsūtīja atkal, citiem bija tikts priekšā iestāties čekas dienestā. Sarakstīšanās nav vēlama, kas bija sarakstījušies, bija saukti uz čeku pratināt, citus piespieda pa radio saukt savus piederīgos mājās. Tie, kas atgriezās, reti kāds sasniedza Latviju, jau pa ceļam bija aizsūtīti uz Sibiriju. Un ja kāds atbrauca, to izsūtīja pēc gada vai vēlāk.

ĢEN. DAMBĪTIS KĻUVIS AKLS

No sākuma uz laukiem neviens negribēja iestāties kolchozos. Teica — lai viss izput, bet kolchozā neies. Bet tad mājām uzlika tādus nodokļus, ka nevarēja vairs izturēt. Dažām mājām nodoklis bija 24.000 rubļu. Tad paši dibināja kolchozus, strādāja dūšīgi un gāja no sākuma vēl labi. Visiem kolchozniekiem ir atstāta pie mājas zeme 0,6 ha, ir atļauts turēt 1 govi, vistas un pārsi cūkas. Ar to tad ir jāiztiek. Vāles kolchozu nosauca par Ļeņina ceļu, ģenerāli Dambīti iecēla par šī kolchoza priekšnieku, bet manu brāli par viņa palīgu. Tagad Dambītis ir kļuvis akls, vairs nestrādā un saņem pensiju, kas ir 650 rubļu mēnesī. Brālis pirmais pieteicās kolchozā, jo bija bailes, ka neieskaita „kulakos." Kaimiņi viņu lamāja par līdzskrējēju, bet vēlāk nodokļu dēļ stājās iekšā arī paši.

DEPORTĀCIJAS 1949. GADĀ

1949. gadā martā čekisti bija gājuši pa mājām teikdami, ka gribot rīkot manevrus un vajadzīgi dzīvokļi. Tad vienu nakti sabraukši un apcietinājuši izsūtīšanai uz Sibīriju. Tika aizvesti gandrīz visi saimnieki. No Trikātas aizveda 120 ģimenes, arī Vīcepus, Šķetras, Vegerus, Buķi, bet no citiem pagastiem ap 60, kas atkarājies no vietējiem valdības vīriem. Trikātā par aizvešanu bija ēnerģiski parūpējies Zvirgzds. Mans brālis raudājis un teicis, ka neko neesot darījis un pirmais iestājies kolchozā, bet aizvests tomēr.

4 ĢIMENĒM VIENA MĀJIŅA

Bijis ļoti auksts laiks, sadzīti pa 40 cilvēki vienā vagonā. Vecie un bērni daudzi ceļā nomiruši. Tie, kas paņēma daudz mantas līdz, iekārtojās ātrāk un labāk. Pa lielākai daļai visi tika nosūtīti uz Tomskas guberņu. Tagad brālis ir puslīdz iekārtojies, pa četrām ģimenēm kopā nopirkuši mājiņu. Katram ir 1 istaba. Brālim ir govs. Izņēmuši no bankas naudu, 1800 rubļus uz atmaksu pēc 5 gadiem. Ar atmaksu gāja grūti, jo naudu no kolchoza nesaņem. Bet šo pavasari atrakstīja, ka nu esot govs, 6 aitas, 20 vistas un cūku arī turot, bet cūkas tur sirgstot. Brāļa darbs nav grūts, viņš dienu ar bulli ved kolchoza traktoriem ūdeni, bet pa nakti sargā aitas, ka nenozog.

LOPUS BARO AR SUTINĀTAM EGĻU SKUJĀM

Latvijas kolchozos apstākļi ir ļoti slikti. Ar kolchozā nopelnīto naudu iztikt nevar, un galvenais iztikas pamats ir piemājas zeme un pašu lopi. Kolchozi ir Rīgas tuvumā pārtikušāki, jo tie var ražojumus pārdot tirgū par spekulātīvām cenām. Tālākos kolchozos šīs iespējas nav, jo zemnieks savu rajonu nedrīkst atstāt. Pirmajos kolchozu gados visi cītīgi strādāja, lai

(Nobeigums 8. lpp.)

Jānis Sārma

Negantnieks

ROMĀNS

3. turpinājums

Jā, protams, tās bija patīkamas izredzes — kļūt reiz par skolmeistaru, ko nespēja ne Teidmanis, ne arī kāds cits no Miškes skolniekiem. Bet šo patiku bojāja tas, kas nupat bija noticis. Vienkārši — tālās zvaigznes bālēja tuvo sveču priekšā. Mikus gan pacēla galvu, bet viņa seja palika rūpju pilna kā bijusi. Mārtiņš to neievēroja un turpināja pasākto sarunu.

— Līdz suņu dienām tev nu vēl jāpaliek tepat Alojā. Uz Dikļiem pie Šmita varēsi iet rudenī. Ja tur labi visu ieņemsies, tad pēc divi gadi varēsi iet uz Valku, bet, ja ne, tad būs jāzaudē trīs lieki gadi, jo Cimzes skolā uzņem jaunus mācekļus tikai tad, kad agrākie, izmācījušies par skolmeistariem, no tās aiziet. —

Bet nu jau bija klāt Alojas krogus, un drīz bija sasniegta arī draudzes skola. Mārtiņš atdeva balto kulītī ar nedēļas pārtiku, ko bija nesis visu ceļu, Mikum un iegāja pie Miškes. Mikus kāpa bēniņos, kur stāvēja skolnieku lādītes, kas noderēja kā pieliekamie kambari. Viņš dzirdēja, ka klasē risinājās skaļas sarunas, bet reizēm bija dzirdama arī dziedāšana, jaukta smieklu šaltīm.

Alojas draudzes skolas skolmeistara dzīvoklis nebija visai plašs. Mārtiņš, tikko atvēris durvis, jau atradās Miškes guļamā kambarī. Tur redzēja paplatu gultu, vienkāršu galdu un pāris krēslu. Gulta vēl nebija uzklāta, jo skolmeistars laikam tikko bija no tās piecēlies, izskatījās mazliet izpūris un laikam arī ne visai labā omā. Madāma, kas arī laikam vēl nebija paguvusi pilnīgi apģērbties, rīkojās pa blakus kambari un deva no turienes vīram dažādus norādījumus.

— Labrīt, skolas kungs! — Mārtiņš sveicināja, — un neņemiet par ļaunu, ka tik agri esmu nācis ciemā. —

— Brīt, brīt... — Miške atrūca piesmakušā baritonā, — es te... ech, posta dzīve! — viņš skatījās pēc zābakiem, kas bija aizklīduši katrs savā istabas kaktā. — Vakar biju drusku pagājis līdz... Jā, kad tev visu nedēļu jānoņemas vienam pašam... — viņš nu bija sadabūjis abus zābakus un spīlēja tajos iekšā kājas. Patiesība bija tā, ka viņš vakar bija krogū mitojis ar čigāniem zirgus un pēc tam dzēris ar tiem magaričas. Bet vēlāk, kad čigāni jau bija prom, izrādījās, ka bija iemijis pusaklu un stīvu kleperi. Dusmās un īgnumā viņš tad nu bija turpinājis magariču dzeršanu viens pats līdz vēlai naktij un tāpēc šorīt pamodies pavisam nelāgā dūšā. Madāma laikam nelabumu bija vēl pastiprinājusi...

— Ienācu parunāt ar skolmeistaru par savu brāli, — Mārtiņš uzņēma valodu, — kā tad uzvedas? Vai ir rātns un klausīgs? —

— Ir reizēm stūrs, — Miške plati nožāvājās, — derētu rīkoties... —

— Hm?... Bet kā ar mācībām? —

— Ar mācībām — nekas... —

— Provēju runāties pa vāciski, bet .... neko vis vēl nevar. —

— Pa vāciski? — skolmeistars kļuva uzmanīgs. — Nāk otru ziemu vien vēl skolā, un tu gribi, lai jau runā vāciski? To kaut cik spēj tikai trešziemnieki. Pagaidi nākamo gadu, tad arī Mikus varēs ko vairāk. —

— Gribētu gan, lai tu viņu jau tagad spied ciešāk pie vācu mēles... Esam nolēmuši skolot viņu tālāk. —

— Var, var — kāpēc tad ne, — Miške bija ar mieru. — Tad uz Valku domājat laist? Nu, tā nav slikta lieta. —

— Tā jau mēs arī domājam. —

— Ar Dieva palīgu, Mārtiņ! Man prieks, ka arī kāds no manas skolas nonāks Cimzes seminārā.

Miške nu bija pilnīgi ietērpies savā parastajā ikdienas tērpā. Mugurā viņam bija pagari tumšas vadmalas svārki, cieši sapogāti līdz pat kaklam, kājās gaišas bikses, uzspīlētas pāri garo zābaku stulmiem. Ap kaklu redzēja ne visai spodru baltu kaklautu, ko saturēja šaura, zila krusta mezglā sasieta kakla saite. Ja vien seja neizskatītos saburzīta un pelēka, tad Miški varēja saukt par īsti brašu vīru.

— Jā nu, — Mārtiņš runāja tālāk drusku nedrošī, — man tev jāsaka, ka nākamo gadu Mikus pie tevis vairs nenāks... —

— Kāpēc? Vai es diezgan labi nemācu? —

— Ko nu par mācīšanu! Par to es nemaz nesūdzos, bet... Dikļu Šmits mums tā kā radu, un tāpēc... —

—Ak tad uz Dikļiem? Jā, jā — manis dēļ... — Skolmeistars rādīja vienaldzīgu seju, bet varēja nojaust, ka viņam nepatika, ja vienīgo skolnieku, kuŗš gatavojās augstākām skolām, vajadzēja palaist uz Dikļiem.

— Tad nu spied gan puisi pie vācu mēles, — Mārtiņš aiziedams vēl nokodināja skolmeistaram.

— Ar spiešanu vien neko nepanāk, — Miške īdzīgi noņurdēja, — vajadzīgs arī pašam ņemties... —

Novietojis savu pārtikas kulīti baltajā lādītē bēniņos, Mikus paņēma tāpeli un kāpa lejā. Jau kāpnēs viņš dzirdēja, ka meitenes dzied kādu dziesmu ar pazīstamo meldiju: „Viens muižnieks jāj pa ganībām, kur skuķis gana aitiņas." Bet vārdi — vārdi bija taisni tie, ko Mikus bija iedevis savā papīrītī Dreimaņu Katiņai! Viņš apstājās ārpusē pie klases durvīm un klausījās. Nē, nebija nekādu šaubu. Meitenes dziedāja viņa taisīto dziesmu pantu pa pantam, taisni tā, kā viņš bija rakstījis! Bet dziesmā bija stāstīts par to, ka Teidmaņu Mārcis, lielo puišu pierunāts, vasarā bija gājis tiem līdz meitās. Viņa prāvā auguma dēļ meitas tumsā viņu arī bija noturējušas par īstu puisi. Bet drīz bija atklājies, ka lielajam stimbanam vēl nav tiesību iet lielo puišu gaitās. Un nu meitas bija vienprātīgi sākušas viņu sodīt. Pantu pa pantam meitenes izdziedāja visu, ko negantie sieviešī darījuši Mārcim un kā tas, nabadziņš, bija galīgi zaudējis savu vīrieša stāju, sācis lūgties un raudāt un beidzot, izrāvies no meitu nagiem, bēdzis, suņu panākts, pārskrējis mājā saplosītiem stilbiem un tur saņēmis vēl otrreiz sodu par savu nedarbu...

Ar saldu atriebības prieku Mikus klausījās dziesmā, ko pavadīja klausītāju smiekli un kodīgi starpsaucieni.

Ak labā Dreimaņu Katiņa! Viņa bija darījusi daudz vairāk nekā Mikus bija gaidījis. Nebija nemaz saprotams, kā viņa bija paspējusi noorganizēt meiteņu kori un kad paspējusi tam iemācīt Mikus garo dziesmu. Gandarīts un pat lepns viņš atrāva klases durvis. Un tas, ko viņš redzēja, vēl vairāk pacēla un nomierināja pašapziņu: Teidmaņu Mārcis sēdēja savā vietā garā galda galā pilnīgi sabrucis. Viņa pakūtrās smadzenes nespēja aptvert, kā lai īsti izturas pret šo dziesmu, kur tik neganti tika piezobots, un kā lai izturas arī pret meitenēm, kuŗas dziesmu dziedāja. Bet, ieraudzījis Mikus seju, kas gan bija mierīga un vēsa, bet tomēr pauda uzvarētāja lepnumu, viņš sāka nojaust, ka īstais vainīgais visā šai lietā ir Mikus. Bet nu viņš tur stāvēja kā pats nevainīgais jērs, un nebija īstas jēgas, ja tām uzbruktu. Tātad jāiesāk bija ar meitenēm, kas acumirklī kaitināja visvairāk. Un, tā kā vistuvākais ierocis vīrietim ir dūre, tad tā arī vispirms bija jālieto. Dreimaņu Katiņa, stāvēdama aiz sava galdiņa, dziedāja visskaļāk un pat cilāja roku, kā to darīja skolmeistars dziedāšanas stundā, tā vadīdama citas dziedātājas. Viņai tad arī pirmai vajadzēja just, ko tas nozīmē, ja sieviete iedrošinās kaitināt vīrieti! Mārcis pietrūkās stāvus deva ar kāju tādu spērienu solam pie meiteņu galda, ka tas apvēlās augšpēdu, bet pats iebruka meiteņu barā un tvēra pēc Katiņas bizēm. Dziesma pārtrūka.

— Ūjā, ūjā pagāns! — Katiņa vairījās un veikli aizbīdīja citas meitenes sev priekšā. Pumpuru Dace, kas bija augusi lielā ģimenē un kam tāpēc bija liela pieredze zēnu un meiteņu sadursmēs, zināja zēnu vārīgās vietas. Viņa tik veikli pašāva Mārcim priekšā kāju, ka viņš to nepamanīja un paklupa ceļos. Šo neveiksmi meitenes tūliņ izmantoja:

— Rau! Rau, skuķi! — kāda iesaucās, — Mārcis nometies ceļos un skaitīs garo ūdensgabalu, — un, salikusi izplestos pirkstus kopā, viņa rādīja Mārcim garu degunu.

— Tu pīcka — man?! — Mārcis iebrēcās, jo tā jau tiešām bija neiedomājama pārgalvība, ja kāds pirmās ziemas skuķis, tā teikt, īsta boksterniece, rāda garu degunu zēnam, kuŗš pēc nedēļas vai divām ies mācībā! Viņš sagrāba draiskās pirmziemnieces kāju ar tādu sparu ,ka tai nobruka pastala ar visu zeķi. Par to nu meitenes sacēla negantu brēku. Viņas klieda, sauca Mārci par krievu un razbainieku un, satvērušas apgāzto solu, kopīgiem spēkiem virzīja tā galu pret Mārča krūtīm, ar to atgādinādamas senos romiešus ,kas ar sava tarana palīdzību gatavojas ielauzt ienaidnieka pilsētas vārtus. Zēni, kuŗu starpā Mārcim netrūka labvēļu, redzēdami, ka biedra stāvoklis kļūst bīstams, saspļāva plaukstās un devās viņam palīgā.

(Turpinājums sekos)

AUGSTVĒRTĪGA GRĀMATA

Latvijas tautas un literatūras vēsturē ir vīri, kas pelnījuši, lai par viņiem interesētos arī plašāka publika ne tikai daži speciālisti. Tie ir vīri, kas ar savu mūža darbu pavēruši ceļu latviešu valodai un mākslas literatūrai, un tiešām jauki, ka arī trimdā laiku pa laikam parādās izdevumi kā šis, par kuru būs runa sekojošā recenzijā.

Liborijs Depkins, dzejnieks un valodnieks no Dieva žēlastības, ir vīrs, kas Tā Kunga 1704. gadā sagatavojis grāmatu „Vortrag zu einem längsgewünschten Lettischen Wörterbuche", ko tagad Zviedrijā pāspiedis apgāds Senatne. Laikā, kad uz mums, trimdiniekiem, ir visai piemēroti attiecināmi dziesmas vārdi par atrašanos svešā malā kā niedrām, parādās grāmata, kuŗā gandrīz katrs vārds ir stipra un droša sakne.

Jau no sākta gala — kopš Alunāna un Kronvaldu Āša, kopš Jāņa Raiņa un Jēkaba Janševska līdz Erikam Ādamsonam, Anšlavam Eglītim, Ilonai Leimanei un Dzintaram Sodumam, mēs sastopam nepārtrauktu tradiciju latviešu valodas kuplināšanā. Tur ir bijušas un ir vesela rinda dažādu iespēju — savstarpēji balansējoties jaunvārdu darināšanai un svešvārdu asimilēšanai, un kā zelta vidus ceļš minama atkāpšanās senatnē — līdz Depkina laikiem un vēl tālāk, kur sanskritā, lietuviešu, senprūšu valodās, tautas dziesmās un vidus-laiku garīgajos rakstos atrodama laba tiesa atzīstamu un jaunizmantojamu vārdu.

Šis Depkina latviešu vārdu krājums ar pievienotu dzejas paraugu, kas nu ir atkal lasītāju priekšā, pašu Depkinu atestē kā augsti teicamu un slavējamu, vietām, varbūt, arī kritizējamu, avangardistu un paraugu visiem mūsu mīļās latviešu valodas sargātājiem, pētītājiem, kopējiem un lietotājiem. Un tieši šajā sakarā vispirms un galvenokārt, mēs sveicam viņa atkalparādīšanos.

Praktiski grāmatiņas saturs visā pilnībā jau ticis pārņemts citās vārdnīcās, kā piemēram, Endzelīna, Mülenbacha, arī Latvju Enciklopēdijā.

Aplūkojot Depkina grāmatu tuvāk, ievērojam vienu otru vārdu savādāk uzrakstītu ne kā tas pieņemts šodien. Ievērojam tādu skaņu savstarpēju sakarību un pārvēršanos no vienas otrā kā b-m-v, t-z-d, g-k-v u. c., kas interesēs valodniekus.

Redzam šur tur, ka, valodai attīstoties, vārdi noīsinās, Modernā latviešu valoda tiecas četrzilbīgus un divzilbīgus vārdus, uz kuŗiem bieži balstās daimas, aizstāt ar trīsresp. vienzilbīgiem vārdiem. Zināmas skaņas vecajā dainu valodā sastopamas biežāk kā patlaban runātajā un rakstītajā. Man liekas, mēs visi domājam, ka latviešu modernajai dzejai būtu tieši jāturpina tautas dziesmu tradicijas. Šīs valodas pārvērtības, kas skar ritmu, tad nu visai ievērojamas, jo. valodai evoluējot, dziesmai jāattīstās visādā ziņā līdzi!

No tīri formālā viedokļa savukārt aplūkojama Depkina dzeja. Te ir mūsu priekšā viens no paraugiem, pēc kuŗiem pūlējušies un pūlas atskaņojot un ritmojot dažs labs mūsu dzejas meistars, bet kas no tautas dziesmām atšķiras.

Jā, galvenā grāmatas vērtība, protams, ir audzinātājā paraugā, par kādu tas būtu uzlūkojams sevišķi mūsu grāmatu izdevējiem. Mēs redzam Liberiju Depkinu kā dievbijīgu vīru, kuŗš savāc un izdod tikai latviskas gara mantas visai nemierīgos laikos, par savu peļņu nebēdādams. Te nu lai recenzentam atļauts piemetināt, ka 20. g.s. vidū, sakarā ar laikmetīgo zelta tela pielūgšanu, latviešu literātūras kontinuitāte ir nopietni apdraudēta, nopietnāk kā Depkina laikos.

A. P. Mierkalns.

Aida Niedra

NAKTS

Aiz pagātnes es domāju par nakti
Un domās atjaunojas drauga stāvs:
Ar kvēlošu, ar rubīngaismas saktī
Tu mani apviji, pats mirdzošs kāvs!

Tā nakts ir bijusi, bet viņas nava,
Ne svētku uguns tās, ne miņas tai,
Kaut liegums dzēsts. Kā tropu kaislā Java,
Tā nakts reiz nozudis pat atmiņai.

MŪZIKA ZEM ZVAIGZNĒM

Diriģents I. Romanoffs

Kanadas Nac. izstādes koncerta cikla ietvaros, ar nosaukumu Music under the Stars, pirmdien, 8. augustā, notiks starptautiskas mūzikas koncerts. 50 mūziku orkestri diriģēs Iv. Romanoffs, ko ļoti labi pazīst CBC klausītāji, raidījumā Songs of my People.

I. Romanoffs kopā ar pazīstamo čechu basu Janu Rubešu ir iecerējuši nākotnē vasaras sezonās noorganizēt simfonisku orķestra vienību, kas savos koncertos aicinātu dažādu tautību solistus un iepazīstinātu kanadiešus ar citu tautu mūziku.

8. aug. koncerta programmā orķestris starp citu spēlēs Emīla Dārziņa Melanholisko valsi. Kā solists piedalīsies Jans Rubešs, Irene Andriane, uzvarētāja Pick ap Stars sacensībā, T. Strakass, grieķu dziedonis, H. Venstra, holandiete, I. Pichlere (austriete), V. Verikaitis (lietuv.), Nuni Nanefs (bulgārs). Interesanti atzīmēt, ka Nuni Nanefs daudz koncertējis Eiropā, dziedot liriska tenora partijas operās: Sadko un Lucia, de Lamermore u. c. Ilgu laiku viņš kā solists kopā ar B. Piekalniņi dziedājis Žarova kazaku korī. — Nanefs ar Verikaiti abi dzied arī Songs of my People virņu ansamblī CBC. Šis ansamblis piedalās arī koncertā, kur tas būs papildināts ar latviešu dziedoņiem P. Gelstautu un Ž. Zentiņu. Plašajā programmā, starp citu, būs arī latviešu komponistu darbi.

10 GADI DEJAS MĀKSLAI

Latviešu dejotājas V. Vētras panākumi Austrālijā

Vijas Vētras vārdu Nacionālās operas baletnieku vidū Rīgā nedzirdējām.

„Tad mana saskare ar baletu notika vienīgi tādējādi, ka, no skolas nākot, mēģināju ielavīties pa operas mākslinieku durvtiņām, lai noskatītos Harija Plūča baleta skolas darbā," stāsta V. Vētra.

Tad pusaudze Vija saņem krustmātes vēstuli, kas Viju aicina uz Vīni. Krustmāte atbalsta meitenes interesi — dejošanu, un sākas lekcijas Vīnes konservatorijas baleta skolā, ko vada prof. Rozālija Chladeka.

Kad izturēts pēdējais baleta skolas pārbaudījums, sarkanarmiešu daļas ir jau Vīnes mežā, un tikai pēc divu nedēļu dramatiskas bēgšanas jaunā dejotāja nonāk Bavārijā. DP laiki paiet vadot UNRRA's atbalstīto baleta skolu Traunšteines nometnē, dejojot Minchenes vācu teātrī un Elizabetes Nikolsnas baleta sabiedrībā. Pirms aizbraukšanas uz Austrāliju 1948. gadā papildinājusies pie O. Lēmaņa.

Strādājot 2 līguma gadus slimnīcā, māksliniece līdztekus apmeklē Bodenvīzeres baleta studiju. Ar katru gadu Vijas Vētras vārds vairāk un vairāk kļūst pazīstams latviešu un austrāliešu sabiedrībai. Ar Bodenvīzeres baletu viņa viesojas Jaunzēlandē un 2 reizes apmeklē Jaundienvidvelsu, viņa dejo arī J. Antila baletā Koroborī, ko speciāli iestudē karalienes Elizabetes 2. viesošanās gadījumā Austrālijā.

Pēc apmēram 10 gadu darbošanās posma, Vija Vētra Sidnejā nesen rīkoja savu pirmo patstāvīgo deju vakaru, izvēloties J. S. Bacha trīs dejas no Franču svītas un Korāli; trīs deju ciklā, kas saucas — Kādā mākslas izstādē, parādīti trīs posmi glezniecībā: ēģiptiešu freskas, impresionisms un ekspresionisms ar Debisī, Glazunova muziku.

Deju vakara otrā daļa bija veltīta raksturīgākām plašās pasaules dejām, ko ievadīja latviešu svīta: latviešu māte, ganu meitenīte, bārenīte un Jāņu vakars. Visām dejām V. Vētra pati veidojusi choreografiju un kostīmu metus.

A. Z.

V. Vētra (pa labi) austrumnieku dejas pozā

MŪZIKAS KRITIĶIM UN KOMPONISTAM

ERNESTAM BRUSUBĀRDAM TRĪS JUBILEJAS

Cik daudzi mākslinieki gan nav lasījuši par sevi Brusubārdas kritikas, kas arvien ir bijušas visa pozitivā, sasniegtā atzinīgs novērtējums, un tikai saudzīgs norādījums esošo trūkumu novēršanai! Viņš savās kritikās aizvien pūlējies celt mākslinieku un viņu darbu, un viņa kritikām ir bijis daudz lasītāju. Nu sirsnīgajam mūzikas draugam ir pienākusi liela jubileja — 5. augustā piepildījušies 75 gadi.

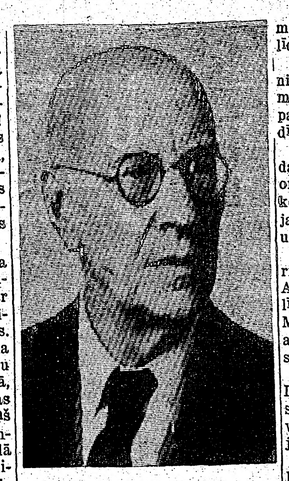

Jubilārs E. Brusubārda

E. Brusubārda dzimis 1880. gada 5. augustā Ārlavas „Annužos." Viņa māte bijusi liela dziedātāja ar skaistu balsi un piedalījusies vairākos vispārējos dziesmu svētkos. Mūzikālo apdāvinātību Brusubārda mantojis no mātes. Br. ar mūziku sācis nodarboties jau agrā bērnībā, spēlējot vijoli. Sākot skolas gaitas pie Teodora Zeiferta Lubezerē, viņš turpina izkopt vijoles spēles techniku un, Talsos pilsētas skolā spēlē jau orķestrī un kamermūzikas ansamblī. Vēlāk Brusubārda nokļūst Maskavā, kur saskaņoties ar lielpilsētas mūzikas dzīvi, Brusubārda sāk piegriezties simfoniskai mūzikai un it sevišķi operai. Vēlāk viņš Pēterpilī iestājas konservātorijā. Šeit viņš rosīgi piedalās tā laika mūzikas dzīvē, uzstājoties ar vijoles solo, dzied prof. J. Vītola vadītā Pēterpils latviešu biedrības korī un darbojas arī par Latviešu labdarības biedrības koŗa diriģentu. Brusubārda 1910. gadā sāk rakstīt mūzikas kritikas „Dzimtenes Vēstnesī" un to turpina daudzos laikrakstos, bet no 1919. gada līdz boļševiku ienākšanai nepārtraukti strādā „Jaunākās Ziņās," veicot mūzikas kritiķa un mākslas informātora pienākumus. Viņš darbojas līdz arī Dziesmu svētku biedrībā.

Brusubārda bija Izglītības ministrijas mākslas departamenta mūzikas nodaļas un vēlāk Mūzikas padomes sekretārs. Kādu laiku vadīja Latvijas mākslas aģentūru.

Daudzi atcerēsies arī Brusubārdas koŗi, ko jubilārs 1930. gadā noorganizēja un pats arī vadīja, sarīkojot koncertus, veltītus jaunākajai latviešu koŗa dziesmai, kā arī uzstājoties Latvijas radiofonā.

Trimdā Brusubārdam izdodas koŗi atjaunot vispirms Vācijā, tad Amerikā Milvokos. Koris ir piedalījies dziesmu svētkos Čikāgā un Milvokos, kā arī paguvis uzstāties ap 30 reižu tautiešu un amerikāņu sabiedrībai.

Brusubārda vēl Vācijā diriģēja Lielhesenes apgabala dziesmu svētku koncertu Hanavā, bet novada dziesmu svētkos Milvokos bija goda diriģents.

Pirms dziesmu svētkiem lielais laikraksts „Milwaukee Journal" par Brusubārdas mūzikālajām gaitām sniedza garāku rakstu līdz ar foto uzņēmumu. Dziesmu svētku atreferējumā mūzikas kritiķis rakstīja, ka Brusubārdas vadītie koŗi tā dziedājuši ASV himnu, ka amerikāņiem par savu dziedāšanu būtu jākaunās.

Brusubārda aizvien ir bijis un arī tagad ir liels grāmatnieks, sevišķi interesējoties par mūzikāli teorētiskiem, aistētiskiem, kā arī filozofiskiem jautājumiem.

Trimdā Brusubārda ir pasācis diezgan cītīgi rakstīt. Viņš raksta savas atmiņas, jo viņa mūžā ir bijuši daudzi notikumi latviešu mūzikas dzīvē ar vēsturisku nozīmi. Br. arī cītīgi komponē. Viņa jaundarbu skaits jau sen pārsniedz simtu. Starp jaundarbiem ir solo un koŗa dziesmas, kompozīcijas vijolei, klavierēm un stīgu ansamblim, vairums no tiem nav atskaņoti publikai. Dažas jaunās koŗa dziesmas dzied Brusubārdas koris un klavieru kompozīcijas atskaņo vecākais dēls Ernests, kas vēl ir tikai padsmitos.

Kaut gan nav trūcis dzīves grūtību, jubilārs un viņa ģimene ir atraduši laiku un spēku kalpot mākslai un sabiedrībai. Kundze Erna, koncertdziedātāja, arī tagad dzied latviešu un amerikāņu sabiedrībai. Vecākam dēlam Ernestam, kas savas pianista gaitas ar patstāvīgu klavieru vakaru sāka jau Vācijā, bieži nākas uzstāties amerikāņu sabiedrībai. Par viņa spēli laikraksta „Milwaukee Journal" kritiķis raksta: „Ernests spēlēja Šopēnu, par kuru saka, ka tā kompozīcijas esot priekš pianistiem ar 20 pirkstiem, bet mazā Ernesta desmit pirksti uz klavieru kauliņiem parādīja apbrīnojamu veiksmi un izjūtu." Jaunākais dēls Jānis nododas vijoles spēlei. Viņš iedalīts Milvoku pilsētas skolnieku orķestrī, kuŗš ir veidots, izlasot no visām skolām labākos mūzikas pratējus. Meitai Lidijai ir laba balss, un viņa ir jau diezgan tālu tikusi klavieŗu spēlē. Jubilārs ir līdzējis izkopt bērnos mūzikālos dotumus.

Brusubārda nav aizmirsis arī sabiedrisko darbu.

Mūsu vislabākie novēlējumi Brusubārdam viņa 75 gadu jubilejā, 45 gadu kritiķa darbā un 25 gadu viņa paša organizētā koŗa vadībā.

Brusubārdas koris jubilāra godināšanu rīko sestdien 6. augustā, plkst. 7.00 vakarā, Internacionālā Institūta telpās, 125 E. Wells ielā.

V. G.

KAMOLIŅA RAŽENĀS GAITAS ANGLIJĀ

Līdsas tautisko deju koŗa Kamoliņš Anglijas latviešiem jau ir jēdziens pats par sevi. Un ne tikai latviešiem vien! Kamoliņa puiši un meitas kļuvuši tālu pazīstami pāri šaurās emigrantu sabiedrības robežām. Galvenais viņu popularitātes iemesls ir piedalīšanās Langolenas starptautiskajā deju festivālā trīs gadus no vietas. Un visus šos trīs gadus viņu uzstāšanās bija saistīta ar lieliem panākumiem. Tā pirms divi gadiem angļu radiofona korespondents izteicās, ka viņš savā mūžā nekā skaistāka neesot redzējis, kā Kamoliņa meitu tautiskos tērpus. Arī šogad daudzo dalībnieku vidū latvieši izpelnījās izcilu vērību gan no radiofona, gan televīzijas, gan filmētāju puses.

Šogad Kamoliņš ieguva astoto vietu; abos iepriekšējos gados rezultāts bija labāks. Taču ne jau vietai nozīme, bet gan līdzdalībai pašai. Arī šogad uz Langolenas slavenā vēsturiskā tilta (ko apzīmē par septīto Velsas brīnumu!) plīvoja Latvijas karogs. Svētkos piedalījās jāri par 20 tautību un pāri par 2000 dziedātāju un dejotāju!

Kamoliņu pašreiz vada V. Rulliņa un T. Šmits, bet dejotājus apmāca Maija Zvirgzdiņa. Deju kopu dibinājis T. Bīštēviņš, kas mācīja ne tikai deju kustības, bet arī izprast, ko katra atsevišķa kustība nozīmē. Arī disciplīnas ziņā Kamoliņš ir ļoti izcila vienība.

Pirmo impulsu sniedza deju sacensības uzvara Anglijas latviešu dziesmu svētkos 1951. gadā. No tā laika Kamoliņa ārpus Velsas festivāla trīs reizes piedalījies Mančestras tautas deju svētkos un vēl daudzos citos sarīkojumos, kur aizvien popularizēts Latvijas vārds. Un kad jūs šo rakstu lasīsit, Kamoliņa enerģiskie jaunieši dejos Edinburgas festivālā, kur viņi šoreiz piedalās pirmoreiz. Arī tur viņiem izdevība uzskatāmi parādīt, ka latvieši joprojam dzīvo un ka tiem tiesības uz eksistenci tāpat kā visiem citiem.

Langolenā Kamoliņa sastāvu papildināja Līdsas kaimiņpilsētas — Bradfordas dejotāji, kas vedo kopu ar nosaukumu Sakta. Milzīgas skatītāju masas priekšā mūsējie nodejoja „Engelti" un „Sudmaliņas". — Pēc tam bija savāda stīvēšanās ar „Herald of Wales" fotogrofu. Viņš uzstājies, lai kāds no vīriešu kārtas dejotājiem lec gaisā un šo momentu tad viņš uzņemtu. Fotografam iepriekšējā gadā tiešām tā bija pozējis kāds ukrainis, jo šāds lēciens ietelpi kādā ukraiņu tautas dejā. Bet ar latviešu dejām lieta, protams, citāda. Tar fotografs nācis klajā ar kompromisa priekšlikumu: vienam pārim būtu jāuzkāpj uz mucas un tikai mazliet jāpalecas. Uzņēmumā nekādā ziņā kājām nebūtu jāatrodas pie zemes! Bet arī šo daudz „mīkstāko" priekšlikumu latvieši noraidījuši. Beidzot fotografs tomēr bijis ar mieru piekāpties pavisam un noknipsēt dejotājus tā, kā viņi patiešām dejo.

Bet Kamoliņa jauniešiem novēlēsim nepagurt un turpināt skaisto darbu tālāk!

V.

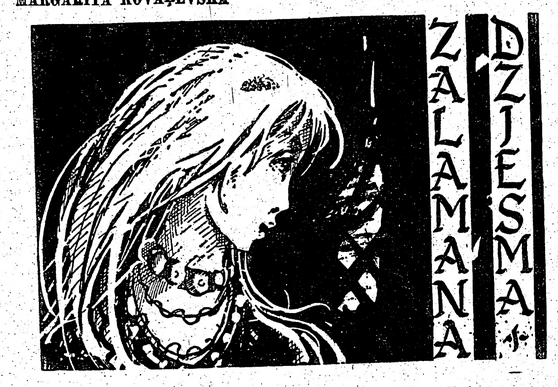

MARGARITA KOVAĻEVSKA

ZĀLAMANA DZIESMA

ROMĀNA POSTA PUĶES II DAĻA

3. NODAĻA

31. turpinājums

Viņa apglabāja zem saknēm taureni, viņa apraka Naudienes lāpstas nosistu sakņu dārza kurmi, vēl dziļāk viņa ierakā Pluksi, kas savā suņa uzticībā bija jo bieži laizījis Ženes asaras, katram pretimnācējam laipni paluncinājis ar asti. „Tie visi reiz cēlušies no zemes un mīlestības elpas. Jasmīnu krūmi kā zvaigznēm izrotāti upura trauki."

Putnu mamma, noskatījusi viņas kapraces izdarības, rauca pieri: „Tu kā maitas putns knābā sprāgoņas!"

Līdz ar jasmīnu smaržām arī viņa bijā pasākusi kavēties dārzā.

„Vai jau vasara?"

„Jā, vasara. Jau aizsmok dzeguzes..."; teica Marija.

„Auksta vasara. Kā neaizsmaks."

„Karsta."

„Nerunā pretī. Červeļains un sarindzis. Man pilni kauli drēgnuma. Bet toreiz. —"

„Toreiz?"

„Vari man ticēt, toreiz viss bija košāks. Kas tie bija par ķeizara kroņiem, kas par kuplām pujenēm. Tagad — bet, es skatos, atzīsties — vai te kāds suns cēlis kāju? Nodzeltējusi lapa."

„Sausums. Akā nokrities ūdens. Vālodze brēc pēc lietus."

„Vālodze. Aka. Labāk saki patiesību, — kur reiz piestājis suns, tur piestāj un ceļ kāju arī pārējie suņi. Tā atgadās arī vieglprātīgām meitām. Vajag tikai reizi ielaist klētī puisi, tūlīt aiz viņa jau rindām citi. Suns un puisis vienu sugu. Ne visai ilgi, skaties — meita nodeldēta plānāka par plānu. Ģimī viszines smīns, bezkaunīga mute, pagalvī spogulis. Tev zināšanai — vakar aizdzinu Grietu. Arī Ženei te vairs nerādīt acu. Nelabojama staigule."

„Nav staigule, aizgāja pasaulē laimi meklēt."

„Pat zirgam jāzviedz — uz ceļiem atgadās tikai nelaimes."

„Es —"

„Tu arī?"

„Es domāju —"

„Sargies domāt! Sapnis man rādīja zosi, tā pāri žogam staipīja kaklu. Vai Žene ar pīlsētas padauzi Grietu tev sagrozījušas galvu?"

Atlabušai Putnu mammai rādījās arī citi sapņi. Naktīs tie darīja nemierīgu guļu, dienā uzvandīja aizdomas un rūpes. Viņa teica: tā esot jasmīnu vaina, bet tincināja Mariju.

Atzīsties! Es redzēju — sētmales kaķe izmeta aklus bērnus. Vilks ložņāja pazares. Gaisā loku meta vanags. Tās visas launas zīmes. Sētmales kaķe — Žene, aklie kaķēni — vēl nezināma nelaime. Un tie jasmīni, kas ar uzbāzīgām smakām lien caur logu šķirbām, mani saprašanai un rūpei — sen jau novērtami līdz saknei. Apēno dobes."

Dievs zina, kas lika Marijai piekļaut roku sirds vietai un plati jo plati pasmaidīt: „Jasmīnu ziedēšanas laiks ir skaists. Smaržas satinas ap domām, iegaro debesīs un — —," viņa gan tūlīt attapās un teica citādi: „krūmos dažas putnu lizdas, bitēm medus." Taču tajā pašā dienā ar Putnu mammas ziņu Krišus izcirta krūmus, savilka tos vienkopus kuplā ziedu kalnā un pameta diendusas viskarstākā svelmē.

Marija uzrāpās kalna galā. „Mamm!" — viņas seja bija baltāka par ziediem, „Mamm, es nekad neraudāšu pie jūsu kapa!" Līdz ar viņu kliedza satraukti putnu pāri, debesīs ar sūdzību ielidoja taurenis. Bites laidās šurp no puķu galvām, sanēja un dūca viss kalns.

Bet lejā, kur stāvēja Putnu mamma, un kur bija glābusies vasaras ēna, tagad saule gaismoja ar zāli neapaugušus un tumšus laukumus, izārdītus skudru pūžņus, un bija atvēries Plukša kaps, vīdēja suņa purns.

To visu redzēdama nobāla arī Putnu mamma. Vai kaut kur tālumā ar pareģes draudu neiedārdējās Trīsvienības baznīcas ērģeles? Vai debess tukšumā, ar atbalsi pļāvās, neiezviedzās Amadejs Zirga ģīmis: „Nu tad, karaliene, pildīsim kausos saldu vīnu! Klāt liesim indes rūgtās sulas, dzersim Dzīvībai un Nāvei derību kāzas."

„Jel klusu!" Putnu mamma draudēja pretī.

„Dzīvībai un Nāvei! Tās mijās gredzeniem kā mīlnieki jau gadu tūkstošiem, ķīvējās, šķīrās un atkal tiekas, atkal tiekas — tiekas!"

„Kur mana pātaga!"

„Es postam vidū stādīšu puķi!"

Putnu mamma aizspieda rūkoņas pilnās ausis un pacēla acis — jā, tur viņa ziedēja saules izbalinātiem zelta matiem, gaišā vasaras brunčī — Marija, Lutekle, Posta Puķe, un raudāja kā izkulta.

„Vai kāpsi lejā, ko mēdies un šķobies!" Viņa pēra krūmus, ar pātagas kātu durstīja zemi.

„Nekad, nekad — pie jūsu kapa!" šņukstēja Posta puķe.

Tā gadījās, ka šajā dienā, kaut ķiršu kokiem sprāga sveķu lāses, suņi elsoja āra tveicē un pļavās siena grābējiem aumaļām tecēja sviedri. Putnu mammu atkal sagrāba aukstie drebuļi. Lakatos vīstīdamās, streipulīgi vilkdama kājas, viņa devās istabās.

„Pendulien! Pendulien, vai jums caureja skraidāma no poda pie poda? Pendulien! Naudien, kur Penduliene?"

Viņa pavēlēja no pagraba atnest vīnu un savārīt to ar cukuru, muskatu un pipariem karstāku par piķi. „Neaizmirstiet arī krusta naglas!" Viņa atkrita krēslā.

„Jau trīs dienas vēroju skuķi — līkņā, buras, kaut ko rok un grābsta, deguns kā bazūne pret debesi, kā bites snuķis no zara zarā, acis ik brīdi pāri žogam. Laikus attopas, darīju kas darāms."

Durvis uz dārzu nebija aizvērtas. Viņa redzēja nocirstos krūmus, pret skaidro debesjumu Marijas sveces taisno augumu, un aiz tā nu pavisam brīvi pārskatāmo lielceļu. Tas bija dīvaini baiss un atkailināts skats. Viss kā sastindzis, it kā kādai sendienai norauts priekškars.

Tālumā rūcināja pērkons, no pamalēm līda melni mākoņi, šķita, ka līdzenos labklājības un maizes laukus ciešā lokā apjož naidnieku pulki. Tādi kā akmeņi atsitās pret krūtīm, tādi kā šķēpi dūra caur sirdi. Ietrīcējās roka, izšļācās vīns. Kūpēja klēpis.

„Penduliene! Vēl vienu pudeli vīna. Bez krusta nāglām!"

Viņa dzēra nepiesardzīgi lieliem malkiem un pamazām aizvien dziļāk slīga krēslā: „Ne jau šitādu es toreiz iedomāju nākotnes kalnu." Šļupsti ar atstarpēm grozīja vārdus: „Nosprāguši suņi, skudras, sliekas, kurmju rakumi. Putnu knābji — atvērtas zvēru rīkles. Bet kur jēri, kumeļi? Telles un sivēni? Visa zeme kā nobārstīta ar sniegu, zieda lapa uz zieda lapas. Neviena cukura grauda, neviena cukura grauda mutei vai sirdij. Viņa tīši mani kaitina, auž ap mani tikai rūpes un bailes, neviena lepnuma un gandarījuma stara! Par vēlu aizdzīt, apmainīt pret citu... Nav jau ķēve vai govs."

(Turpinājuma sekos)

KULTŪRAS APSKATS

Dziedātājs Boris Piekalnītis ar lidmašīnu devies no Nujorkas uz Eiropu, lai kopā ar Donas kazāku kori doţos koncertceļojumā pa dažādām Eiropas valstīm. Koris atgriezīsies Amerikā ţehruārī, lai sniegtu koncertus ASV un Kanādā. Pēc tam koris dosies uz Japānu, Filipīnām un Austrāliju.

⊛ 14. jūnijā Viktorijas mākslinieku biedrības telpās Melburnā atklātas divas atsevišķas baltiešu mākslinieku darbu skates: Ojārs Bisenieks savā pirmajā patstāvīgajā izstādē rādīja gleznas, bet lietuviešu tēlnieks Teisutis Zikaras — skulptūras un grafikas. Abi mākslinieki Melburnas latviešiem labi pazīstami.

NO SENATNES LĪDZ MŪSU DIENĀM

1741 — Braunšveigas hercogs Lulis Ernests gan tiek ievēlēts par Kurzemes hercogu, bet poļu un krievu pretestības dēļ troni netiek.

1758 — Polijas karaļa dēlu Saksijas hercogu Kārli ievēl par Kurzemes hercogu.

1762 — 1772 — Hercogs Birons atguvis Kurzemes hercoga troni. Viņa laikā slavenie italiešu architekti Rastrelli un Guarengi uzceļ Jelgavas, Rundāles un citas pilis, kuŗu griestus glezno P. Rotari, Fr. Fontebasso, L. Romandini un F. Hartmans.

1772 — 1795 — Kurzemes troni valda pēdējais hercogs — Birona dēls Pēteris Ernests.

1775 — Jelgavā atklāta Academia Petrina (cēla dānis Severīns Jensens). Akadēmija turpina pastāvēt visu Latvijas patstāvības laiku kā Hercoga Pētera ģimnazija (Gimnasium illustre).

BRUNO PURIŅS
BIEDRS TORONTO NEKUSTAMO ĪPAŠUMU TIRDZN. APV.
Latviešu aģents nekustamu īpašumu pirkšanas-pārdošanas lietās
Sagādāju aizdevumus līdz $3.000 par 3% gadā

BIROJĀ OL 3516
MĀJĀS WA 1-2226

O. E. CARSON LTD.
1245 ST. CLAIR AVE., W., TORONTO
Viens no lielākiem realtoriem Toronto
5 birojl, 100 aģentu, mūsu sludinājumi 15 laikrakstos dos jums
ātrus rezultātus pērkot vai pārdodot

PUDDICOMBE MOTORS LIMITED
1543 BLOOR ST. WEST, TORONTO
1955. g. Meteor, Mercury un Lincoln
vieglās automašīnas neierobežotā izvēlē.
Visu firmu lietotās vieglās un smagās mašīnas
Pārstāvis P. BERNĀTS
Tel.: darbā OL 7531, mājā HU 8-1488

O. E. CARSON
Ltd., Realtor
A. KAMPE, 490 College St., WA 4-7121
AIZDEVUMU SAGĀDE PAR 3% GADĀ
DOVERCOURT — COLLEGE 8 istabu dubultķieģeļu pusmāja, 2 virtuves, eļļas apkure. Garāžas iespējas. Iemaksa 2000 dolaru. Atlikums atklāta obligācija uz 10 gadiem.

PADOMI NAMAMĀTĒM
M. KRONE - BALDUMA
PILDĪTU GURĶU UN ZAĻO PIPARU ĒDIENI

Kā pildītu gurķu, tā zaļo piparu ēdieni ir viegli sagatavojami un labi var izmantot iepriekšējo dienu pārpalikumus — zivs, gaļas, rīsu un sakņu, reizē ietaupot laiku un naudu, tie ienes pārmaiņas ēdienā.

GURĶI

Gurķos ir daudz vitaminu un minerālsāļu. Gurķi ir grūtāki sagremojami, tādēļ sagatavošanai piešķirama liela vērība. Sagrieztus gurķus nedrīkst mērcēt sāls ūdenī, mērcējot šķiedras sacietē un top līdzīgas gumijai.

Sagrieztās gurķu šķēles gan pirms pasniegšanas galdā var ielikt aukstākā ledus ūdenī. Svaigiem gurķiem jābūt aukstiem

PILDĪTI GURĶI AR ŠĶINĶI

3 vidēji gurķi, 50 gr. miltu, 1 ola, 50 gr. sakapāta šķiņķa, 50 gr. sarīvēta siera, ¼ ltr. piena, 50 gr. sviesta, 2 ēd. kar. skāba krējuma, sāls pēc garšas.

Miltus un pienu samaisa biezā, gludā masā un uzvāra, pieliek šķiņķi, sarīvētu sieru, sakultu olu, sāli un krējumu.

Gurķus nomizo no smailā gala uz leju, pārgriež gareniski vidū pušu. Ar karoti izņem sēklas un viegli pārkaisa ar sāli, tad pilda. Virsmu nolīdzina un uzliek sviesta piciņas, sakārto formā un mazliet pielej gaļas novārījumu. Cep cepeškrāsnī 25 - 40 minūšu, atkarā no gurķu lieluma.

Šādi sagatavotus gurķus var arī sautēt aizvākotā katliņā uz plīts, uz lēnas uguns 40 - 50 minūšu.

Pildītus gurķus pasniedz pie sautētiem rīsiem.

Gurķus var arī sagriezt biezās šķēlēs, izdobt vidu un pildīt.

PILDĪTI GURĶI AR BALTMAIZI

3 vidēja lieluma gurķi, 75 gr. sviesta, 200 gr. baltmaizes, sāls muskats, ⅛ ltr. piena, 1 ēd. kar. sasmalcinātu sīpolu, 2 olas, 50 gr. sarīvēta siera, 2 ēd. kar. rīvmaizes, 4 ēd. kar. skāba krējuma, petersiļu lapiņas.

Baltmaizei nogriež vai norīvē garozu un iemērc pienā.

Nomizotus gurķus pārgriež gareniski un ar karoti izņem sēklas un pārslacina ar citrona sulu. Izkausē katliņā sviestu, apm. pusi, pielej sakņu novārījumu un sautē 15 minūtes, tad izņem un notecina uz sieta. Sīpolu, petersiļu lapiņas un izmērcēto nospiesto baltmaizi sautē sviestā. Pieliek garšvielas un sakultas olas, pilda gurķu pusēs. Pārkaisa ar sieru un liek iezviestā formā. Pieliek krējumu un sautē 15 minūtes.

PILDĪTI GURĶI AR RĪSIEM

3 vidēja lieluma gurķi, 100 gr. rīsu, 50 gr. sviesta, ½ sīpola, ½ citrona sula, 50 gr. siera, tomātu mērce (Sk. mērces), sāls.

Nomizotus gurķus pārgriež gareniski, izdobj vidu un pārkaisa ar sāli un pārslacina ar citronu sulu un atstāj apm. pusstundu, lai iesūcas.

Rīsus nomazgā, notecina uz sieta un līdz ar smalki sakapātu sīpolu sautē sviestā, tad pielej ½ ltr. verdoša ūdens un pieliek mazliet sāli. Katliņu aizvāko un sautē 15 minūtes, tad pieliek sarīvētu sieru un pilda gurķos, saliek abas puses kopā un pārsien ar diegiem. Saliek katliņā un pārlej ar tomātu mērci. Liek cepeškrāsnī un sautē vidējā karstumā apm. pusstundu.

Pildījumam var arī pielikt sautētas sēnes, kas pavairos pildījuma garšu.

PILDĪTI GURĶI AR MALTU GAĻU

3 vidēja lieluma gurķi, 200 gr. gaļas pārpalikumu, 50 gr. speķa, 1 sīpols, 1 ēd. kar. miltu, ēd. kar. etiķa, 50 gr. rīvmaizes, sāls un pipari pēc garšas, 1 ola.

Gaļu samaļ, pieliek gabaliņos sagrieztu un saceptu speķi, garšvielas, olu, rīvmaizi un etiķi, labi izmaisa un pilda gurķos.

Saliek gurķus katliņā, pārlej gaļas novārījumu un sautē aizvākotā traukā.

Kad gurķi gatavi, mērci pietumē.

Gurķus var pildīt arī ar sēņu pildījumu kā vasaras ķirbjus.

PILDĪTI GURĶI AR VĀRĪTU LASI

3 vidēja lieluma gurķi, ½ mārc. novārīta laša, petersiļu lapiņas, sāls un pipari, 1 tase baltās mērces, zaļais pipars.

Gurķus nomizo un pārgriež gareniski, vāra 5 minūtes sāls ūdenī un notecina uz sieta. Lasi sasmalcina, pieliek sāli, piparus, sasmalcinātas petersiļu lapiņas un smalki sakapātu zaļo piparu. Visu labi samaisa ar bālto mērci un pilda gurķos. Saliek katliņā un cep vidējā karstumā 30 minūšu.

PIPARI

Piparu ir vairākas šķirnes. Dažas no tām, kā sarkanos jeb turku piparus, lieto tikai kā garšas vielu un nekad nelieto ēšanai. Ēšanai lieto saldos zaļos un dzeltenos piparus, kurus lieto garšas pavairošanai kā priekšēdienu, salātiem un arī kā patstāvīgus ēdienus otrām brokastīm vai vakariņām.

Parastākais piparu sagatavošanas veids ir to pildīšana un sautēšana. Piparus pilda ar saknēm, gaļu, graudiem u. t. t. Piparu pildīšanai labi var izmantot gaļas pārpalikumus.

PILDĪTI PIPARI AR GAĻU

12 piparu, 2 sīpoli, 50 gr. sviesta, ½ mārc. tomātu, 200 gr. maltas vērša gaļas, 200 gr. maltas cūkas gaļas, 1 ķiploka atzarojums.

Rīsu sautējums: 100 gr. rīsu, ¼ ltr. ūdens vai buljons, sāls, muskats, 30 gr. sviesta.

Rīsus nomazgā un sautē sviestā 3 - 4 minūtes, pielej karstu buljonu, pieliek sāli un muskatu pēc garšas un sautē lēnām apm. 20 minūšu.

Pipariem nogriež virsu pie kātiņa un izņem sēklotni. Nomazgā un vāra ūdenī 10 minūtes.

Sautētiem rīsiem pieliek gaļu un nogaršo pēc sāls.

Sīpolu un ķiploku smalki sakapā un sautē sviestā gaiši brūnus. Nomazgātos tomātus sagriež mazos gabaliņos un pievieno sīpolu sautējumam, sasautē un izrīvē caur sietu.

Piparus pila ar gaļas un rīsu pildījumu, uzliek sviesta piciņas, sakārto ietaukotā lēzenā ugunsdrošā formā, pārlej ar tomātu mērci tā, lai tomāti būtu līdz pusei mērcē. Liek cepeškrāsnī un sautē 20 - 25 minūtes.

Šā sagatavotus piparus var sautēt arī uz plīts.

PILDĪTI PIPARI AR SĒŅU UN RĪSU SAUTĒJUMU

12 piparu, 50 gr. sviesta, 200 gr. šampiņonu vai baraviku, 10 gr. šķiņķa, ⅛ ltr. skāba krējuma, rīsu sautējums (sk. iepriekšējo recepti), buljons.

Piparus sagatavo, kā iepriekš minēts. Sēnes nomazgā, notīra, samalcina un sautē 10 - 12 minūtes sviestā. Pieliek rīsu sautējumu, mazos gabaliņos sagrieztu šķiņķi un krējumu, labi izmaisa un pilda piparos, kurus tad saliek ietaukotā platākā formā, pielej mazliet buljona, pieliek sviestu un sautē cepeškrāsnī 20 minūšu vai arī aizvākotā traukā uz plīts.

Piparus var pildīt arī ar sēņu pildījumu, līdzīgi gurķiem, bez rīsu sautējuma. Šādi pildītus gurķus pasniedz galdā kā atsevišķu ēdienu vai arī kā piedevu gaļas ēdieniem.

PILDĪTI PIPARI AR SAKŅU SAUTĒJUMU

12 piparu pākstis, 2 tases baltās mērces, 2 olu dzeltenumi, 300 gr. svaigu sautētu zirnīšu, 300 gr. sautētu sparģeļu, 500 gr. sarīvēta siera, 50 gr. sviesta, sāls.

Baltai mērcei pieliek sieru, zirnīšus, sparģeļus, sāli pēc garšas un sakultus olu dzeltenumus. Pilda sagatavotos piparos, uzliek sviesta piciņas, sakārto lēzenā formā, pielej buljonu un sautē 15 minūtes.

Pasniedz bez mērces pie gaļas ēdieniem.

PILDĪTI PIPARI AR OLU AUGU (BAKLAŽANU)

12 piparu pākstis, 2 olu augi, 2 olas, 100 gr. rīvmaizes, 100 gr. sviesta, sāls, pipari un puse sarīvēta sīpola.

Olu augus nomazgā, nomizo un sagriež šķēlēs. Liek verdošā sāls ūdenī un sautē uz lēnas uguns 15 minūtes, tad notecina uz sieta un sasmalcina. Pieliek sakultas olas, rīvmaizi, sviestu un garšvielas. Pilda sagatavotos piparos. Saliek ar sviestu ieziestā traukā, pārziež ar sviestā sasautētu rīvmaizi un cep vidējā karstumā 15 minūtes. Pasniedz pie gaļas ēdieniem.

CEPTU PIPARU APAĻAS PLĀKSNES

6 piparu pākstis, 1 ola, 50 gr. rīvmaizes, tauki cepšanai.

Nomazgātiem pipariem nogriež abus galus, sagriež apaļās plāksnēs un izņem sēklas. Iemērc sakultā olā un apvilā rīvmaizē. Cep karstos taukos peldošus, līdz tie top brūni.

Garnē gaļas ēdienus vai sautētus rīsus.

R. BLAUMAŅA
KOPOTI RAKSTI
8., 9., 10. sējumi,
ies. $11.60
Dabūjami
DV GRĀMATNĪCĀ
123 HURON ST., TORONTO

Iris PUĶU VEIKALS
588 BLOOR ST. W. TORONTO, tel. ME 5668
Pēc darba, RI 5213
Gaumīgi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem
Griezti ziedi, podu puķes, palmas, zaļumu stādi.
Līdzpašniece latviete — sējēja ar ilggadīgu praksi. Organizācijām rabats

ARNOLDS BĒRZIŅŠ REAL ESTATE
Piedāvā mājas, veikalus, apbūves gabalus visos pilsētas rajonos; farmas visā Ontario. Palīdz aizdevumu un obligāciju sagādē. Apdrošina automobiļus, mājas, mēbeles, kažokus, vērtslietas; slimības un nelaimes gadījumiem, zādzības u. c.
227 Lauder Ave. (pie St. Clair Ave.), OL 8447
Pārstāvis: JĀNIS VEISS, EM 8-7385

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792, pie Grace

RADIO UN TELEVĪZIJAS TECHN. A. EGLĪTIS
62 LANGLEY AVE, Toronto Tel. RI 6477

EM. REMARKS
LAIKS MĪLĒT LAIKS MIRT
Cena $3.50
DV KANADAS GRĀMATNĪCĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

LATVIEŠU UZŅĒMUMS
MODERN DELICATESSEN
281 Danforth Ave, Toronto, tel. GE 3331, mājās tel. RI 4650
Piedāvāju lielā izvēlē: dažādu šķiņķu gaļas izstrādājumus no Kristapsona, European Meat Market, Central Meat Market, Šneidera u. c. uzņēmumiem. Visādu šķiņķu maizi, latviešu gaumē ābolkūkas un dažādu citu šķiņķu kūkas pēc izvēles, pagatavotas no latviešu amata meistara. Lielā izvēlē: delikateses, importēti zivju konservi, Šveices un Dānijas sieri, kā ar žāvēti zuši un laši. Piena produkti — Kanadā pazīstamie Silverwood ražojumi.
Dabūjams viss, kas vajadzīgs aukstam galdam
ZELMA BELTE

VENUS
LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
231 Roncesvalles Ave.
(pie High Park Blvd.)
OL 4645, Toronto
Ziedu sakārtojumi kāzām un citiem gadījumiem, kā arī: griezti ziedi, podu puķes, greznuma stādi. Dabūjami: Latviskie izstrādājumi, keramika, latviešu laikraksti. Latviešiem atlaide

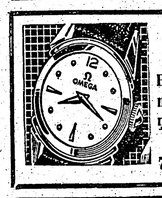

JUVELIERA UN PULKSTEŅU LABOŠANAS VEIKALS
Bagātīga visu firmu pulksteņu izvēle. Dabūjami Šveices un citi Eiropas firmu labākie pulksteņi — dāmām un kungiem. Par darbu garantējam un dodam latviešiem 10% atlaidi.
702 QUEEN ST. W. TORONTO, ONT., EM 4-7783

Prof. A. SPEKKE
LATVIA and the BALTIC PROBLEM
(Latvian Information Bureau, London) Sketch of recent history
Autors, pamatojoties uz pēdējo laiku publikācijām, rāda pašreizējo Baltijas jautājumu smagā un nopietnā Austrumeiropas jautājumu kompleksā
Cena: ies. $1.50, broš. $1,00
Prof. E. BLESSE
MŪSU VALODA SAVU VĒSTURISKO CEĻU GAITĀS
Latviešu valodas cīņa pret vācu un krievu valodu ietekmi. Cena 50c
Dabūjamas visās latviešu grāmatnīcās
DABUJAMAS
DV GRĀMATNICĀ TORONTO
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

MĀJU PĒRKOT mūsu pārstāvis P. AVOTIŅŠ
sniegs jums laipnu un izsmeļošu informāciju visos attiecīgos jautājumos. Palīdzam sagādāt naudu iztrūkstošai iemaksai.
MĀJU PĀRDODOT,
bez atlīdzības novērtējam jūsu īpašuma tirgus vērtību un dodam padomus obligāciju pagarināšanas jautājumos.
AL. GARBENS, Realtor
Member of Toronto and Ontario Real Estate Board
1611 Bloor St. W. Toronto, LO 2738 vai LA 8772

ELZA PĒRKONE
Kopj: seju, galvas ādu, matus; iznīcina: liekos matiņus, sarkanās dzīsliņas, kārpas, uz visiem laikiem.
Sniedz padomus visos kosmētikas jautājumos un piemēro tieši jums domātos preparātus.
Diatermija. — Elektrolize. — Galvanizācija. — Kalnu saule
Matu, uzacu un skropstu krāsošana. Ilgviļņi.
Pieprasiet mūsu cenrādi
AMARYLLIS
COSMETOLOGICAL INSTITUTE
61 Charles St., W., Toronto, tel. WA 1-9011

A. SILAVS
DRĒBNIECĪBA,
TĪRĪŠANA,
IZLABOŠANA
Šis uzņēmums jums pakalpos vislabāk. Mērenas cenas.
415 DUNDAS ST. E.
Toronto (pie Parliament)
EM 4-0089

J. KREIĻA
FOTO STUDIJA
Izdara uzņēmumus iekš. un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas attīsta un kopē Uzņēmumus līdz iepriekš pieteikt
HA 3800. 445 Pape Ave

UZ PASŪTINĀJUMU PAGATAVOJU KUNGU UN DĀMU APĢĒRBUS

V. KUČĀNS
387 Milverton Blvd., tel. GE 6813, Toronto
UZMANIBU UZMANIBU
Šis ir klusākais laiks drēbniecībā, tāpēc paslaik pasūtinātie uzvalki, kostīmi un mēteļi rudenim un ziemai tiks pagatavoti ar lielāko rūpību un nesteidzoties
Jūsu izvēlei 1050 jaunākās un labākās angļu drānas. ZEMAS CENAS
Katru dienu no pl. 9-21, sestd. no pl. 9-16

KLAVIERU BŪVĒTĀJS
A. KĻAVIŅŠ
skaņo, labo, modernizē klavieres, dod lietpratēja padomus klavieru pircējiem
90 London St., Toronto
Tel. KE 8609
Pastāvīgi krājumā lietotas klavieres

Dāmu vakara tērpus un līgavu tērpus izīrē
NINA KOCHS
145 DOWLING AVE, TORONTO,
Tel. LA 3437
Bagātīga izvēle — lētas cenas (405)

Ziedi katram gadījumam
LOTUS puķu veikalā
802 BATHURST St. pie Bloor, KE 3884, Toronto
Kanadas latviešu daiļamatnieku salons

DV GRĀMATNĪCĀ
123 HURON ST., TORONTO, ONT.
greznā iesējumā
HENRICHA IBSENA
PĒRS GINTS
Grāmatas cena $4.80. Izsūtām arī uz pēcmaksu

KELLY & KRAAG REALTOR
1540 Eglinton Ave., West, Toronto
Sniedz informāciju māju pirkšanas un pārdošanas gadījumos katrā laikā. Labs obligāciju (mortgages) izkārtojums.
Aizdevumu sagāde par 3% gadā.
Zvanīt ALDONAI SPROĢIS
Darbā RU 1-1464, mājās HU 9-4325, Toronto

Dr. JĀNIS REKAI — Dr. PAULS REKAI
chirurgs un dzemdību palīdzība — iekšķīgās slimībās un Rentgena uzņēmumi
219 St. Clair Ave, W. Toronto, Ont. WA 3-2395
Iepr. telef. pieteikšanās

Dr. med.
K. ZYMANTIENE
Ārste chirurģe sniedz dzemdību palīdzību 1393 Dundas St. W., Toronto (darbā Rusholme - Gladstone).
Pieņem katru dienu no 1-3 un 6-8, sestdienās no 11-2 un pēc vienošanās. Tel. OL 6851.
Runā latviski un vāciski

LEE & MURPHY
Advokāts — notārs
85 Richmond St., West, birojs 322, prasīt pēc
J. HELLAT
Runā vāciski, krieviski un zviedriski.
Birojā EM 3-2062, mājā HU 1-0080.
mājās MA 6141, Toronto

LEASIDE ESSO GARAGE
928 Millwood Rd. Leaside, tel. HU 8-5152
(pie Laird Dr.)
IMPERIAL ESSO PRODUKTI. LATVIEŠIEM ATLAIDE
Pilnīgi vieglo un smago auto remonti. Smērēšana un eļļas maiņa. Pirmklasīgs un garantēts darbs. Ļoti mērenas cenas
Atvērts no pl. 7 rītā līdz plkst. 7 vakarā
Laimons MAROVSKIS Laimons ALDERS

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 8-2003 pēc norunas pp. un vakaros katru dienu
Runā vācu un slavu valodas.

Tautas deju un dziesmu vakars SIDRABENĒ

Š. G. 13. AUGUSTĀ. SĀKUMS PLKST. 6 VAKARĀ

Programmā piedalās: TLB-as DIŽDANCIS, SIEVIEŠU KVARTETS un PŪTĒJU ORĶESTRIS

Pēc tam B A L L E. Spēlēs pūtēju orķestris Slaucītāja vadībā

Ieejas maksa $1.00 TLB-as Diždancis un 1. latv. ev.-lut. draudze.

VISADA VEIDA
RAKSTĀMMAŠINAS
ar un bez latviešu taustiņu iekārtām, uz visizdevīgākiem maksāšanas noteikumiem no krājuma piesūta bez kavēšanās
ALEKSANDRS KANBERGS
596 Sherbourne St., Toronto, Ont. (pie Bloor St.), tel. WA 1-7149

Dažādus elektriskos darbus veic
R. PURVS
Tel. MO 1640, Toronto

A. FLAUMS
pulksteņu, zelta un sudrablietu veikals — darbnīca
88 RICHMOND ST. WEST
TORONTO EM 8-5790

LATVIJAS AMERIKA
MODERNĀ SPIESTUVE
pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtinājumus:
laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, kā arī grāmatas un žurnālus.
Darbus apzinīgi un gaumīgi veic kvalificēti amatnieki ar ilggadīgu praksi
Pasūtinājumus pieņem:
spiestuvē, 154 St. Patrick St., EM 8-3239
un kantorī, 123 Huron St., tel. EM 8-0792,
Toronto, Ont., Canada
Pasūtinājumi no provinces jānodod nedēļu un no Toronto trīs dienas pirms paredzētā darba izpildīšanas termiņa.

THE NORSEMAN OIL BURNER
NATURAL GAS

RED D
UDENS SILDĪTĀJS $120

Laboju un iekārtoju pēc izvēles visu firmu eļļas un gāzes apkures (burner) sākot ar $290.00 uz 3 gadu nomaksu par 5%. Tiem, kas vēlētos pasūtināt eļļu, dodu gratifikāciju $5. Iekārtoju un laboju ūdens un gaisa apkures vecās un jaunās mājās. Garantēts darbs. Par krāsns un eļļas apkures tīrīšanu $6.00.
A. LAGUNS,
204 Oakwood Ave, Toronto, tel. ME 6583

CENTĪGS TAUTIETIS
vēlas iepazīties ar intelliģentām tautietēm līdz 40 g. v.
Tevi mīļi gaida mana māja, auto un es mūsu mazai klusai dzīvītei.
Klusuciešanu garantēju
Vēstules adresēt
š. av. kantorī
TAUTIETIM 527

NEMĒBELĒTS APARTAMENTS — Christie — St. Clair 5 istabas ar visu elektrisko iekārtojumu. Piemērots vienai ģimenei vai diviem pāriem. Zvanīt RU 1-1761, Toronto.

IZĪRĒJAMAS 4 istabas un virtuve. Atsevišķa ieeja. Visas ērtības, plīti ieskaitot, $90.00 mēnesī. Zvanīt katrā laikā LL 7166, Toronto. (531)

IZDODAMAS 3 nemēbelētas istabas 2. stāvā Yonge — Eglinton rajonā. Parkošanas iespējas. HU 1-2958.

IZĪRĒJAMS nemēbelēts 2 istabu dzīvoklis ar vārīšanas iespējām Gerrard — Greenwood raj. Cena 45 dol. mēnesī. Zvanīt GE 4300, Toronto. (528)

DANFORTH — BROADVIEW rajonā izīrējamas 2 glītas, lielas, nemēbelētas istabas ar virtuvi, garāžas un plīts lietošanu. Lūdz zvanīt GE 3883, Toronto. (532)

IZĪRĒJAMA liela istaba vienai vai divām personām ar vai bez mēbelēm ar atsevišķu virtuvi. Turpat izīrējama arī garāža. Apskatīt pēc plkst. 6 vak. 10 Garnock Ave, Toronto. (539)

IZĪRĒJAMA glīti mēbelēta istaba klusā mājā. Uz vēlēšanos garāža. (Pape — Jones raj.). Zvanīt katrā laikā GE 5021. Toronto. (529)

IZDODAMA mēbelēta istaba Danforth — Broadview rajonā ar visām ērtībām, kā arī ar vai bez pansijas. 98 Fulton Ave., tel. — GE 0668, Toronto. (520)

MĒBELĒTA istaba izīrējama vieniniekam-cei. Virtuves lietošana, leduskapis, pastāvīgi karsts ūdens. Laba satiksme. Zvanīt KE 0758, Toronto, pēc plkst. 6 vak.

S. VASARĀJA
TRANSPORTA UZŅĒMUMS
(BALTIC MOVERS)
Izdara pakalpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury
Lūdz zvanīt OL 1403
30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

MODEI DĀMU FRIZIERSALONS
VIJA GRIMBA
109 Moberly Ave Toronto, tel. OX 4-0464
Danforth—Woodbine, 2. stāvā

JAUNAS UN LIETOTAS MANTAS uz visām AUSTRUMEIROPAS zemēm.
Pārsūtīšana un muita samaksājama šeit
JANIQUE TRADING CO
Galvenais birojs:
835 Queen St. W., Toronto, Ont., EM 4-4025
Firmas nodaļas: Londonā (Anglijā), Winnipeg, Man., 677 Main St., tel. 927-695. St. Catharines, Ont., 78 Geneva St., tel. 5-7480. Hamilton, Ont., 652A Barton St., E., tel. LI 5-0264. Edmonton, Alta, 10649 - 97th St., tel. 2-3839. Buffalo, N.Y., U.S.A., 1162 Broadway, tel. FI 1272 un citās pilsētās

BALTIC GARAGE
445 King St. E. Tel. EM 8-8153, Toronto
Motoru, karoserijas labošana un krāsošana, lēts un garantēts darbs
AUTO TRANSPORTS
A. PURJE P. KURRE

Ģen. V. ANDERSS
ARMIJA TRIMDĀ
Grāmata par poļu armijas cīņām un traģēdiju no 1939. g. līdz 1945. gadam ar tā laika politiskās frontes raksturojumu. Illustr. fotoattēliem un divkrāsu vietu kartēm.
„V. Andersa grāmata paver ieskatu daudzos drūmākajos Otrā pasaules kara notikumos. Divos lielos pretstatos rādīti Polijas likteņi. Poļu tautas varonīgā cīņa ar diviem varmācīgiem iebrucējiem. Rietumvalstu vadītāju divainais politiskais apmulsums un principu trūkums darījumos ar Maskavu... Katram latvietim, kas grib dziļāk ieskatīt Austrumeiropas ciešo likteņu saistību, šī grāmata var būt labs palīgs."
(Londonas Avīze Nr. 401, 29. 1. 54.)
„Grāmatā Armija Trimdā poļu ģenerālis, kas ir viena no redzamākajām trimdinieku personībām vispār, atstāsta savus piedzīvojumus no kara pirmās līdz pēdējai dienai. Izstaigājis gaŗus ceļus cauri vācu sakautai Polijai, Krievijas cietumiem, cauri Persijai, Irakai un Italijai, viņš, būdams kara laukā uzvarētājs, bet Rietumu politiķu divkosīgās spēles dēļ pievilts..."
(Latvija, Nr. 7, 13. 2. 54.)
Cena: ies. $2.80, brošē.: $2.40
DV GRĀMATNĪCA
123 Huron St., Toronto, Ontario

BAZNĪCAS ZIŅAS

Ņujorkas latv. ev.-lut. draudze, 564 Second St. Brooklyn 15., N.Y.

Betlemes baznīcā dievvārdi katru svētdien, plkst. 11.15.

7. augustā — māc. K. Freimanis.

14. augustā — māc. A. Ozols.

21. augustā — māc. R. Zariņš, dievgalds.

28. augustā — vikārs.

Sv. Toma baznīcā, Bronksā vasaras dievkalpojumi būs tikai katra mēneša otrā svētdienā, plkst. 9 rītā.

14. augustā māc. A. Ozols.

Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā, kā parasts, pl. 2 dienā, katra mēneša pirmajā un trešajā svētdienā:

7. un 21. augustā, māc. F. Treus.

Hempstedē, Metodistu baznīcā vasarā reizi mēnesī sestdienas vakaros: 6. augustā plkst. 6.00, māc. D. Grauds.

ČIKĀGA

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp., bet jūlijā, augusta un septembŗa mēnešos — ik pārnedēļas.

Māc. A. Sudārs, 1030 - 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā, lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons Meivūdā, Ill. sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 S. 11-th Ave.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Frāv. A. Mitulis (331 Argyle St. Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Svētdien, 14. augustā, plkst. 6.30, dievkalpojums.

Māc. V. Sētors, (659 Piccadilly St., London, Ont.).

Niagarā 6. aug., plkst. 6 vakarā Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd. N. Svētvakara diekalpojums.

Londonā, 14. aug., plkst. 9 rītā Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Vellandā, 21. augustā ,plkst. 1 pp. Ungāru baznīcā dievkalpojums.

St. Katarīnēs 21. augustā, plkst. 3 pp. Kristus bazn. dievkalpojums.

Londonā, 28. augustā, plkst. 9 rītā Trīsvienības bazn. dievkalpojums

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ontario.

Hamiltonā, latviešu draudzē sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave, So.)

Svētdien, 7. augustā, plkst. 7.00 vakarā dievkalpojums.

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 3-2259 Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Augustā dievkalpojumi notiks mēneša 7. un 28. dienā, plkst. 9.45 rītā Jāņa (agr. Pāvila) ev.-lut. baznīcā.

Māc. A. Cops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton

7. augustā, plkst. 10 rītā dievkalpojums Sidrabenē.

14. augustā, pl. 11 rītā dievkalpojums sv. Andreja baznīcā.

21. augustā ,plkst. 10 rītā dievkalpojums Sidrabenē.

28. augustā, plkst. 11 rītā dievkalpojums sv. Andreja baznīcā.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. OL 8171.

Dievkalpojumi sv. Jāņa Latviešu ev.-lut. draudzē Toronto

7. augustā, pl. 9 rītā dievkalpojums Jāņa baznīcā, māc. A. Lūsis.

14. augustā, pl. 9 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā, māc. A. Lūsis.

21. augustā, pl. 9.15 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā, māc. A. Briedis.

28. augustā, pl. 9.15 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā, māc. A. Briedis.

Bramptonā latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojums 21. augustā, pl. 1.30 pp. Grace United baznīcā, māc. A. Briedis.

Māc. E. Bērziņš, 5833 — 45 Ave, Red Deer, Alberta, tel. 2918.

Māc. Elmārs Caune (11320-102 Ave, Edmonton, Alta) dievkalpojumi Kalgarijas latv. sv. Pāvila draudzē.

Svētdien, 14. augustā, plkst. 3-os pp. Pirmā Luterāņu baznīcā.

Edmontonā, sv. Jāņa baznīcā dievkalpojums svētdien, 21. augustā, plkst. 7 vakarā.

Lēzbridžā dievkalpojums svētdien, 7. augustā, plkst. 3 Kristus baznīcā.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave Apt. 3, Ottawa, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Otavā, sv. Pētera baznīcā, Sparks un Bay ielu stūrī.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave, Vancouver, B.C.

Vankuverā, Kitsilano lut. baznīcā, 13. Ave un Stephens ielas krustojumā.

Dievkalpojums 14. un 28. augustā plkst. 3 pp.

Māc. Ed. Ķerģis, 158 Bancroft Norsbejā, svētdien, 7. augustā, pl. 17 lut. baznīcā dievkalpojums.

Māc. H. Kušlis (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q. tel. DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

14. augustā, plkst. 1.30 pp. dievkalpojums.

27. augustā, plkst. 7.30 vak. svētvakara dievkalpojums.

Otavā — Sv. Pāvila baznīcā, 210 Wilbrod St.

6. un 20. augustā, plkst. 7.30 vakarā svētvakara dievkalpojums.

Kornvallā Anglikāņu baznīcā, 1st. un Morobo St. stūrī.

13. augustā, plkst. 7.30 vak. — svētvakara dievkalpojums.

St. Sauveur, Anglikāņu baznīcā vasaras nometnes bērniem un jauniešiem — 28. aug., pl. 2 pp. nometnes slēgšanas dievkalpojums.

Māc. F. Ruperts, 159 Maryland St. Winnipeg 10, Man.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vinipegas draudzē notiek sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu krustojumā.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12. dienā, lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā, People Church, 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14, tel. AM 1.4216.

✝

Traģiskā nāvē no Vinipegas latviešu sabiedrības šķīries
JĀNIS JUKBĀRDIS
dzim. 1923. g. 9. martā, miris 1955. g. 19. jūlijā.
Apbedīts 1955. gada 22. jūlijā Brookside kapos
DV Manitobas nodaļa,
Vinipegas latviešu biedrība

✝

No dzimtenes atnāca sēru vēsts, ka Krievijas tundrās piekususi un iemigusi Dieva mierā mūsu sirdsmīļā māmuliņe un vecmāmiņa.
ALMA SKRASTIŅA, dzim. MĀRTINSONE,
dzim. 1880. g. 26. jūnijā, mirusi 1955. g. 2. aprīlī (bij. Bauņu „Rūsas" mājas saimniece).
Mīlēdama, kalpodama
Dzīves ceļus nostaigāji,
Nu zemīte atvērās
Paņem mīlas uguntiņu.
Dziļās sērās bērni un mazbērni, znoti un vedeklas Kanadā, Savienotās Valstīs, Austrālijā, Krievijā, māsas un radi Latvijā

IZĪRĒJAMA glīti mēbelēta istaba klusā mājā. Uz vēlēšanos garāža. (Pape — Jones raj.). Zvanīt katrā laikā GE 5021. Toronto. (529)

IZDODAMA mēbelēta istaba Danforth — Broadview rajonā ar visām ērtībām, kā arī ar vai bez pansijas. 98 Fulton Ave., tel. — GE 0668, Toronto. (520)

MĒBELĒTA istaba izīrējama vieniniekam-cei. Virtuves lietošana, leduskapis, pastāvīgi karsts ūdens. Laba satiksme. Zvanīt KE 0758, Toronto, pēc plkst. 6 vak.

S. VASARĀJA
TRANSPORTA UZŅĒMUMS
(BALTIC MOVERS)
Izdara pakalpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury
Lūdz zvanīt OL 1403
30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

LATVIEŠU PUĶU SALONS
CALLA
727 Danforth Ave, pie Pape,
tel. HA 9911, Toronto
Krāšņi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem. Bagātīgā izvēlē griezti ziedi. Podu puķes Zaļumi un tropiskie stādi Tautiski izstrādājumi Keramika
Pasūtiniet nekavējoties, mēs piegādājam mājās

B. BJERNSONA
PA DIEVA CEĻIEM
DV GRĀMATNĪCĀ TORONTO
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

HERMAŅA KLIGERA
FOTO STUDIJA
1 First Ave, Toronto, Ont.
RI 5697 — HA 9908
(Gerrard — Broadview)
Portreti, kāzu, dokumentu un krāsu uzņēmumi. Attīstu un kopēju arī amatieŗu darbus

Uzmanību! Uzmanību!
SAKARĀ AR UZŅĒMUMA PAPLAŠINĀŠANU DODAM JUMS VIENREIZĒJU IESPĒJU IETAUPĪT SIMTIEM D O L A R U
Mēs piedāvājam:
53 Buick R. Heater $1,499
52 Buick Super Hardtop Radio, Heater, Aut. Transm. $1,499
54 Ford Customline Sed. ...$1,499
54 Pontiac Coach $1,399
53 Custom Sedan $1,099
WESTLAKE MOTORS
1401 DANFORTH Ave, Toronto, Ont.
Tel. RI 7575

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA .....
līdz ..... un ..... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese: .....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
.....abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu
Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagu, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. LĀCI, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A., tel. NI 8-9360

Lielākais sausums Kanadā kopš 1914. gada

Karstais un sausais laiks nodarījis zaudējumus vairāk kā 200.000 lauksaimniekiem Ontario un Kvebekas provincēs. Sausuma nodarīto postu rēķina uz 85 miljoniem dolaru.

Kanadas lauksaimnieki, kas atrodas Kvebekas un Ontario provincēs, šogad piedzīvojuši lielāko sausuma periodu kopš 1914. gada, saka lauksaimniecības ministrija Otavā. Kāds ministrijas informātors izteicies, ka vietām lauksaimnieki būšot spiesti pārdot savus lopus, jo sakarā ar neparedzēto karstuma un sausuma periodu, pilnīgi izkaltusi un izdegusi lopu ziemas barība. Tāpat apstiprinātas ziņas, ka sausā laika iespaidā radušies zaudējumi jau sasnieguši 85 miljonus dolaru, bet ja tuvākā laikā nelīs, tad šī summa ievērojami palielināsies. Šie zaudējumi skāruši vairāk kā 200.000 lauksaimnieku, kuru galvenie ienākumi ir piens un liellopi. Tāpat nevarot aizmirst ap 80.000 lauksaimnieku, kam sausais laiks nodarījis ievērojamu postu dārzājiem un augļiem. Jūtamu postu ciešot arī tabakas audzētāji, kuru šī gada raža vietām pilnīgi izkaltusi. un biezo, zaļo tabakas lapu vietā sausos smilšu laukos rēgojas brūni, sakaltuši stādu kāti. Ja pagājušajā gadā tabakas audzētājiem tabakas raža deva 68 miljonus dolaru atlikumu, tad šogad turpretim, no zaudējumiem izbēgšot tikai ap 10 proc. tabakas audzētāju, tie kuŗi lieto mākslīgās apūdeņošanas ierīces. Smagus zaudējumus ciešot arī tomātu, sarkano biešu un Indijas kviešu audzētāji.

Vismopietnākos zaudējumus šo divu Kanadas provinču lauksaimniekiem sagādā zāļāju izkalšana, kas stipri atsauksies uz liellopu ziemas barību. Un ja citos gados sienu un ābolīņu ieveda mo citām Kanadas provincēm, tad tas šogad būs daudz sarežģītāki, jo sausās liellopu barības cena, cik paredzams, ievērojami celsoties. Lauksaimniec. ministrija norādījusi, ka nevēlams stāvoklis ir arī daļēji Saskatčevanas provincē.

Vai patiešām šai karstumā aptrūksies svaiga pieniņa? Esmu ļoti noskumis...

DIVI NOVIRZIENI

(Pārnesums no 4. lpp.)

laiks, kad (to rāda zīmes) lielākais iespaids būs maršalam Koņevam. Pēdējā vārds parādās presē aizvien vairāk un vairāk.

Maršalu grupā nav grūti pateikt, kuram novirzienam katrs maršals pieder. Labā spārnā ietilpst bez Žukova vēl Maļinovskis un Merečkovs (abi ar visai lielu ietekmi) un divi veco laiku maršali — Timošenko un Budjonijs — abi vecāki vīri, bez patiesas varas un iespaida. Jauno maršalu vidū trīs pieder labai pusei — Bagramjans (viņa rezidence — Rīga!), Grečko un Jeremenko.

Kreiso spārnu vada maršals Koņevs un tajā ietilpst Vasiļevskis, Sokolovskis un Rokosovskis, kā arī jaunie maršali Čuikovs, Šigarovs, Maskoļenko un Birjusovs.

PĀRSTEIGUMI VAR NOTIKT IK BRĪDI

Skaitliski abas puses ir vienlīdzīgas, bet ne jau skaitam nozīme! Daži maršali nav vēl pievienojušies nevienai pusei, un dažādi pārsteigumi joprojām iespējami.

No tā, kuŗa puse gūs virsroku, atkarāsies Padomijas ārpolitika un varbūt vēl daudz kas vairāk...

BULGAŅINS AUSTRUMVĀCIJĀ RĀDA ĪSTO NOSTĀJU

Zīmīgākais Londonas vērtējums par gaidāmo Bulgāņina un Chruščeva apmeklējumu ir tāds, ka starp viņu atbraukšanu un šodienu vidū stāv 4 valstu ārlietu ministru apspriedes. Tās īsti rādīs, vai Padomija ir atmetusi savu bezkompromisa pieeju Vācijas apvienošanas lietai. Bulgāņina runas Austrumberlīnē tūliņ pēc Ženēvas rādīja, ka Maskava nav piekāpusies ne par mata tiesu. V.

VĒSTĪJUMS BRĪVAJAI PASAULEI

(Pārnesums no 4. lpp.)

savu likteni atvieglotu. Tagad tā vairs nav, jo ar darbu nopelna par maz, lai iztiktu. Dzīvo, kā kuŗš var. Valdība par neveiksmēm vaino kolchozu vadītājus un tos bieži maina, un neviens negrib šo amatu uzņemties. Zeme ir noplicināta, viss aug vāji. Ar traktoriem dziļi uzara visu zemi, un neauglīgo kārtu sajauca ar auglīgo. Nav ārī kūtsmēslu, jo maz ir lopu. Visā kolchozā mazāk lopu kā agrāk bija individuālā saimniecībā. Ziemu govis baro ar kapātām un sutinātām egļu skujām, kas saturot daudz vitamīnu. Izbaro arī rudzu salmus un visu citu. Pavasaros gotiņas tik vājas, ka kūtī nevar piecelties.

UZ DZĪRAM JĀSAUC ARĪ KOMUNISTI

Pirms kolchoziem, kad vēl bija individuālas saimniecības, zemniekiem pārtikas bija diezgan. Brālis meitas iesvētībām tad nokāva divas cūkas un aicināja daudz viesu, saimniecei no Strenčiem maksāja 800 rubļus un svētījām 3 dienas. Lai neizietu slikti, ieteicu aicināt arī kādu komūnistu. Mani sarāja, ka tas izjaukšot omulību, bet bija pareizi darīts.

15 GADI CIETUMĀ PAR REŅĢU KĀLU

Spekulācija ir ļoti izplatīta, jo kas tirgojas, tam iet vieglāk. Zvejnieki ieved pilsētā reņģes un par kālu prasa 8 rubļus, bet sods, ja noķer, ir 15 gadi. Vīrs veda uz laukiem pārdot koka tupeles un zirglietas, veda no Ligatnes pienu. Par 50 rubļiem nopirkām kazai vezumu siena. Fabrikās strādnieki zog preces un tās pārdod. Iedod milicim viņa normu, un tie ļauj, tāpat iedod savu tiesu vārtu sargam, un tas neko neredz... To par zagšanu vienotajās Valstīs, un nekāds lopbarības imports no turienes nevarot notikt. Arī Kanadas rietumu provinces lopu ziemas barību sagādās tikai pašu vajadzībām. Stāvoklis ir tiešām nopietns, jo daudz lauksaimnieku, lai uzturētu savus lopus pie dzīvības, sākuši ķerties pie ziemas barības, ko normālos apstākļos sāk lietot tikai ziemai iestājoties. Ja sausais laiks vēl turpināsies, varot rasties piena trūkums, jo pagaidām Otavas apkārtnē jūtami samazinājušies piena pievedumi. Lielie piena izdalītāji gan sakot, ka pagaidām vēl piena netrūkšot, jo esot iekrātas rezerves.

Šo trūkumu jau priekšlaicīgi saskatījis arī lielais piena draugs, kas redzams mūsu uzņēmumā un, ka stāvoklis arī viņa izpratnē ir „tiešām nopietns", to pierāda divas lielas asaras...

DĀRGLIETU DRUDZIS SKOTIJĀ

Vai izdosies izcelt kuģi ar zelta kravu?

Šajās dienās pārņēmis dārglietu drudzis kādas nelielas Skotijas zvejnieku pilsētas iedzīvotājus, dzirdot vēsturnieku un ģeogrāfijas ekspertu paziņojumu, kas sakās zināms vietu, kur pirms 400 gadiem nogrimis jūrā kāds spāņu kuģis, pilns zelta stieņiem, uz kuŗa vēl bez citām dārglietām atradies kāds karaļa kronis. Eksperti paziņojuši, ka pēc ilgiem pētījumiem viņiem beidzot izdevies uzzināt noteiktu kuģa nogrimšanas vietu.

Tūristi, kas vēlas būt vēsturiskā brīža aculiecinieki, tāpat dārglietu kārotāji, kuŗi gaida, kad no jūras dzelmes izcels pirms četriem gadu simteņiem nogrimušo kuģi, aizņēmuši visas brīvās viesnīcu istabas.

Leģenda par šo notikumu stāsta, ka spāņu transporta kuģis, kas pirms 400 gadiem nogrimis ar milzīgām vērtībām, saucies vai nu „Almirante di Florencia" vai arī „Duque di Florencia". Nogrimšanas brīdī uz kuģa atradušās milzīgas vērtības zeltā, lai ar tām samaksātu algas visiem karavīriem, ko kuģis transportējis.

Vecos archīvos var lasīt, ka bez jau minētām dārglietām uz kuģa atradies arī karaļa kronis, kas bijis greznots neskaitāmiem dimantiem, domāts Spānijas Filipa kronēšanai Vestminsterā.

Uznākusi vētra un memierīgā jūra piespiedusi spāņu kuģi izmest enkuru Tobermori līcī. Kuģa kapteinis vienojies ar salas pārvaldnieku par provīzijas iegādi, kas bija nepieciešama turpmākam ceļojumam. Bet tikko uzturs bijis uz kuģa, spāņu kapteinis licis pacelt enkuru un doties atpakaļ jūrā. Salas pārvaldnieks pavēlējis atklāt uz kuģi uguni, un pēc neilgas apšaudīšanās kuģis nogrimis. Tas noticis 1588. gadā. Jau kopš vairākiem gadiem hercogs Argīls nodarbojas ar vecā spāņu kuģa izcelšanu, bet, kā liekas, tad tagad, sakarā ar vietas precīzu noteikšanu, viņa sapņi īstenosies!

VASARAS TVEICĒ

Pēc karikatūrista Ed. Keiša domām karstums izraisa lielu kasīšanās drudzi, bet pagaidām tas nav bīstams, jo sabiedriskajā dzīvē vēl viss klusu...

JAUNA BRĪNUMMAŠĪNA

Mašīnu, kas spējīga lidot gaisā un braukt pa parasto ceļu, konstruējis kāds Savienoto Valstu mašīnu izmēģinātājs Devis Brians, un šajās dienās tā nodota valdības iestāžu pārbaudei. Konstruktors izteicies, ka viņa jaunizgudrotais „motoplāns" esot pirmais šāda veida, kas apgādāts ar saliecamiem spārniem; cirkulācijai pa lielajiem ceļiem spārni automatiski tiekot saliekti. Šis vienvietīgais aparāts sver tikai 600 mārciņas un apgādāts ar vienu 40 HP motoru. Tā ātrums gaisā ir 60 jūdzes stundā, bet uz ceļa 50.

LATVIEŠU ZINĀTNIEKI BIEDRĪBĀ SIGMA XI

ASV pie universitātēm pastāv īpašs biedrību veids — Honor Societies, kuŗās par biedriem uzņem tos, kas studijās parādījuši izcilus panākumus. Biedrus tanīs ievēl, pašam kandidātam parasti par to nezinot, līdz tas saņem paziņojumu ierasties uz svinīgo uzņemšanas sanāksmi. Parasti šīm biedrībām ir nodaļas daudzās universitātēs visās ASV. Tās paveŗ ceļu uz piemērotu darbu pie universitātēm un zinātniskās iestādēs. Katrai fakultātei ir šāda sava biedrība, bez tam ir dažas kopējas. Parastā uzņemšanas mēraukla ir sasniegumi mācībās vai zinātniskās pētniecības darbā, kā tas ir — piemēram Sigma Xi.

Sigma Xi uzņem ne tikai studentus, bet arī mācības spēkus, un biedru vairums pieder pie mācību un pētniecības personāla. Pirmā biedru kategorijā (member) uzņem parasti tikai mācības spēkus, kas veikuši patstāvīgus pētījumus, bet otrā — (associate member) graduētos studentus, kas parādījuši veiksmi pētniecības darbā.

Kā pirmais no latviešiem Sigma Xi Kalifornijas nodaļā uzņemts prof. S. Vasiļevska. Kā sevišķi izcili studenti jau pēdējā studiju gadā tikai uzņemti Gunārs Kēmanis (1953. g. pavasarī) un Velta Vasiļevska (1954 g. pavasarī), bet 1955. g. maijā uzņemti graduētie studenti Armands Staprāns un Kārlis Ieleja.

J.S

Krustvārdu balsienu mīkla Nr. 15.

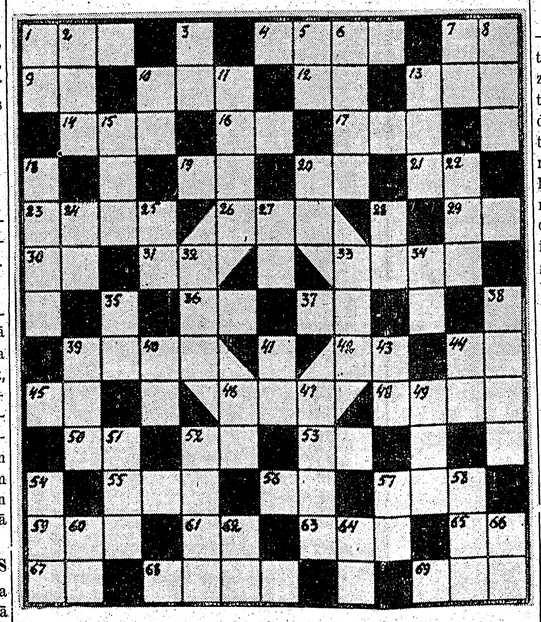

Līmenisk i: 1. Poļu astronoms. 4. Sekas, loģisks slēdziens. 7. Pilsēta Arabijā. 9. Pils. Jemenē. 10. Sēne. 12. Naudas vienības. 13. Populāra katoļu baznīca Latvijā. 14. Siev. vārds. 16. Sievas māte. 17. Oga. 19. Franču valstsvīrs. 20. Spēkratu dzinējierīce. 21. Gultas piederumi. 23. Pils. Madagaskarā. 26. Dueļa ierocis. 29. Ciemiņi. 30. Krāsaina. 31. Padziļināja. 33. Slimība. 36. Galda piederums. 37. Kauc. 39. Pagasts Tukumā apriņķī. 42. Pagasts Liepājas apriņķī. 44. Iecavas pieteka. 45. Nupat. 46. Šporaugs. 48. Upe Afrikā. 50. Ūdensmeita. 52. Sēne. 53. Sīksti saiškaudi. 55. Signāltaure. 56. Plūdi. 57. Viegla celtne. 59. „Jaukt" prātus. 61. Grope, dobe. 63. Sētnieks. 65. Velki (aužot). 67. Strādā. 68. Pils. Igaunijā. 69. Pils. Austrālijā.

Stateniski: 1. Augs. 2. Pilsēta Igaunijā. 3. Pagasts Tukumā apriņķī. 5. Grauds. 6. Ierīce gaisa atsvaidzināšanai. 7. Runā nepatiesību. 8. Valsts. 10. Liepas miza. 11. Siev. vārds. 13. Siev. vārds. 15. Siev. vārds. 18. Iztēle, izdoma. 20. Melnās rases pieder. 22. Pag. Liepājas apriņķī. 24. Sāns. 25. Spēks. 27. Skaitlis. 28. Liels ūdensplašums. 32. Kā karaviŗi sevi sauca 2. pasaules kara laikā. 33. Vēlēts, sabiedr. organs. 34. Siev. v. 35. Latv. operdziedāja. 38. Pag. Valmieras apr. 39. Pilsēta Itālijā. 40. Sīkumi. 41. Kasa, plēš. 43. Putns. 44. Dzīvn. mājvieta. 46. Viegla spalviņa. 47. Kārtība. 49. Reinas pieteka. 51. Smidzināt. 52. Pilsēta Indijā. 54. Pagasts Rīgas apr. 57. Auduma rituļis. 58. Bite. 60. Sala pie Grieķijas. 62. Dzīvnieki. 64. Koka apvalks. 66. Siev. vārds.

MĪKLAS AUSEKLITIS ATRISINĀJUMS

Līmeniski: 3. Dzeinis. 5. Ada. 6. Cīrulis. 10. Leģenda. 13. Nasks. 16. Dzega. 18. Oboja. 19. Laidars. 20. Abava. 21. Āpsis. 22. Rikša. 25. Viesīte. 27. Lauskas. 29. Ore. 30 Nagaika.

Stateniski: 1. Adieņi. 2. Astere. 4. Induss 7. Indiāņi. 8. Upenājs. 9. SN (Alva). 10. Ls (Lats). 11. Egoists. 12. Drausma. 14. Apiņi. 15. Krams. 17. ALA (Amer. Latv. Apvienība). 18. Osas. 22. Rē. 23. Kvarta. 24. AL (Alumīnijs). 26. Terīne. 28. Aparas.

STRĀDNIEKU CIŅAS IEROCIS – STREIKS

Šis daudz slavētais un peltais vārds ietver modernās dzīves kaŗa jēdzienu starp strādnieku un darba devēju. Kaŗa pieteicējs un turpinātājs ir strādnieks. Ar streiku strādnieki atsakās strādāt darba devēja uzņēmumā, tā biežī paklaujot sevi un savu ģimeni bada draudam, sevišķi streika ielīgšanas gadījumā. Uzņēmuma ražošanu pārtrauc, kas ietekmē uzņēmēja un dažreiz pat valsts saimniecību.

Eiropā streikiem pa lielākai daļai tieši vai netieši ir politisks raksturs, kamēr ZA kontinentā tie ir tīri saimnieciski. (Pēdējā laikā gan politiskās partijas mēģina sev piesaistīt arodbiedrības). Šeit rūpnīcas pa lielākai daļai ir dažāda veida sabiedrības ar lieliem ieguldījuma un darba kapitāliem. Nodarbina modernas mašīnas un daudz tūkstoš strādnieku. Biežī tās vēl apvienotas sindikātos un trestos.

Šīm rūpnīcām pretim stāv strādnieki, kas vairāk ar savu fizisko spēku un veiklību (praksi) nekā ar zināšamām veic galveno darbu. Viņi rēdz un saprot, ka atsevišķs strādnieks ir paklauts uzņēmēja žēlastībai un untumiem, kādēļ viņiem ir nepieciešami organizēties, lai vienoti varētu stāties pretim darba devējam. Tā lēni, bet neatlaidīgi ir izveidojies darba ņēmējs — arodbiedrība (ūnija), kuŗas izvēlētie pārstāvji visu strādnieku vārdā stājas visāda veida sarunās ar darba devēju. Viņu kompetences parasti aprobežojas ar darba algām, vecākumu darbā, darba apstākļu uzlabošanu un sociālo aizsardzību, līgstot ilgāka vai īsāka perioda darba līgumus.

Streiks ir vienīgais un pēdējais līdzeklis, kā piespiest darba devēju uzklausīt arodbiedrības prasības. Tam būs nozīme tikai tad, ja visi vai lielākā daļa strādnieku būs arodbiedrībās un ja streika brīvība būs aizsargāta ar likumu.

Ontario provincē streika brīvību nodrošina The Labour Relations Act (R.S.O. 1950. C. 194 ar grozījumiem 1954. C. 42.) Šis likums izkārto darba devēja un darba ņēmēja savstarpējās attieksmes starp citu paredzot sīku kārtību priekšnoteikumu ievērošanai pirms likumīgā streika uzsākšanas.

Strādnieku un darba devēju savstarpējās attieksmes izkārtojamas ar divpusīgiem darba līgumiem. Pēc līguma noslēgšanas nekādi likumīgi streiki nevar notikt. Visi pārpratumi izkārtojami līgumā paredzētā administrātīvo sūdzību kārtībā. Pēc līguma laika notecēšanas abas puses izvirza līgumslēdzējas komisijas, lai uzsāktu jauna līguma apspriešanu un parakstīšanu. Ja nevar panākt vienošanos 35 dienu laikā, tad katra puse var pieprasīt provinces darba ministram iecelt savu pārstāvi līguma sarunām. Ja šīs sarunvedējs 14 dienu laikā nevar panākt abu pušu vienošanos, viņš ziņo ministram un izbeidz savu darbību. Pēc starpnieka nesekmīgās darbības uz katras puses pieprasījumu vai pēc sava ieskata provinces darba ministrs izrauga padomdošanas komisiju, kuŗa komplektējās šā: pa vienam pārstāvim dod katra puse, ministrs iecel 2 neitrālas personas. Šīs personas izrauga piekto neitrālo personu par priekšsēdi. Ja par to nevar vienoties, tad ministrs to iecel. Šo komisiju nozvērina, un tā uzsāk savu darbību, lai panāktu partu samierināšanu un līguma noslēgšanu. Ja 14 dienu laikā vienošanos nevar panākt, tad komisija izbeidz savu darbību un savus atzinumus un ieteikumus iesniedz katrai pusei un darba ministram. 7 dienas pēc šī atzinuma saņemšanas strādnieki var uzsākt streiku vai darba devējs lokautu. Saprotams, bez šī oficiālā ceļa dažādas privātas personas vai organizācijas var uzņemties labprātīgu starpniecību.

Pirms streika uzsākšanas strādnieku pilnsapulcē jānoraida pēdējais darba devēja piedāvājums. Pēc tam jāsasauc jauna pilnsapulce ar vienīgo iepriekš izsludināto darba kārtību: balsošana par streiku. Šinī sapulcē jādod iespēja piedalīties visiem biedrības biedriem. Ja uzņēmums strādā maiņās, katrai maiņai jāsasauc atsevišķa sapulce. Sapulce nevar notikt darba devēja telpās. Balsošanu izdara aizklāti un streika uzsākšanai nepieciešamas 2/3 sapulces dalībnieku labvēlīgo balsu. Sapulces rezultātus paziņo darba devējam un nu katrā brīdī var uzsākt streiku.

Streika laikā darba devējs nevar atlaist no darba nevienu streikotāju un nevar pieņemt jaunus strādniekus. Strādnieki, kuŗi nepiedalās streikā, var strādāt, ja tikai tie var iekļūt fabrikā. Streika laikā darba devējs nevar ne pārvietot, nedz likvidēt savu uzņēmumu, bet gan var citā vietā atvērt jaunu uzņēmumu. Streikotājiem tiesība ārpus fabrikas territorijas apsargāt fabriku, lai neviena persona (streiklaužu) neiekļūtu fabrikā vai fabrika neizvestu un neievestu darba materiālus vai rīkus. Apsargāšanu veicot, nedrīkst lietāt varu. Ja streika laikā darba devējs streikotājiem piedāvā apmierināt visas viņu pirms streika uzstādītās prasības, streiku izbeidz tūlīt. Ja prasības apmierina daļēji, tad jāsasauc arodbiedrības pilnsapulce.

Attiecīgo profesiju strādnieki bieži ir apvienojušies ZA starptautiskās ūnijās, kas pārstāv vairāk miljonu strādnieku. Tās uzkrāj vairāk miljonu dolaru speciālus streiku fondus, no kuŗiem streikotājiem izsniedz uztura pabalstu un aizdevumus steidzīgu maksājumu kārtošanai. Tāpat visa ūnija vai tās nodaļas var piedalīties simpatijas streikā, t. i. citas (bieži radniecīgas) nodaļas uzsāk streiku ar nolūku panākt attiecīgo ražojumu trūkumu tirgū, lai tā ātrāk panāktu streikojošās vienības prasību apmierināšanu un streika izbeigšanu. Saprotams, tas var notikt tikai tad, ja starptautiskā ūnija atzīst streikojošās nodaļas prasības par pamatotām.

Teorijā streiks ir vairāk psiholoģisks kaŗš, kamēr praksē dažreiz tas pārvērsas par smagu kaušanos ar nobeigumu tiesās un ieslodzījumu namos jo Amerikas strādnieks ir aktīvs un ass, it sevišķi ja streiks ieilgst un strādnieku, kā arī strādāt gribētāju (streiklaužu) maki top plāni un pīšāt uztraukti.

J. Jakāns

MĀRTIŅA DZIEDZEŖA BĒDĪGIE PIEDZĪVOJUMI AR JAUNAJIEM MĀJTURĪBAS APARĀTIEM

Tas notika tieši pirms vienas nedēļas. Biju paņēmis savu gadskārtējo atvaļinājumu un sāku jau gatavoties uz vēstuļu rakstīšanu, jo veselu gadu šinī lietā praktiski tikpat kā nekas nebija darīts.

Te piepeši, galīgi aizelsusies, istabā iedrāžas sieva ar paprāvu kasti rokā.

„Redzi, šito brīnišķīgo universālierīci es dabūju tikpat kā par sviestmaizi!", viņa izdvesa un sāka izsaiņot savu pirkumu.

„Ar šito tu varēsi darīt visu — pilnīgi itin visu!" viņa turpināja, vilkdama no mistiskās kastes dažādus loriņus un kraudama kaudzē uz galda. Kad kaste bija beidzot iztukšota, uz galda atradās kaut kas līdzīgs starp putnu būrīti un sesku slazdiem.

Ar parasto skepsi sāku dīvaino daiktu aplūkot, mēģinādams tur saskatīt kaut kādu jēgu vai sakarību.

„Kā tad šito ērmu sauc?" es beidzot iejautājos.

„To es tev, diemžēl, nevaru pateikt, bet vai tad tas ir beidzot svarīgi? Vai galvenais nav, ka es šo brīnišķīgo univerzālparātu, kas parasti tev būtu maksājis tieši $98,85, dabūju par $ 29,95? Starp citu tas bija pēdējais, kā to simpātiskais pārdevējs apgalvoja."

„Uu ko tu ar viņu darīsi?"

„Ko es ar viņu darīšu? Vispirms, mēs abi ar to visu darīsim. Un vai tu vienmēr nesūdzējies, ka tiec pārāk nodarbināts ar mājas darbiem? Tieši tev pašam visvairāk vajadzētu būt par šito brīnišķīgo aparātu ļoti pateicīgam", teica mana sieva.

Pēc viņas izteicieniem ar minēto aparātu varēja veikt gandrīz visus mājsaimniecības darbus: spiest sulu no augļiem, attaisīt konservu kārbas, mizot kartupeļus, malt gaļu u. t. t., u. t. t.

„Iedomājies mīļo Dziedzerīt (tā viņa mani vienmēr uzrunāja, ja viņai bija netīra sirdsapziņa), ja es būtu nokavējusies tikai kādas piecas minūtes, šī vērtīgā ierīce mums būtu aizgājusi garām!", viņa vēl piebilda, atnesdama no virtuves citronu un glāzi, lai tūlīt demonstrētu aparāta darbību.

Pieslēgusi aparātu elektrībai, iebāzusi citronu vienā caurumā un palikusi tukšo glāzi apakšā, viņa strauji parāva vienu kloķi. Nekas tomēr nenotika. Tad viņa aparātu viegli sakratīja un rāva atkal citu kloķi. Atkal nekas.

„Dziedzerīt, turi aparātu abām rokām, un es raušu abus kloķus reizē!"

Šos vārdus gan es vairs nekad neaizmirsīšu, jo tūlīt pēc tam glāze sasītās druskās, sašķaidītais citrons un sula ielidoja man acīs, bet labā roka tika ierauta aparātā un iežņaugta kā spīlēs. Vairāk es nekā neatceros.

Tā; atvaļinājums ir atkal beidzies. Diegus no delnas ārsts jau vakar izņēma. Kad viņam prasīju, vai īkšķim nags atkal kādreiz ataugs, viņš tikai raustīja plecus.

„Cerēsim", viņš beidzot noteica.

Sulu spiešanai tā ierīce nav nekō piemērota, tas man tagad ir pilnīgi skaidrs, bet ja jau viņa tik īsā laikā norāva nagu un sagraizīja roku, tad jādomā, ka kartupeļus mizot, koservu kārbas uzgriezt un gaļu malt ar to varēs.

Ar vēstuļu atbildēšanu, protams, atkal nekas neiznāca; draugiem būs vēl viens gadījums jāpagaida.

Dziļā cieņībā pret saviem draugiem un neviltotā bijībā pret visiem jauniem mājturības aprātiem apakšā zīmējas

M. Dziedzeris.

MEKLĒ IZPALĪDZI
ģimenē ar bērniem.
Uz vēlēšanos arī dzīvoklis.
Tel. OR 4085, Toronto

Mazāk kultūrālās zemēs polio reta parādība

Bērnu triekas speciālisti un ārsti — pētnieki pēc vairākkārtējiem pētījumiem publicē savu pētījumu rezultātus, kas savā ziņā ir visai interesanti. Zemēs, kur dzīves standarts zemāks, kur higiēna un tautas veselība atstāta otrā vietā, bērnu trieka sastopama daudz mazāk kā zemēs ar augstu kultūrālo līmeni, kur tīrība stāv pirmajā vietā. 17 dažādu zemju mediciniskās iestādes iesniegušas Pasaules veselības organizācijai (WHO) 400 lapaspušu biezus pētījumu rezultātus un darbu kopojumus pirms Salka potes atklātībā laišanas. Vislielākā bērnu triekas epidēmija bija vērojama Skandināvijā pirms 5 gadiem, tad tā plosījās Savienotajās Valstīs un Kanadā, vēlāk Austrālijā. Starp citu jāpiemin, ka šajās zemēs dzīves standarts ir ļoti augsts un pirmklasīgi higiēniskie apstākļi. Turpretim zemēs, kā Ķīnā un Afrikā, kur laužu dzīve ļoti nobadzīga un zemi higiēniskie apstākļi, polio sastopama daudz retāk.

JAUNIEŠI NEVAR VALRS IZTIKT TIKAI NO SVAIGA GAISA UN MĪLESTĪBAS, KĀ TAS, LAIKAM, BIJA MŪSU VECMĀMIŅU LAIKOS. TAGAD JAUNATNES DIENU DALĪBNIEKIEM LONDONĀ ČAKLĀS TALCINIECES GATAVO AZAIDU.

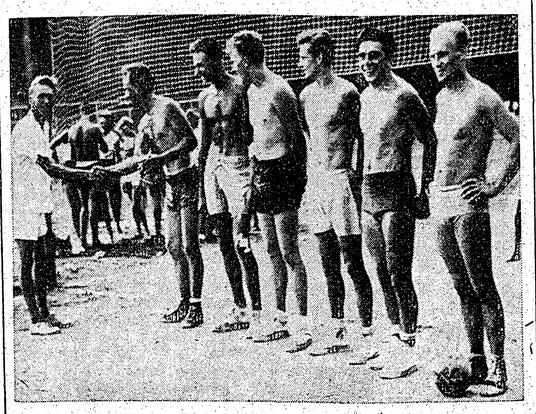

Dedzīgās mudinātājas Londonas jaunatnes volejbola komandai bija torontietes Anniņa un Lija, un tā arī rezultātā komanda saņem no pulciņa priekšnieka Brikmaņa uzvarētāju kausu.

H. Kligera foto